

Міністерство
України у справах
сім'ї, молоді
та спорту

Проект співфінансується Європейським Союзом,
Шведським агентством з питань міжнародної співпраці та розвитку Sida та ПРООН
Проект виконується Програмою розвитку ООН

Гендерна статистика України: сучасний стан, проблеми, напрями удосконалення

Київ • 2009

**Гендерна статистика
України: сучасний стан,
проблеми, напрями
удосконалення**

Міністерство
України у справах
сім'ї, молоді
та спорту

Україна

Проект співфінансується Європейським Союзом,
Шведським агентством з питань міжнародної співпраці та розвитку Sida та ПРООН
Проект виконується Програмою розвитку ООН

Про проект «Програма рівних можливостей та прав жінок в Україні»

Головною метою проекту є підтримка Уряду та громадянського суспільства у забезпеченні рівності жінок та чоловіків в усіх сферах життя та підвищенні статусу жінок в Україні як інструменту досягнення сталого розвитку людини, Цілей розвитку тисячоліття, які Україна взяла на себе, та формування демократичної країни згідно з міжнародними, конституційними та внутрішньо-правовими зобов'язаннями та відповідними планами дій Уряду.

Думки, висновки чи рекомендації належать автору та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди ПРООН чи інших організацій та закладів системи ООН.

Робоча група Державного комітету статистики України:

Калачова Ірина Володимирівна, директор департаменту статистики послуг;

Самченко Інна Миколаївна, заступник директора департаменту статистики послуг.

Авторський колектив:

Галустьян Юлія Марсумовна, провідний науковий співробітник відділу соціально-економічних проблем праці Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України;

Герасименко Ганна В'ячеславівна, провідний науковий співробітник Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України;

Макарова Олена Володимирівна, заступник директора Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України.

Зміст

Вступ	3
I. Огляд та аналіз існуючої національної інформаційної бази гендерної статистики. Підготовка розгорнутого переліку показників, що розробляються з розбивкою за статтю	4
1.1. Діяльність Державного комітету статистики	4
1.2. Державна статистична звітність	5
1.3. Адміністративна звітність	6
1.4. Система показників гендерної статистики	9
1.5. Спільна робота з користувачами	19
1.6. Результати опитування українських користувачів гендерної статистики	19
II. Огляд та аналіз відповідності існуючої національної інформаційної бази міжнародним статистичним стандартам (ООН, ЄС)	26
2.1. Діяльність Європейської статистичної комісії (Євростату)	26
2.2. Діяльність Європейської економічної комісії ООН (ЄЕК ООН)	27
III. Рекомендації щодо удосконалення методології гендерної статистики	34
3.1. Удосконалення методології державних статистичних спостережень	34
3.2. Удосконалення взаємодії між виробниками та користувачами гендерної статистики	40
3.3. Удосконалення використання гендерної статистики, в тому числі в процесі розробки політики	44
Заключення	51
Список використаних джерел	52
Додатки
Додаток 1. Анкета опитування експертів з питань інформаційної бази гендерної статистики	53
Додаток 2. Аналітичні таблиці за результатами опитування експертів з питань інформаційної бази гендерної статистики	62
Додаток 3. Статистичні таблиці щодо становища жінок і чоловіків в Україні	70

Вступ

Проголосивши себе демократичною, правовою та соціальною державою, Україна зобов'язана додержуватися вимог міжнародного співтовариства щодо рівноправності громадян, у тому числі і за статеву ознакою. Розв'язання гендерних проблем потребує концептуального визначення, формування та реалізації гендерної політики як основи гендерної культури та розвитку соціально-економічної активності жінок і чоловіків. Одним із важливих елементів механізму реалізації та оцінки ефективності політики рівних прав та можливостей є гендерна статистика.

Визначення необхідної інформації для виявлення та розуміння проблем та цілей, пов'язаних з гендерними питаннями є необхідною передумовою виробництва гендерної статистики. Тому, ключовим елементом гендерної статистики є політично орієнтований підхід, а не проста дезагрегація даних за статтю.

Виробництво гендерної статистики передбачає ті ж самі кроки, що й при виробництві інших статистичних даних, але з особливим акцентом на інтеграції гендерних питань та відображенні гендерних аспектів. Основні кроки, на нашу думку, включатимуть:

- ✓ вибір тем для дослідження;
- ✓ ідентифікацію статистичних даних, які необхідно зібрати для відображення гендерних аспектів у суспільстві;
- ✓ формулювання понять та визначень, які належним чином відображають відмінності між чоловіками та жінками у суспільстві;
- ✓ розробку методів збирання даних, які враховують стереотипи та соціально-культурні фактори, які можуть породжувати гендерні упередження;
- ✓ розробку аналізів та представлення даних, які можуть дійти до політиків та якомога ширшої аудиторії.

З огляду на те, що методологію сучасної української гендерної статистики вважають недостатньо розвиненою, виникає потреба її перегляду та визначення пріоритетних напрямів для удосконалення. Результати відповідної роботи наведено у цьому звіті.

Основна мета звіту полягає в оцінці національної бази з гендерної статистики з токи зору відповідності її потребам національних користувачів та рекомендаціям міжнародних організацій. У звіті представлені міністерства та відомства, які забезпечують розроблення або залучаються до розроблення гендерної статистики, національну систему індикаторів гендерної статистики, відповідний досвід та рекомендації міжнародних статистичних організацій, а також думку користувачів цієї інформації.

За підсумками зазначеного огляду підготовлено рекомендації щодо пріоритетних напрямів розвитку гендерної статистики в Україні.

I. Огляд та аналіз існуючої національної інформаційної бази гендерної статистики. Підготовка розгорнутого переліку показників, що розробляються з розбивкою за статтю

Формування гендерної статистики в Україні на сучасному етапі

1.1. Діяльність Держкомстату

Державний комітет статистики України є головним органом центральної виконавчої влади у галузі статистики та відповідає за оприлюднення статистики в Україні. Основними завданнями Держкомстату є:

- ✓ участь у формуванні та реалізації державної політики у галузі статистики;
- ✓ збирання, опрацювання, аналіз, поширення, збереження, захист та використання статистичної інформації щодо масових економічних, соціальних, демографічних, екологічних явищ і процесів, які відбуваються в Україні та її регіонах;
- ✓ забезпечення повноти, надійності та об'єктивності статистичної інформації;
- ✓ розроблення, вдосконалення і впровадження статистичної методології;
- ✓ забезпечення доступності, гласності й відкритості статистичної інформації, її джерел та методології складання;
- ✓ ведення Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України;
- ✓ розроблення, вдосконалення і впровадження новітніх інформаційних технологій у галузі статистики;
- ✓ координація дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших юридичних осіб у питаннях організації діяльності, пов'язаної із збиранням і використанням статистичної інформації та адміністративних даних.

Держкомстат у своїй діяльності керується Конституцією і законами України. Безпосередньо статистична діяльність регламентується законами України «Про інформацію» від 02.10.1992 №2657-XII (із змінами і доповненнями), «Про державну статистику» від 13.07.2000 №1922-III, положенням «Про державний комітет статистики України», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 №924.

Діяльність Держкомстату є відкритою для користувачів статистичних даних, зокрема, нормативно-правова база, що регламентує діяльність органів державної статистики, методологія державних статистичних спостережень та дані, отримані органами державної статистики, постійно розміщуються на Інтернет-сторінці комітету.

1.2. Державна статистична звітність

Гендерна статистика має відношення до більшої частини сфер статистики та є засобом полегшення процесу змін, необхідних для розгляду гендерних питань. Ця галузь статистики проходить через традиційні галузі для іден-

тифікації, створювання та поширення статистичних даних, які відображають реалії життя жінок і чоловіків.

Таблиця 1. Загальний огляд державної статистичної звітності

№	Назва галузі статистики	Кількість форм державних статистичних спостережень	Наявність показників із розподілом за статтю осіб (+/-)
1	Статистика промисловості	21	—
2	Статистика будівельної діяльності	3	—
3	Статистика інвестицій	5	—
4	Статистика основних засобів	1	—
5	Статистика сільського та рибного господарства	25	+ (1 форма)
6	Статистика ринкових нефінансових послуг	6	—
7	Статистика транспорту, зв'язку та інформатики	23	—
8	Статистика науки та інновацій	12	+ (8 форм)
9	Статистика соціальних послуг	22	+ (6 форм)
10	Статистика внутрішньої торгівлі та товарних ринків	22	—
11	Статистика зовнішньої торгівлі	4	—
12	Статистика цін	10	—
13	Статистика фінансів підприємств	3	—
14	Структурні обстеження підприємств	4	—
15	Обстеження умов життя домогосподарств	7	+ (3 форми)
16	Статистика населення	1	+
17	Статистика праці	7	+ (5 форм)
18	Статистика навколишнього природного середовища	8	—
19	Обстеження ділової активності підприємств	5	—
20	Обстеження якості даних Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) (щодо видів економічної діяльності підприємств)	5	—

Здійснити інвентаризацію державних статистичних спостережень та інструментарію, що використовується для їх проведення за всіма галузями статистики, перегляд регламентуючих нормативних документів, термінів збору даних та систем показників можна на основі Табелю форм державних

статистичних спостережень та Альбому форм державних статистичних спостережень, що розміщені на Інтернет-сторінці Держкомстату. Узагальнена інформація щодо галузей державної статистики, кількості форм державних статистичних спостережень та наявності в них показників із розподілом за статтю осіб наведена у таблиці 1.

Органи державної статистики України здійснюють збирання, розроблення, узагальнення та оприлюднення даних за 194 формами державних статистичних спостережень. Показники з розподілом за статтю особи, які є основою для розроблення гендерної статистики, містяться у 24 формах державних статистичних спостережень (12% від загальної кількості форм).

Разом із цим, такий розподіл державних статистичних спостережень за наявністю показників для розробки гендерної статистики має певне підґрунтя. Більшість галузей державної статистики має за головну мету отримання даних про стан та тенденції у певній галузі економіки, для виконання основного завдання органів державної статистики — складання Системи національних рахунків (СНР). З огляду на це, за основу таких державних статистичних спостережень обрано концепцію «підприємство». Потреба в детальній інформації щодо структури та динаміки розвитку підприємництва, внутрішніх процесів демографії підприємств, стратегії великих груп підприємств, впливу економічних показників діяльності підприємств на макроекономічні індикатори розвитку країни вимагають адекватної статистичної інформації.

Однак показники державних статистичних спостережень, які спрямовані на збирання інформації з демографічних та соціальних питань, що безпосередньо відносяться до ознак індивідуума, практично завжди передбачають можливість їх подальшого розподілу за статтю та підготовки публікацій за гендерною тематикою.

1.3. Адміністративна звітність

Відповідно до законів України «Про інформацію» та «Про державну статистику», окрім діяльності, пов'язаної із розробленням та збиранням державної статистичної звітності, визначаються і повноваження інших органів державної влади, юридичних осіб тощо для діяльності щодо збору адміністративних даних. Адміністративні дані — дані, отримані на підставі спостережень, проведених органами державної влади (за винятком органів державної статистики), органами місцевого самоврядування та іншими юридичними особами відповідно до законодавства та з метою виконання адміністративних обов'язків та завдань, віднесених до їх компетенції.

Оскільки, координація дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших юридичних осіб у питаннях організації діяльності, пов'язаної із збиранням і використанням статистичної інформації та адміністративних даних відноситься до компетенції Держкомстату, результати цієї роботи відображаються у III розділі щорічних планів державних статистичних спостережень «Статистичні та адміністративні дані, які розроблюються спеціально уповноваженими органами та надаються для використання органам державної статистики».

Узагальнена інформація щодо міністерств та відомств, які здійснюють діяльність по збиранню, розробленню та узагальненню адміністративних даних, кількості форм адміністративної звітності та наявності в них показників із розподілом за статтю осіб наведена у таблиці 2.

Таблиця 2. Загальний огляд адміністративної звітності

№/№	Назва міністерства, відомства	Кількість форм звітності	Наявність показників в із розподілом за статтю осіб (+/-)
1	Міністерство внутрішніх справ України	18	+ (9 форм)
2	Міністерство палива та енергетики України	1	—
3	Міністерство закордонних справ України	1	—
4	Міністерство культури і туризму України	14	—
5	Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи	3	+ (1 форма)
6	Міністерство оборони України	3	+ (1 форма)
7	Міністерство освіти і науки України	10	+ (10 форм)
8	Міністерство охорони здоров'я України	23	+ (16 форм)
9	Міністерство праці та соціальної політики України	13	+ (5 форм)
10	Міністерство транспорту та зв'язку України	18	+1 (форма)
11	Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту	10	+9 (форм)
12	Міністерство фінансів України	24	-
13	Міністерство юстиції України	5	+3 (форм)
14	Державний комітет України по водному господарству	1	—
15	Державний комітет України із земельних ресурсів	4	—
16	Державний комітет України у справах національностей та релігій	2	+1 (форма)
17	Державний комітет телебачення і радіомовлення України	1	—
18	Пенсійний фонд України	8	+2 (форми)
19	Державна служба автомобільних доріг України	5	—
20	Державна податкова адміністрація України	4	—
21	Державна судова адміністрація України	16	+4 (форми)
22	Державна митна служба України	5	—
23	Державний департамент України з питань виконання покарань	7	+5 (форм)

(Продовження табл. 2)

24	Фонд державного майна України	2	—
25	Служба безпеки України	5	+2 (форми)
26	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України	1	—
27	Управління державної охорони України	1	—
28	Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України	21	—
29	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку	2	—
30	Адміністрація Державної прикордонної служби України	7	—
31	Національний банк України	31	—
32	Верховний Суд України	8	—
33	Генеральна прокуратура України	5	—
34	Державний центр зайнятості	9	+3 (форми)
35	Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності	4	—
36	Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України	4	—
37	Аудиторська палата України	1	—
38	Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова»	4	+2 (форми)
39	Академія медичних наук України	1	+1 (форма)

Як видно з таблиці, Держкомстат широко використовує в інформаційно-публікаційній роботі адміністративні дані міністерств та відомств. Такий підхід використання даних із різних джерел забезпечує зменшення звітного навантаження на респондентів та забезпечує додержання оптимального співвідношення витрат на отримання даних та їх якості й необхідності. Держкомстат співпрацює із 39 міністерствами та відомствами та отримує від них інформацію за 302 формами адміністративної звітності, з яких — 75 (25% від загальної кількості) містять показники із розподілом за статтю. Якщо врахувати, що до переліку форм, із включенням показників із розподілом за статтю, по окремих міністерствах та відомствах (Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерство оборони України, Міністерство транспорту та зв'язку України, Академія медичних наук України) відносяться виключно форми за результатами діяльності підвідомчих міністерствам медичних закладів, питома вага гендерно-чутливої звітності може стати ще меншою. Однак огляд адміністративної звітності свідчить також про те, що окремі форми звітності, потенційно не можуть містити показників гендерної статистики оскільки включають системи показників для характеристики окремих економічних, фінансових, технічних питань тощо.

1.4. Система показників гендерної статистики.

Держкомстат як центральний орган виконавчої влади у галузі статистики відповідає за розроблення та впровадження гендерної статистики. Відповідна робота здійснюється на виконання вимог §206(а) та §207(а) Пекінської Платформи Дій (до виконання якої приєдналася Україна), направленої на поліпшення становища жінок у світі в частині збору, аналізу та поширення статистичних даних із розподілом за статтю.

Питання гендерної рівності, справедливості та повноважень жінок набувають все більшого визнання, як такі, що мають першочергове значення для процесу сталого розвитку. Гендерні питання не обмежуються визначенням певних проблем, а розглядаються як основні принципи у розробці відповідного політичного курсу, плануванні та виборі стратегічних напрямів. Вклад жінок та чоловіків у суспільний розвиток, їх партнерство та рівна участь, різні потреби та наявність різного доступу до ресурсів виступають головними складовими міжнародних програмних документів щодо розробок стратегій.

З метою активізації дій, інформування урядових структур та моніторингу змін зростає потреба в статистичних даних, що характеризують гендерні питання. Спостерігається розуміння необхідності статистичних даних, які є основою розробки політичного курсу та підтримки вимог в галузі рівних прав та моніторингу змін. Для адекватного відображення гендерних питань в рамках офіційної статистики рядом країн здійснені заходи, направлені на удосконалення існуючих статистичних систем.

Існує велика кількість шляхів ідентифікації та класифікації критичних гендерних проблем. Дорожня карта Європейського Союзу для рівності між жінками і чоловіками та Платформа Дій ООН пропонують два підходи.

Україна приєдналася до Декларації та Платформи Дій, що розроблена на Четвертій Всесвітній конференції у Пекіні у 1995 році. Важливими з точки зору розвитку гендерної статистики статтями Платформи Дій є наступні:

206. Національним, регіональним та міжнародним статистичним службам, відповідним урядовим структурам та організаціям під егідою ООН у співпраці з науково-дослідними відомствами виходячи із своїх повноважень:

(а) «Забезпечити збір, розробку, аналіз та презентацію статистичних даних по окремих індивідах з розподілом за статтю, віком з відображенням проблем і питань, що пов'язані із становищем жінок і чоловіків у суспільстві».

(б) «Забезпечити збір, розробку та презентацію статистичних даних на постійній основі дезагрегованих за віком та статтю соціально-економічних та інших показників, включаючи число утриманців для використання при розробці політики, планування та реалізації програм».

207. Дії, що необхідно здійснити Урядам:

(а) «Забезпечити підготовку статистичних публікацій на постійній основі, що містять дані про жінок та чоловіків у формі, зручній для широкого використання спеціалістами гуманітарного профілю».

(б) «Забезпечити постійний розгляд на національному рівні розробниками та користувачами питань адекватності офіційної статистичної системи для відображення гендерних питань та підготувати план заходів щодо її покращання».

У платформі дій визначено 12 найважливіших проблемних (в деяких випадках критичних) галузей, які потребують стратегічних дій. В свою чергу саме ці гендерні проблеми визначають те, як статистичні дані повинні розроблятися для забезпечення основи в цілях розробки політики та програм їх моніторингу та оцінки.

- збереження та збільшення бідності, яка лягає на жінок;
- нерівність на неадекватні можливості у сфері освіти та професійної підготовки;
- нерівність на неадекватні можливості у сфері охорони здоров'я та суміжних областях та нерівний доступ до відповідних послуг»;
- насильство щодо жінок;
- наслідки збройних та інших конфліктів для жінок;
- нерівність в рамках економічних структур та політики, у всіх формах виробничої діяльності та в доступі до ресурсів;
- нерівність у сфері розподілу влади та прийняття директивних рішень на всіх рівнях;
- недосконалість механізмів, що повинні сприяти поліпшенню становища жінок на всіх рівнях;
- недостатня повага та недостатній захист прав жінок;
- створення стереотипних образів жінок в усіх системах комунікації, особливо у засобах масової інформації;
- гендерна нерівність у справі управління природними ресурсами та охорони навколишнього середовища;
- дискримінація по відношенню до дівчаток та порушення їх прав;

Звичайно, що ці проблемні сфери є всеохоплюючими, але значна їх частина стосується і характерна для нашої країни. Але відповідно до цих проблемних сфер і була побудована, зокрема, Європейська статистична база даних, про яку буде повідомлено пізніше.

Дорожня карта Європейського Союзу виділяє шість пріоритетних напрямів дій щодо гендерної рівності на період 2006-2010 рр.:

- ✓ однакова економічна незалежність для жінок і чоловіків
- ✓ синхронізація приватного та професійного життя
- ✓ рівність у прийнятті рішень
- ✓ викорінення усіх форм насильства за гендерними ознаками
- ✓ зниження гендерних стереотипів
- ✓ сприяння гендерній рівності у зовнішній політиці та політиці розвитку

Для кожної сфери визначаються пріоритетні задачі та дії і представляються індикатори, які застосовуються Європейською Комісією для моніторингу прогресу встановлення гендерної рівності. Визнається, що у деяких сферах статистика та індикатори потребують подальшого розвитку, наприклад, у відношенні значення гендеру для здоров'я, злочинності та жертв злочинів тощо.

Отже, для планування, моніторингу та оцінки державної гендерної політики важливою складовою став розвиток гендерної статистики.

Гендерна статистика стала новою галуззю, яка торкнулася всіх традиційних галузей статистики та належить до всієї статистичної системи. Її започаткування та розвиток в Україні полягав у спільній роботі користувачів та розробників даних з метою визначення питань, що потребують вирішення, а також отримання необхідних статистичних результатів. Існувала потреба щодо підготовки розробників статистичних даних для повного розуміння ними значення гендерних питань та вивчення вимог в галузі гендерної статистики. Відповідно користувачі даних вчилися більш ефективному використанню статистичних даних та визначенню своїх запитів перед статистиками. Протягом останніх десяти років національна статистична система розробляє дані гендерної статистики на основі тих завдань та цілей, що визначені в рамках національної політики та відповідного планування. Статистики, за співпрацею з політиками, іншими групами користувачів та міжнародними консультантами, вивчали гендерні питання, проблеми та завдання, що були ідентифіковані на національному рівні. Статистики вчилися глибоко розуміти важливість гендерних питань, визначати причини та наслідки проблем та взаємозв'язків, що існували між різними аспектами.

Процес розробки, презентації та розповсюдження даних був стандартним, незмінним, незалежно від галузі статистики. Головна увага приділялася саме етапам розробки, презентації та розповсюдження статистичних даних, що стосувалися гендерних аспектів суспільного розвитку. Статистичні дані розглядалися як інструмент для пробудження розуміння та стимулювання здійснення змін, у якості основи розробки політики, програм та проектів, а також моніторингу та оцінки політичних дій.

Першою складовою процесу розробки гендерної статистики в Україні стало визначення всіх необхідних статистичних даних, незалежно від наявності або відсутності їх розробки. Лише на наступних стадіях розробки було визначено показники, що розроблялися в Україні та здійснено оцінку їх якості. Різниця між існуючими та необхідними статистичними показниками передбачає визначення прогалин у даних, що є найважливішим фактором у справі подальшого розвитку та удосконалення гендерної статистики.

Потреби гендерної статистики в Україні було визначено на основі вивчення:

- національних документів політики гендерної рівності;
- регіональних та міжнародних документів політики гендерної рівності;
- міжнародних документів з питань гендерної статистики;
- публікацій інших країн з питань гендерної статистики;
- інших джерел.

Процес ідентифікації гендеру та гендерної доцільності — це складний процес. Він потребує розуміння того, коли врахування гендеру доцільне і які сфери життєдіяльності можуть мати показники, на які значно впливають гендерні відмінності. Необхідно розуміти нагальні політичні проблеми. Розроблення гендерної статистики також потребує усвідомлення концептуальних засад і методів, що використовуються в офіційній статистиці. Певні засади і

методи, що традиційно застосовуються в офіційній статистиці, необ'єктивні по відношенню до жінок чи чоловіків, а тому і до діяльності жінок чи чоловіків.

Першими досягненнями щодо розвитку гендерної статистики в Україні стали статистичні видання «Жінки та чоловіки в Україні», підготовлені Держкомстатом (1996, 1998, 2001 роки). Ці видання підтвердили, що публікації такого роду є важливим засобом для просування роботи, що пов'язана з гендерними питаннями. Статистичні дані та індикатори, що містять базисну інформацію про становище жінок порівняно з чоловіками у всіх сферах суспільного життя були представлені у вигляді, легкому для розуміння не статистиків та доведені до широкої аудиторії. Гендерна статистика показала соціально-демографічні особливості таких специфічних груп, як жінки та чоловіки. Вона в рівній мірі пов'язана і з тими, і з іншими та демонструє реальне положення жінок і чоловіків у суспільстві. Саме на основі розповсюдження гендерних видань з'явилася можливість розробки рекомендацій стосовно взаємодії між виробниками та користувачами. Постійне співробітництво між виробниками та користувачами дозволяє підвищити рівень надійності та адекватності системи державної статистики та охоплення гендерних питань. Проведення спільних робочих зустрічей та семінарів з користувачами та виробниками стало головним шляхом для підвищення обізнаності про проблеми, що існують на регіональному та національному рівнях, а також про виробництво гендерної статистики. Така діяльність посилює розуміння активної ролі користувачів та виробників статистики в побудові їх тісного та постійного співробітництва.

Вже на перших етапах розвитку гендерна статистика надала можливість сконцентрувати увагу на різниці у становищі жінок і чоловіків України в окремих сферах суспільного життя.

Процедура прийняття рішень. Жінки та чоловіки не приймають рівної участі у прийнятті рішень. В урядових структурах присутність жінок на вищому посадовому рівні є досить рідким явищем. Навіть у тих міністерствах та відомствах, де жінки традиційно представлені широко (освіта, культура, соціальний захист) — процент їх участі досить низький.

Економічне життя. Жінки та чоловіки мають різні кола обов'язків, приймають участь у різних видах економічної діяльності, займають різні посади та мають різну оплату праці. Навіть у тих регіонах, де жінкам вдалося зберегти своє становище на ринку праці, вони не можуть працювати на рівні з чоловіками. Вони мають різні професії, різні можливості просування по службових сходах, різну заробітну плату. Жінок частіше беруть на роботу у якості конторських службовців та в сферу послуг, рідше запрошують на роботу у такі галузі економіки як транспорт або промисловість. Навіть у рамках однієї професійної групи жінки завжди займають менш престижні та менш оплачувані посади. Майже завжди жінки отримують меншу заробітну плату, ніж чоловіки за виконання аналогічної роботи. Враховуючи той факт, що жінки та чоловіки зайняті в різних секторах економіки, володіють різними професіями, а також те, що сімейні обов'язки по різному впливають на ці дві категорії, можна зробити висновок, що на різних рівнях та різних етапах свого трудового життя вони відчувають різний вплив такого явища, як безробіття.

Освіта. В Україні досягнуто значного прогресу в галузі освіти, частка жінок, які навчаються в різних освітніх закладах є досить значною. Відсоток жінок, які отримали вищу освіту перевищує відповідний рівень освіти серед чоловіків. Однак, освіта в Україні не відкриває перед жінками двері для отримання роботи, заробітку, просування по службових сходах та підвищенню соціального становища.

Стан здоров'я. Гендерна статистика вже на початковому етапі свого розвитку демонструє, що виходячи із біологічних факторів та соціально-економічних умов стурбованість жінок станом охорони здоров'я принципово відрізняється від стурбованості чоловіків. Жінки і чоловіки ведуть різний спосіб життя та мають різні потреби в галузі охорони здоров'я. Різні фактори впливають на рівень захворюваності жінок та чоловіків, засоби профілактики хвороб, лікування хвороб та наявності доступу до служб охорони здоров'я. Значна частина захворювань, а також загроз, які впливають на здоров'я жінок, пов'язані із функцією дітонародження, в той час як інші хвороби загострюються внаслідок вагітності.

Насильство. Статистика свідчить, що чоловіки частіше стають жертвами злочинів, вбивств та вуличного насильства. Однак, жінки частіше стають жертвами злочинів, що скоєні на сексуальному ґрунті, ще однією формою насильства проти жінок стає вимушена проституція.

Наведені висновки свідчать про те, що жінки та чоловіки виконують різні функції у суспільстві, мають різний доступ до ресурсів та по-різному відчують вплив як з боку політики, так і різного роду заходів. При відсутності адекватного обліку гендерних відмінностей, політичний курс може привести до збереження та загострення існуючої системи нерівності. Статистика надає основу для дій, є головним компонентом сприйняття людей та ідей, що виникають на всіх рівнях. Статистичні дані, що стосуються гендерних питань є найбільш важливими, оскільки дуже часто розуміння основи гендера буває принципово не правильним. Оскільки сильним лишається вплив стереотипів та традиційних концепцій. У тих країнах, де законодавство гарантує забезпечення рівності та охорону прав людини, населення схильне допускати, що фактична рівність вже досягнута та недооцінює існуючу дискримінацію. А не правильне розуміння заважає змінювати ситуацію.

Починаючи з 2005 року статистичні збірники «Жінки та чоловіки в Україні» публікуються постійно — 1 раз на два роки. Слід зазначити, що показники із розподілом за статтю широко публікуються і в інших статистичних збірниках, які присвячені окремій галузевій тематиці («Економічна активність населення», «Праця України», «Розподіл постійного населення за статтю та віком», «Населення України», «Соціальні індикатори рівня життя населення» тощо).

Значним кроком на шляху утвердження гендерної рівності в Україні стало прийняття Верховною Радою України 8 вересня 2005 року Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», що набрав чинності з 1 січня 2006 року. В ньому визначені основні напрями державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, а саме:

- утвердження гендерної рівності;
- недопущення дискримінації за ознакою статі;
- забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень;
- забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків;
- підтримка сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства;
- виховання і пропаганда серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері;
- захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Одним із найважливіших елементів механізму реалізації та оцінки ефективності політики рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків стала державна статистика. Гендерна статистика дала можливість показувати соціально-демографічні особливості таких специфічних груп, як жінки і чоловіки. Вона в рівній мірі пов'язана і з тими, і з іншими. Її показники демонструють реальне положення жінок і чоловіків у суспільстві. Показники гендерної статистики є інформаційним джерелом для забезпечення моніторингу з питань становища жінок і чоловіків в країні, вони допомагають забезпечити розробку стратегічних рішень соціально-економічної політики, з метою реалізації принципу рівноправності в суспільстві.

Сучасна національна система показників гендерної статистики згрупована за рубриками та включає абсолютні та відносні (похідні, розрахункові) показники, які дозволяють оцінювати положення жінок і чоловіків у суспільстві. Перелік наявних показників наведено нижче (дані наводяться за характеристиками: стать, рік, одиниця виміру):

І. Демографічні показники

Абсолютні показники

Кількість народжених

Кількість померлих за причинами смерті

Кількість померлих за віковими групами

Кількість постійного населення за віковими групами

Кількість постійного населення за місцем проживання

Кількість наявного населення за місцем проживання

Кількість домогосподарств

Одружені за віковими групами

Розрахункові показники

Кількість населення за 5-ти річними віковими групами

Кількість населення у віці 80 років і старші

Середній вік вступу до шлюбу

Чисельність чоловіків на 1000 жінок

Очікувана тривалість життя при народженні

Очікувана тривалість життя при досягненні 15 років

Очікувана тривалість життя при досягненні 45 років
 Очікувана тривалість життя при досягненні 65 років
 Середній вік жінок та чоловіків
 Середній вік жінок та чоловіків за місцем проживання
 Сумарний коефіцієнт народжуваності
 Коефіцієнт народжуваності серед неповнолітніх
 Середній вік жінки при народженні дитини
 Природний рух населення
 Повікові показники смертності постійного населення
 Смертність немовлят
 Материнська смертність
 Кількість випадків смерті жінок, що пов'язана з вагітністю, пологами та ускладненнями післяпологового періоду
 Смертність населення від самогубств за віком та місцем проживання
 Смертність населення від навмисних самоушкоджень за віком та місцем проживання

II. Охорона здоров'я

Абсолютні показники

Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом за класами хвороб
 Кількість хворих, що перебувають на обліку у медичних закладах за класами хвороб
 ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД громадяни України
 Кількість абортів
 Кількість абортів за віком жінки
 Вагітність та пологи
 Кількість осіб, які травмовані на виробництві
 Кількість осіб, які загинули від нещасних випадків на виробництві
 Населення, яке курить, у віці 14 років і старші за місцем проживання
 Розрахункові показники
 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу за віковими групами
 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом злоякісного новоутворення за віковими групами
 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом гонокової інфекції (гонореї) за віковими групами
 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом сифілісу за віковими групами
 Кількість потерпілих на виробництві з утратою працездатності на 1 робочий день і більше та зі смертельним наслідком на 1000 працюючих

Кількість потерпілих на виробництві зі смертельним наслідком на 1000 працюючих

Розподіл населення за показником індексу маси тіла

III. Освіта

Абсолютні показники

Населення у віці 15 років і старші, яке має освіту, за віковими групами

Кількість вихованців дитячих дошкільних закладів за віковими групами

Кількість вихованців дитячих дошкільних закладів за місцем проживання

Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах

Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах

Кількість дітей, які не навчаються за віком, місцем проживання та причинами, з яких вони не навчаються

Кількість учнів професійно-технічних навчальних закладів

Студенти ВНЗ I-II рівнів акредитації за галузями знань

Студенти ВНЗ III-IV рівнів акредитації за галузями знань

Кількість викладачів ВНЗ

Кількість аспірантів

Кількість докторантів

Кількість кандидатів наук

Кількість докторів наук

Міграція кандидатів та докторів наук

Кількість дослідників за віком

Кількість дослідників, які виконували наукові дослідження і розробки, за секторами науки та науковими ступенями

Кількість дослідників які виконували наукові дослідження й розробки за галузями наук

Кількість творців об'єктів права інтелектуальної власності за віком та рівнем освіти

Кількість газет та періодичних друкованих видань для жінок

Розрахункові показники

Індекс гендерного паритету в допочатковому навчанні

Індекс гендерного паритету в початковому навчанні (перший етап базової освіти)

Індекс гендерного паритету в першому етапі середньої освіти (другий етап базової освіти)

Індекс гендерного паритету в другому етапі середньої освіти

Індекс гендерного паритету в післясередній, не вищій освіті

Індекс гендерного паритету в першому етапі вищої освіти

Індекс гендерного паритету в другому етапі вищої освіти

IV. Зайнятість та безробіття

Абсолютні показники

Кількість економічно активного населення

Кількість зайнятого населення

Кількість зайнятого населення за статусом зайнятості

Кількість безробітного населення

Тривалість пошуку роботи

Кількість економічно неактивного населення

Середньооблікова кількість штатних працівників за видами економічної діяльності

Кількість працівників, які залучені до кадрової підготовки та підвищення кваліфікації за видами економічної діяльності

Кількість працівників, які прийняті на роботу на умовах неповної зайнятості за видами економічної діяльності

Кількість працюючих пенсіонерів

Кількість жінок, які знаходилися у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами за видами економічної діяльності

Середньомісячна заробітна плата працівників за видами економічної діяльності

Вивільнення працівників за видами економічної діяльності

Чисельність державних службовців

Чисельність державних службовців за віком

Чисельність посадових осіб місцевого самоврядування

Кількість кадрів органів юстиції

Кількість найманих працівників у фермерських господарствах

Кількість осіб, які перебувають на обліку у державній службі зайнятості

Розрахункові показники

Рівень економічної активності населення за рівнем освіти

Рівень економічної активності населення за віковими групами

Розподіл населення у віці 15-70 років за економічною активністю

Рівень зайнятості населення

Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за рівнем освіти

Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за віковими групами

Розподіл зайнятого населення за статусами зайнятості

Рівень зареєстрованого безробіття населення

V. Соціальний захист

Абсолютні показники

Кількість пенсіонерів

Кількість підопічних у будинках-інтернатах для дорослих

Кількість громадян, які отримали послуги у закладах соціального захисту для бездомних громадян
 Кількість громадян, які отримали послуги установ для осіб, звільнених з місць позбавлення волі
 Кількість громадян, яким надано індивідуальні послуги в центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
 Кількість дітей, які перебували в притулках
 Кількість дітей, які перебували в центрах соціально-психологічної реабілітації дітей
 Кількість вихованців дитячих будинків сімейного типу
 Кількість вихованців прийомних сімей

VI. Злочинність

Абсолютні показники

Кількість виявлених осіб, які підозрювалися у скоєнні злочинів
 Кількість засуджених осіб
 Кількість засуджених за статтями Кримінального Кодексу України
 Кількість засуджених за віком
 Кількість засуджених за мірами покарання
 Кількість потерпілих від злочинних дій за результатами розгляду в судах кримінальних справ
 Кількість осіб, які допускають немедичне вживання наркотиків, психотропних речовин
 Кількість осіб, які скоїли злочини, пов'язані з наркотичними, психотропними засобами та іншими сильнодіючими речовинами
 Кількість осіб, які утримуються в установах по виконанню покарань
 Кількість дітей, які утримувалися у приймальниках-розподільниках
 Кількість дітей, які перебували на обліку у кримінальній міліції у справах неповнолітніх

Національна система показників гендерної статистики на даний час включає 115 абсолютних та розрахункових показників, які, за методологією їх визначення (або розрахунку), відповідають європейським та міжнародним статистичним стандартам. Проте, враховуючи постійний розвиток європейської та міжнародної статистичної методології щодо гендерної статистики, національні статистичні служби також зобов'язані постійно проводити роботу по перегляду та удосконаленню методологічних підходів в цій галузі. Відповідна діяльність має орієнтуватися і на потреби національних користачів.

Співробітництво з користувачами

2.1. Спільна робота з користувачами. Відповідно до основ гендерної статистики, процес розроблення або удосконалення цієї статистичної галузі неможливий без співпраці її розробників із користувачами. Цей процес

починається з діалогу між користувачами та виробниками статистичних даних. Виробники даних мають проінформувати користувачів про наявну базу гендерної статистики та допомогти їм правильно визначити свої поточні потреби. Статистики мають навчитися розуміти гендерні питання та проблеми, які мають бути вирішені під час збирання даних. Для підготовки цього звіту та розроблення пропозицій щодо подальшого удосконалення національної системи показників гендерної статистики було проведено опитування національних користувачів гендерної статистики. Аналіз результатів опитування наведено у наступному розділі звіту.

2.2. Результати опитування українських користувачів гендерної статистики. Для проведення опитування Держкомстатом було підготовлено анкету (наведено у додатках), яка була розповсюджена серед користувачів гендерної статистики. Відповіді було отримано засобами електронного зв'язку та узагальнено. До анкети включено 26 питань.

Загальні відомості про респондентів. В опитуванні прийняли участь 33 респондента (28 жінок та 5 чоловіків) з них представники:

- органів виконавчої влади — 5 (15% опитаних);
- громадських організацій — 8 (24% опитаних);
- наукових та освітніх установ — 20 (61% опитаних).

Всі респонденти мали вищу освіту (16 осіб) або вищу освіту із вченим ступенем (17 осіб). Всі респонденти використовують для роботи електронну пошту. Оцінки сучасної системи інформаційного забезпечення гендерної політики в Україні розподілилися нерівномірно. Зокрема, добре її оцінили лише 3 опитаних (9%), задовільно 13 (39%), незадовільно 11 (33%), погано 6 (18%). Відповіді щодо спроможності сучасної гендерної статистики України надати повну та об'єктивну оцінку становища жінок і чоловіків українському суспільству були ще більш негативними: скоріше так, ніж ні відповіли 12 респондентів (36%), скоріше ні, ніж так — 17 (52%), ні — 4 (12%). Причому на це питання надали відповіді «скоріше так, ніж ні» в основному представники органів виконавчої влади і наукових та освітніх установ, представники громадських організацій не надали жодної позитивної відповіді (63% з них надали відповідь «скоріше ні, ніж так» та 38% — «ні»). Серед причин негативних оцінок сучасної гендерної статистики в основному віднесено обмеженість її показників та неадаптованість значної частки статистичної інформації до міжнародних стандартів (91% та 62% відповідей відповідно).

В частині визначення можливих заходів щодо покращення якості гендерної статистики в Україні респондентами було зазначено:

- удосконалення методології гендерної статистики (85% відповідей респондентів);
- забезпечення доступності, гласності й відкритості статистичної інформації (42%);
- Розвиток національної правової бази, приведення її у відповідність з міжнародними стандартами (39%).

Напрями використання показників гендерної статистики. Більша частина користувачів використовує дані для формування концепцій, страте-

гій і програм (76% відповідей), для проведення узагальнень та різноманітних оцінок (64%), для оцінки соціального стану регіонів (33%), для оцінки ефективності діяльності органів виконавчої влади (30%). Інші напрями використання гендерної статистики склали невелику питому вагу. Отримані відомості свідчать про розвиток гендерного мейнстрімінгу в Україні.

Серед джерел отримання відповідних даних для роботи респонденти в основному ідентифікували наукові публікації та бази даних міжнародних організацій (по 67% відповідей). Статистичні публікації Держкомстату у якості джерела даних зазначалися у 64% відповідей та веб-сайт Держкомстату у 36% відповідей. При цьому найбільш широке використання в цьому напрямі мають статистичні збірники «Населення України» (67% відповідей), «Жінки та чоловіки в Україні» (61% відповідей), «Жінки, діти та сім'я в Україні» (58%) та «Праця в Україні» (52%).

Думка респондентів про необхідність реформування системи показників гендерної статистики. Несподіваними були відповіді респондентів на питання щодо необхідності реформування системи показників гендерної статистики за окремими напрямками. При цьому необхідно зазначити, що напрями показників гендерної статистики при розробленні анкети опитування були приведені у відповідність до публікацій Держкомстату з гендерної статистики та гармонізовані з переліками показників міжнародних організацій.

В контексті аналізу відповідей на це питання з контролюючими, уточнюючими питаннями такими як: «чи існує сьогодні в Україні система статистичних показників для оцінки окремих напрямів гендерної політики» та «наскільки сформованою є система показників для оцінки гендерної політики з окремих її напрямів» відповіді респондентів можна віднести до категорії необ'єктивних.

Так із 8 респондентів, які відповіли, що систему показників з гендерної статистики за напрямом населення вкрай необхідно реформувати, 2 одночасно зазначили, що така система показників в Україні існує та цілком сформована. Із 16 респондентів, які не так категорично відповіли на питання щодо необхідності реформування гендерної статистики (необхідно реформувати), 11 зазначили, що така система показників існує та 2 з них вказали на те, що вона цілком сформована.

Найбільш об'єктивними виявилися відповіді лише 6 (18%) з опитаних, які відповіли, що систему показників гендерної статистики за напрямом населення немає потреби реформувати або важко визначитися із напрямками її реформування, оскільки такі показники в Україні існують та їх цілком сформовано.

Більш обґрунтованими були відповіді на питання щодо системи показників гендерної статистики за напрямом «сім'ї та домогосподарства» де відповідно до рекомендацій міжнародних організацій існує необхідність удосконалення скоріше аналітичних показників, а не джерел та методів збирання даних. Відповідний висновок розповсюджується і на показники гендерної статистики за напрямом трудо — життєвий баланс. Ці показники в Україні не розробляються з огляду на відсутність в країні практики проведення вибірових обстежень домогосподарств щодо використання часу.

Реформування системи показників за напрямом «ринок праці та економіка» вважають вкрай необхідним 17 (52%) опитаних, при цьому 9 з них зазначили, що система показників гендерної статистики в Україні існує, а 13 з них зазначили, що вона недостатньо сформована.

Якщо розглянути відповіді всіх респондентів на питання щодо сформованості в Україні системи показників гендерної статистики, то тема «ринок праці та економіка» визначена найбільш перспективною для подальшого розвитку — 25 (76% опитаних) респондентів зазначили, що вона недостатньо сформована або зовсім не сформована. З огляду на це, цей напрямок діяльності в галузі гендерної статистики має бути під постійною увагою органів державної статистики України. Важливу роль у визначенні подальших напрямів удосконалення системи гендерних показників мають відігравати контакти з користувачами інформації. Оскільки, проведене опитування, свідчить про те, що українські користувачі мають додаткові потреби в даних, можливо принципово відмінні від рекомендацій статистичних міжнародних організацій.

Пріоритетність та послідовність удосконалення системи показників гендерної статистики за напрямками, відповідно до думки користувачів щодо її не сформованості (відповіді «система показників зовсім не сформована»), можна у наступному порядку:

- громадське життя та прийняття рішень (45% респондентів, повідомили, що за цим напрямом система показників гендерної статистики зовсім не сформована);
- трудо-життєвий баланс (42%);
- сім'ї та домогосподарства (30%);
- наука і технології (24%);
- правопорушення та насильство (21%);
- соціальний захист (18%);
- населення та ринок праці і економіка (по 12%);
- освіта і охорона здоров'я (по 9%).

Висновки щодо обізнаності національних користувачів гендерної статистики із сучасним станом цієї статистичної галузі дійсно доцільно зробити на основі наведеного вище підходу. Оскільки, ці згруповані відповіді практично віддзеркалюють ступінь розбіжності сучасної української системи показників гендерної статистики із системами відповідних показників, які використовуються міжнародними організаціями.

З огляду на досить негативні відповіді респондентів щодо сучасного стану показників національної гендерної статистики, для поглибленого вивчення їх нагальних потреб до складу опитувальної анкети було включене спеціальне питання, яке передбачало можливість визначення недостатніх показників за статистичними напрямками (надавалася можливість дописати показники, яких не вистачає для роботи). Але більша частина респондентів залишила його зовсім без відповідей (52% опитаних). Це свідчить про неготовність національних користувачів гендерної статистики включитися до конструктивного діалогу з розробниками статистики та відповідно двобічного процесу розроблення та удосконалення гендерної статистики.

Однак і надані респондентами пропозиції щодо розвитку гендерної статистики також наводять на роздуми відносно їх дійсної обізнаності з цього питання та нормативних аспектів діяльності органів державної статистики.

За підсумками узагальнення відповідей респондентів на питання з можливістю вільних відповідей слід відзначити наступні потреби національних користувачів гендерної статистики:

- населення (пропозиції доповнення розділу показниками: етнічна та расова належність);
- сім'ї та домогосподарства (пропозиції доповнення розділу показниками: стать батьків в домогосподарствах, які складаються з одного батьків та дітей, розподіл домогосподарств за типами);
- трудо-життєвий баланс (пропозиції щодо створення системи показників про використання часу);
- ринок праці та економіка (пропозиції доповнення розділу показниками: кількість відпрацьованих годин, кількість осіб, які працюють за кордоном, приватний бізнес, плата податків, тривалість роботи на одному місті (посаді));
- наука і технології (пропозиції доповнення розділу показниками: доступ до інформаційно-комунікаційних технологій, навички роботи, напрями використання);
- освіта (пропозиції доповнення розділу показниками: кількість працевлаштованих після закінчення ВНЗ, рівні працевлаштування за освітньою спеціальністю, розподіл викладачів);
- охорона здоров'я (пропозиції доповнення розділу показниками: кадровий склад закладів охорони здоров'я, ставлення до здорового способу життя, використання контрацепції);
- соціальний захист (пропозиції доповнення розділу показниками: отримувачі різних видів соціальної допомоги, особи, що перебувають у відпустках по догляду за дитиною віком до 3-х років);
- громадське життя та прийняття рішень (пропозиції доповнення розділу показниками: склад депутатського корпусу, сільські, селищні, районні, обласні ради, склад керівних посад у політичних партіях, виборчі списки, представництво у державних та громадських структурах);
- правопорушення та насильство (пропозиції доповнення розділу показниками: насильство в сім'ї).

Думка респондентів щодо якості та форми подання статистичної інформації із розподілом за статтю. Слід відмітити, що питання анкети, для отримання від респондентів оцінки якості національної гендерної статистики, були сформульовані у варіанті максимально наближеному до визначень Системи стандартних показників якості, рекомендованих Євростатом у 2005 році. Стандартні показники якості статистичної продукції, рекомендовані Євростатом для відображення у звітах якості для будь-яких статистичних спостережень.

При оцінці якості гендерної статистики національні користувачі за п'ятибальною шкалою в основному використовували бали добре та задовільно. Найбільш низьку оцінку з боку респондентів отримала якість гендерної статистики за показником «доступність».

Так, за показником «об'єктивність», якість гендерної статистики оцінили відмінно 3% респондентів, добре — 36%, задовільно — 40%, погано, дуже погано та важко відповісти — 21%. За показником «надійність» — 3%, 30%, 49% та 18% відповідно. За показником «комплексність» — надали оцінку добре та задовільно — 54% респондентів. За показником «співставність» — 42% відповідно. Найбільшою часткою респондентів надано низьку оцінку (погано, дуже погано та важко відповісти якості гендерної статистики за показником «доступність» — 57% відповідей.

Оцінка респондентами сучасної форми подання гендерної статистики була більш позитивною. Зокрема, 51% респондентів повідомили, що їх задовольняє сучасна форма подання статистичної інформації із розподілом за статтю. Повне незадоволення висловили 36% респондентів інші не змогли визначитися.

Респонденти висловили також незадоволення статистичними показниками міжнародних порівнянь із розподілом за статтю, які надаються Держкомстатом. Повне незадоволення висловили — 39% з них, 24% не змогли визначитися, а 36% відповіли, що вони цілком задоволені цим напрямом діяльності Держкомстату.

Окреме питання анкети було присвячене ефективності взаємодії між органами державної статистики та користувачами інформаційних ресурсів з окремих питань гендерної статистики. Передбачалося отримання відповідей по конкретних рубриках гендерної статистики. Думки респондентів розподілися у наступному порядку:

- населення — ефективно (в цілому ефективно та в основному ефективно) — 36% відповідей, неефективно (в основному неефективно та в цілому неефективно) — 46%, не визначилися з оцінкою -18% респондентів;
- сім'ї та домогосподарства — ефективно — 18%, неефективно — 58%, не визначилися з оцінкою — 24% відповідей;
- трудо-життєвий баланс — ефективно — 9%, неефективно — 55%, не визначилися з оцінкою — 36% відповідей;
- ринок праці та економіка — ефективно — 30%, неефективно — 46%, не визначилися з оцінкою — 24% відповідей;
- наука і технології — ефективно — 18%, неефективно — 49%, не визначилися з оцінкою — 33% відповідей;
- освіта — ефективно — 30%, неефективно — 40%, не визначилися з оцінкою — 30% відповідей;
- охорона здоров'я — ефективно — 24%, неефективно — 46%, не визначилися з оцінкою — 30% відповідей;
- соціальний захист — ефективно — 18%, неефективно — 39%, не визначилися з оцінкою — 33% відповідей;
- громадське життя та прийняття рішень — ефективно — 9%, неефективно — 52%, не визначилися з оцінкою — 39% відповідей;
- правопорушення та насильство — ефективно — 18%, неефективно — 49%, не визначилися з оцінкою — 33% відповідей.

Щодо можливих заходів для спрощення отримання необхідної статистичної інформації, респонденти надали перевагу розширенню розповсю-

дження інформації через Інтернет (85% відповідей) та збільшенню продаж інформації на магнітних носіях (50% відповідей).

На окреме питання щодо умов надання інформації органами державної статистики користувачам, більша частина респондентів (67%) зазначила, що інформація має надаватися на загальних рівних умовах для всіх користувачів. Разом із цим, 18% респондентів вважають, що інформація має надаватися на пільгових умовах для забезпечення потреби структур державного та регіонального управління в адресній інформації за окремими напрямками гендерної політики. Лише незначна частка респондентів (9%) вважає, що інформація має надаватися на диференційованих умовах в залежності від категорії користувачів. Інші респонденти не змогли визначитися з відповіддю.

Серед основних загальних недоліків в сучасній організації національної гендерної статистики респонденти в основному зазначили відсутність єдиної методологічної основи державної статистичної та адміністративної звітності (70% відповідей), відсутність вітчизняної моделі гендерної статистики (60% відповідей) та не адаптованість показників гендерної статистики в Україні відповідно до міжнародних стандартів (55% відповідей).

В частині напрямів підвищення ефективності державної статистичної діяльності респонденти віддають перевагу наступним заходам:

- розширення доступу до статистичної інформації через мережу Інтернет, зменшення вартості статистичних збірників (85% відповідей);
- забезпечення високої якості та достовірності статистики, підвищення відповідальності за неякісну, несвоєчасну та недостовірну інформацію (50% відповідей);
- удосконалення правового забезпечення діяльності органів державної статистики (45% відповідей);
- поліпшення фінансового забезпечення проведення статистичних спостережень (40% відповідей).

Огляд результатів анкетування користувачів з питань інформаційної бази гендерної статистики є невід'ємною складовою роботи по оцінці сучасного стану національної гендерної статистики та визначенню напрямів для її перегляду та удосконалення. Незважаючи на те, що думки експертів досить часто розрізнялися в залежності від сфери їхньої діяльності або напрямів використання гендерної статистики, узагальнені результати опитування можуть бути враховані в подальшій роботі спрямованій на удосконалення методології гендерної статистики в Україні.

Аналітичні таблиці за результатами опитування користувачів наведено у додатку 2 до звіту.

II. Огляд та аналіз відповідності існуючої національної інформаційної бази міжнародним статистичним стандартам (ООН, ЄС тощо).

Міжнародні стандарти та рекомендації в галузі гендерної статистики

2.1. Діяльність Європейської статистичної комісії (Євростату).

Євростатом здійснюється постійна робота щодо координації статистичної діяльності у країнах Європейського союзу. Щорічно Євростатом готується збірник методологічних та робочих документів, які регламентують статистичну діяльність у країнах співтовариства за різними статистичними напрямками (Statistical Requirements Compendium). Вимоги щодо розроблення статистики включають питання системи показників, періодичності їх отримання, методологічних документів, якими визначаються принципи організації та проведення статистичних спостережень, а також європейських нормативних документів. Статистичні вимоги згруповані за галузями статистики, темами та модулями в межах кожної з тем. Модуль щодо гендерної статистики у Компендіумі Євростата вперше було визначено у редакції видання 2007 року, однак всі питання законодавчої бази в ньому зазначені як відсутні.

В редакції Компендіума Євростата 2009 року в галузі демографічної та соціальної статистики розміщена тема 1.12 «Інша робота в галузі демографічної та соціальної статистики» та в її складі модуль 1.12.02 «Гендерна статистика». У визначенні цього модуля зазначено, що він має охоплювати всю роботу, яка пов'язана із впровадженням гендерного мейнстрімінгу у статистику та має включати питання розроблення, аналізу та публікації даних. Специфічні гендерні показники щодо різниці у виплаті винагороди за працю (pay gap) мають регулярно розроблятися та передаватися країнами-членами на адресу Євростату. До європейської законодавчої бази віднесено нову методологію щодо збирання даних про гендерну різницю у виплаті винагороди за працю, яка базується на основі обстеження заробітної плати та була адаптована у вересні 2006 року Директоратом соціальної статистики. Зазначена методологія насамперед надає визначення поняття «різниця у виплаті винагороди за працю», розглядає питання вікових груп населення, тривалості робочого часу, середнього та медіанного рівнів заробітку, частково зайнятого населення, коригування даних відповідно до сектора зайнятості, віку працівника, рівня освіти працівника, розміру підприємства на якому працює працівник.

У модулі також зазначено, що перспективи розвитку гендерної статистики в європейських країнах мають визначатися відповідно до щорічних програм діяльності (розроблені відповідно до Дорожньої карти рівності між жінками та чоловіками на 2006-2010 роки).

Як вже було зазначено, Дорожня карта Європейського союзу виділяє шість пріоритетних напрямки дій щодо гендерної рівності на період 2006-2010 років:

- ✓ однакова економічна незалежність для жінок і чоловіків;
- ✓ синхронізація приватного та професійного життя;

- ✓ рівність у прийнятті рішень;
- ✓ викоринення усіх форм насильства за гендерними ознаками;
- ✓ зниження гендерних стереотипів;
- ✓ сприяння гендерній рівності у зовнішній політиці та політиці розвитку.

Для кожної сфери визначаються пріоритетні задачі та дії і представляються індикатори, які застосовуються Європейською Комісією для моніторингу прогресу встановлення гендерної рівності. Визнається, що у деяких сферах, статистика та індикатори потребують подальшого розвитку, наприклад, у відношенні значення гендеру для здоров'я, злочинності та жертв злочинів тощо.

Таким чином, Евростатом відмічено, що всіма країнами — членами Європейського союзу на постійній основі щорічно мають надаватися статистичні дані, зокрема, щодо різниці у виплаті винагороди за працю (pay gap). Методологічні документи щодо опису процедур отримання цих даних розміщені на сайті статистичної комісії.

В Компендіумі також зазначено, що функції щодо міжнародного співробітництва в галузі гендерної статистики покладено на Європейську економічну комісію Організації об'єднаних націй.

2.2. Діяльність Європейської економічної комісії Організації об'єднаних націй (ЄЕК ООН)

ЄЕК ООН постійно проводиться робота по удосконаленню та розвитку методології гендерної статистики. Зокрема, раз на два роки проводяться семінари та тренінги з питань гендерної статистики для співробітників статистичних офісів європейських країн та країн СНД (Співдружність незалежних держав). Створена система координаторів з гендерної статистики в статистичних офісах всіх країн регіону. Розроблена система показників за якою створена та постійно актуалізується база даних гендерної статистики. На базі ЄЕК ООН постійно створюються робочі групи для відпрацьовування певних питань подальшого розвитку гендерної статистики. За підсумками роботи творчого колективу фахівців із різних країн світу у 2009 році підготовлено проект Керівництва з гендерної статистики, який готовий до впровадження у практичну роботу статистичних офісів.

Враховуючи відсутність рекомендованого переліку показників і статистики на рівні Евростату, особливого значення набуває перелік індикаторів бази даних гендерної статистики ЄЕК ООН (додаток 1 до Керівництва).

База даних з гендерної статистики ЄЕК ООН/ПРООН на сьогоднішній день містить наступні розділи:

- ✓ населення;
- ✓ сім'ї та домогосподарства;
- ✓ зайнятість та економіка;
- ✓ освіта;
- ✓ громадське життя та прийняття рішень;

- ✓ охорона здоров'я;
- ✓ правопорушення та насильство;
- ✓ трудо-життєвий баланс (новий розділ);
- ✓ наука і технології (новий розділ).

ЄЕК база Даних: перелік індикаторів

<i>Гендерні огляди по країнах</i>	Наявність показників у національній статистичній базі (+/-)
Гендерний та демографічний огляд — стаття, індикатор, країна, одиниця виміру, рік	
<i>I. Населення</i>	
Населення, п'ятирічні вікові групи — вік, стаття, країна і рік	+
Чисельність населення в окремих вікових групах — вік, стаття, вимір, країна і рік	+
Співвідношення між статями населення у віці від 80 років і старше — країна і рік	+
Населення, п'ятирічні вікові групи — шлюбний стан, вік, стаття, країна і рік	+
Чисельність населення в окремих вікових групах — шлюбний стан, вік, стаття, країна і рік	+
<i>II. Сім'ї та домашні господарства</i>	
Коефіцієнт народжуваності серед неповнолітніх — країна і рік	+
Загальний коефіцієнт народжуваності — країна і рік	+
Коефіцієнт живонароджень — вік матері, країна і рік	+
Середній вік жінок при народженні першої дитини — країна і рік	+
Середній вік при вступі в перший шлюб — стаття, країна і рік	+
Кількість медичних абортів — країна і рік	+
Кількість родин і дітей з одним із батьків (мати/батько), країна і рік	—
Кількість домогосподарств — тип домогосподарства, країна і рік	—

Кількість родин з одним із батьків — вік, стать, країна і рік	—
Відсоток перших шлюбів у віковій групі 15-19 років від загального числа перших шлюбів — стать, країна і рік	+
III. Зайнятість і економіка	
Трудові ресурси — вік, стать, країна і рік	+
Зайнятість — сектор діяльності, стать, країна і рік	— (ISCO 88, ISIC rev.3)
Зайнятість — вид зайнятості, стать, країна і рік	+
Зайнятість у державному та приватному секторах — сектор діяльності, стать, країна і рік	—
Статус зайнятості — статус зайнятості, стать, країна і рік	+
Часткова зайнятість — стать, країна і рік	— (відсутній розподіл даних за статтю)
Безробіття — вік, стать, країна і рік	+
Безробіття серед молоді. — стать, країна і рік	+
Тривале безробіття — стать, країна і рік	+
Різниця в оплаті праці між жінками і чоловіками — рівень освіти, країна і рік	— (удосконалення методології)
Статус зайнятості — сектор діяльності, стать, країна і рік	—
Зайнятість — вид зайнятості, рівень освіти, стать, країна і рік	+
Рівень зайнятості — шлюбний стан, стать, і вікові групи (15-24, 25-49, 50-74, 15-74), країна і рік	—
Рівень зайнятості населення 25-49 років — стать, кількість дітей у віці до 16 років (0,1,2,3+), країна і рік	—
Рівень зайнятості населення 25-49 років — стать, Вік молодшої дитини (0-2; 3-5; 6-16; більше 16 років; немає дітей, усього), країна і рік	—
Неактивне населення за причинами неактивності (навчання, вихід на пенсію, домашня робота, інше) — стать і вікові групи (15-24, 25-49, 50-74, 15-74), країна і рік	+ (розроблення даних за віковою групою 15-70 pp.)

IV. Освіта

Учні середніх і середніх спеціальних закладів — стать, країна і рік	+
Коефіцієнт зарахування до середніх навчальних закладів — стать, країна і рік	+
Освітня підготовка — рівень освіти, вік, стать, країна і рік	+ (невідповідність розроблення даних за віковими групами)
Випускники навчальних закладів — рівень освіти, стать, країна і рік	— (без розподілення за статтю)
Студенти вищих навчальних закладів — галузь знань, рівень освіти, стать, країна і рік	+
Кількість учителів — рівень освіти, стать, країна і рік	+ (без розподілення за статтю викладачів ВНЗ)
Навчання упродовж життя — стать, країна і рік	—

V. Участь у громадському житті та прийняття рішень

Члени національних парламентів — стать, країна і рік	+
Урядові міністри — стать, країна і рік	+
Члени муніципальних рад і інших місцевих органів влади — стать, країна і рік	+
Кількість суддів — стать, країна і рік	—
Члени правління центрального банку — стать, країна і рік	+
Кількість журналістів — стать, країна і рік	—
Керівники університетів — стать, країна і рік	—
Кількість державних службовців вищого рангу — стать, країна і рік	+
Члени правління 20 провідних компаній, згаданих у національних фондових біржах — стать, країна і рік	—
Міністри основних міністерств (Прем'єр Міністр, Міністр Внутрішніх Справ, Міністр Закордонних Справ, Фінансів, Оборони, Юстиції) — стать, країна і рік	+

Судді конституційних судів — стаття, країна і рік	+
Посли — стаття, країна і рік	
Працівники правоохоронних органів — стаття, країна і рік	+
VI. Охорона здоров'я	
Тривалість життя — стаття, країна і рік	+
Смертність немовлят на 1000 народжених живими — стаття, країна і рік	+
Коефіцієнт смертності серед дітей у віці 1-4 років на кожні 1000 дітей у віці 1-4 років — стаття, країна і рік	+
Кількість осіб, які курять у відсотковому відношенні до загальної чисельності населення — вік, стаття, країна і рік	+ (необхідне додаткове розроблення даних за віковими групами)
Розподіл населення за індексом маси тіла — вага, вік, стаття, країна і рік	+(необхідне додаткове розроблення даних за віковими групами)
VII. Правопорушення і насильство	
Засуджені — вік, стаття, країна і рік	+
Жертви злочинів — вид злочину, стаття, країна і рік	+
Засуджені за видами покарання — вид покарання, стаття, країна і рік	+
Ув'язнені — рецидиви, стаття, країна і рік	+
Ув'язнені — громадянство, стаття і статус (громадянство: громадяни країни, іноземці; статус: в очікуванні суду, визнані винними; усього), країна і рік	+
Жертви убивств — стаття, відносини між злочинцем і жертвою (злочинці: Чоловік (дружина), інші родичі, незнайомці), країна і рік	—
Засуджені за видами вчинених злочинів — стаття, країна і рік	+

VIII. Життєвий баланс

Працюючи батьки в подружніх домогосподарствах — різні комбінації зайнятості, стать, країна, рік	—
Кількість місць в дошкільних закладах для дітей віком 3-5 років у розрахунку на 1000 дітей відповідного віку — країна, рік	+
Кількість місць в дошкільних закладах для дітей віком 0-2 років у розрахунку на 1000 дітей відповідного віку — країна, рік	+
Розподіл використання часу (робота за винагороду, освіта, домашня робота, подорожі, сон, їжа, персональний догляд, дозволля) — стать, країна, рік	—
Витрати часу на виконання домашньої роботи (готування їжі, прання, прасування, прибирання, сад, город, будівництво, ремонт, придбання товарів і послуг, догляд за дітьми) — стать, країна, рік.	—
Розподіл вільного часу (телевізор, спілкування, читання, спорт, хобі, добровільна робота та допомога) — стать, країна, рік	—

IX. Наука та інформаційно комунікаційні технології

Відсоток осіб, що використовували комп'ютер упродовж останнього року— стать, вікові групи (16-24, 25-54, 55-74), країна, рік	—
Відсоток осіб, що використовували Інтернет упродовж останнього року — стать, вікові групи (16-24, 25-54, 55-74), країна, рік	—
Відсоток осіб, що мали доступ до Інтернету в середньому не менше ніж один раз на тиждень — стать, вікові групи (16-24, 25-54, 55-74), країна, рік	—
Кількість наукових працівників — стать, сектор (комерційний, державних підприємств, вищої освіти, приватні не прибуткові), країна, рік	+

База даних ЄЕК ООН містить 73 індикатора, які згруповані за 9 рубриками. В Україні на даний час здійснюється збирання, розроблення та узагальнення 48 індикаторів із цього переліку (66%). При детальному вивченні причин відсутності 25 індикаторів в національній статистичній базі, їх можна умовно розподілити наступним чином:

- ✓ невідповідність національних та міжнародних методологічних підходів щодо опрацювання результатів статистичних спостережень (оброблення та узагальнення даних);

- ✓ відсутність показника із розподілом за статтю в державних статистичних спостереженнях або адміністративних звітах (в цілому показник, що характеризує певне явище розробляється, відсутнє його розподілення за статевою ознакою);
- ✓ відсутність в країні статистичних спостережень для збирання показників, що характеризують окремі соціально-економічні явища.

На робочих зустрічах ЄЕК ООН, які відбулися останнім часом, сконцентовано увагу на тому, що гендерна статистика є не статистикою о жінках, а засобом вивчення соціальних явищ при повному кількісному врахуванні різних ролей/установок жінок та чоловіків. Хоча існують питання, які традиційно розглядались у якості виключно «жіночих» (народжуваність), для їх вивчення необхідно використовувати новий гендерний підхід, який розширює охоплення збирання і аналізу відомостей про чоловіків.

Крім того, на підставі останніх документів ЄЕК ООН з питань гендерної статистики, можна сформулювати наступні теми, які були визначені як важливі з точки зору гендерного аналізу:

- жінки та чоловіки на керівних посадах (особливо у сфері економіки);
- професійна сегрегація;
- доступ та участь на ринку праці (включаючи неформальну зайнятість);
- насильство по відношенню до жінок;
- торгівля людьми;
- використання часу;
- складання бюджетів з урахуванням гендерної специфіки.

По цим напрямкам існує велика кількість інформаційних прогалин. Прийнято рішення щодо необхідності проведення додаткового комплексу робіт на національному та міжнародному рівнях з метою більш чіткого визначення відповідних показників, розробки стандартних визначень і методологій, а також мобілізації ресурсів на нові заходи із збирання даних та забезпечення більш ефективного використання вже існуючих. В цьому зв'язку підкреслена необхідність встановлення пріоритетів у переліках національних показників.

Отже, відповідно до наявних проблем щодо змісту показників гендерної статистики мають бути розроблені та реалізовані напрями подальшого удосконалення методології гендерної статистики в Україні.

III. Рекомендації щодо удосконалення методології гендерної статистики.

Удосконалення методології державних статистичних спостережень.

Населення. Джерела збирання, методологія визначення, збирання та опрацювання показників гендерної статистики за цим напрямом в Україні повністю відповідає міжнародним рекомендаціям. Зазначений висновок стосується як поточної статистики населення, так і переписів населення.

Перепис населення — звичайно ж забезпечує масштабніший збір демографічних даних. Не дивлячись на те, що у кожній країні своя мета перепису і залежить від місцевих обставин, основне завдання перепису полягає у точному визначенні загальної кількості та ключових характеристик людей в країні та в її найменших географічних зонах у конкретний момент часу. Ця інформація є важливою для національного, регіонального та місцевого планування, для формування та оцінки політики та для багатьох адміністративних цілей.

Відповідно до переписної методології, дані на кожну особу населення завжди містять стать та вік, а також інші демографічні та соціальні характеристики (напр., сімейний стан, місце народження, місце постійного проживання). Звичайно включаються і інші питання, такі як взаємовідносини між членами сім'ї, освіта, економічна активність, місце роботи та житлові умови.

Перепис населення — це багате джерело інформації для дослідження відмінностей між жінками та чоловіками у багатьох вимірах життя. Воно також може використовуватися для вивчення окремих підгруп населення з точки зору гендерних перспектив, таких як літні жінки та чоловіки або жителі сільської місцевості. А також для аналізу гендерних питань на рівні малих територій.

З огляду на початок підготовки до чергового перепису населення в Україні — головним напрямом удосконалення мають стати методи поширення даних. Поширення даних перепису — це частіше за все така сфера, яка може удосконалюватися. Продуктами переписів в основному є дані на територіальному рівні, але без гендерної перспективи. При проведенні майбутнього перепису, особливу увагу слід звернути на розроблення та підготовку даних придатних для аналізу особам, що формують політику. Слід також враховувати варіанти покращення доступу до даних, дезагрегованих за статтю. Наприклад, кращий електронний доступ до мікроданих надасть змогу дослідникам більше використовувати дані в своїх гендерних аналізах.

Сім'ї та домашні господарства. Унікальним джерелом даних для розроблення гендерної статистики є вибіркові обстеження домогосподарств. Ці обстеження дозволяють отримати дані із розподілом за статтю для визначення соціально-економічного стану кожного члена домогосподарства. За умови належного розроблення даних ці обстеження дозволяють вивчити ситуацію щодо доступу жінок і чоловіків до різного виду доходів та сукупних ресурсів домогосподарства, а також рівні споживання продовольчих та непродовольчих товарів.

Програма українського обстеження умов життя домогосподарств містить систему показників, що враховує зміни, пов'язані з переходом економіки до ринкових відносин, а також міжнародні стандарти та рекомендації. Головне стратегічне завдання українського обстеження умов життя домогосподарств — отримання даних щодо рівня життя населення, обсягів споживчих грошових та сукупних витрат. Відповідно розроблення результатів обстеження орієнтоване на концепцію «домогосподарство». Такий підхід практично позбавляє користувачів даних можливості використовувати результати обстеження для вивчення гендерних питань.

Разом із цим, відповідно до рекомендацій ЄЕК ООН, обстеження домогосподарств є незамінним джерелом даних із розподілом за статтю. Тим більше, що отримання показників гендерної статистики потребує лише розширення переліку аналітичних таблиць за результатами обстеження. Відповідно удосконалення методології гендерної статистики за цим напрямом має бути зосереджене на питаннях поширення даних. За результатами обстежень мають розроблятися та публікуватися наступні дані:

- домогосподарства, які складаються з однієї особи мають розподілятися за статевою ознакою осіб (жінки, чоловіки) та за віковими групами осіб (0-29; 30-64; 65+);
- домогосподарства з дітьми, що складаються з дітей та батька або дітей та матері;
- групування домогосподарств з дітьми та одного із батьків за кількістю дітей в них та статтю батьків;
- групування домогосподарств відповідно до стандартних підходів міжнародних організацій (ЄЕК ООН).

Зайнятість і економіка. Статистика ринку праці має тривалу історію розвитку та використовує у якості джерел даних як обстеження підприємств, так і вибіркові обстеження домогосподарств з питань економічної активності. Всі наявні показники з питань статистики ринку праці розподіляються за статевою ознакою та надають можливість визначити загальну кількість працюючих, економічно активних, економічно неактивних, заробітну плату, умови праці тощо жінок і чоловіків.

Разом із цим, і у цьому статистичному напрямі з точки зору гендерної статистики має проводитися постійна робота по перегляду та удосконаленню статистичної методології, приведенні її у відповідність до міжнародних рекомендацій. Ця робота має зосереджуватися на впровадженні міжнародних інструментів (класифікації видів економічної діяльності, професій), міжнародних методологій визначення, збирання, оброблення та поширення даних. Основними рекомендаціями є наступні:

- збирання та поширення даних щодо різниці в оплаті праці між жінками та чоловіками відповідно до методології Евростату;
- розширення переліку аналітичних таблиць за результатами обстежень економічної активності населення (розподіл зайнятих за секторами діяльності, часткова зайнятість, зайнятість батька та матері відповідно

до кількості дітей в домогосподарстві та віку молодшої дитини, зайнятість жінок і чоловіків та шлюбний стан).

Освіта. Статистика щодо статево-вікового розподілу учнів, студентів, аспірантів, докторантів за освітніми ступенями відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти відповідає рекомендаціям міжнародних організацій. Подальше удосконалення має передбачати отримання наступних даних:

- склад викладачів;
- випускники навчальних закладів;
- навчання упродовж життя.

Участь у громадському житті та прийняття рішень. Прийняття рішень розглядається міжнародними організаціями з точки зору позиції, займаючи яку, можливо приймати або впливати на прийняття рішень. Пекінська платформа діяльності 1995 року підкреслила, що рівність при прийнятті рішень є невід'ємною частиною визнання прав жінок, а також: «рівність жінок при прийнятті рішень є не тільки вимогою звичайної справедливості або демократичності, але також може розглядатись як необхідна умова врахування інтересів жінок.

Одним з найчіткіших заходів гендерної рівності та визнання прав жінок є рівень займання основних політичних позицій жінками.

Прийняття економічних рішень здійснюється тими, хто займає основні позиції в установах, що приймають рішення, вони активно залучаються в процес розглядання та визначення економічної політики та відповідають за її впровадження від імені держави або установи, яку вони представляють. Економічні рішення визначають як поточну, так і майбутню економічну ефективність та активи, та мають безумовний вплив на повсякденне життя кожного.

Але прийняття рішень здійснюється не тільки в політичній та економічних сферах. Ключові позиції в інших сферах представляють інтерес для гендерного питання, наприклад, в адміністративній сфері, судових органах або засобах масової інформації.

Із статистичної точки зору отримання даних за цим напрямом є складним завданням, при виконанні якого слід відрізняти наступні особливості. По-перше, показники рубрики охоплюють широкий спектр питань, від високих позицій в країні до господарства. По-друге, вони розповсюджуються на ряд установ в країні, включаючи уряд, бізнес, науку та родину. По-третє, ці питання, зазвичай, не розглядаються в програмах національних статистичних офісів. Однак, ці питання є критичними при оцінці можливостей та впливу жінок порівняно з чоловіками, та деякі, але не всі, необхідні дані можна отримати з різних адміністративних джерел.

З точки зору національної гендерної статистики це частково розроблений статистичний напрям. Складність розширення системи показників гендерної статистики полягає в тому, що вони стосуються окремих галузевих питань на відміну від масових явищ або процесів. Забезпечити повний спектр

показників, рекомендованих міжнародними організаціями, можливо із використанням адміністративних джерел за ініціативи міністерств та відомств, до компетенції яких відносяться питання галузевої діяльності.

Охорона здоров'я. Національна статистика охорони здоров'я дозволяє у повному обсязі забезпечити участь у проведенні міжнародних порівнянь на основі показників, розподілених за статтю.

Правопорушення і насильство. Система показників відповідає міжнародним рекомендаціям та побудована виключно на основі адміністративних джерел (адміністративна звітність Міністерства внутрішніх справ, Генеральної прокуратури, Державної судової адміністрації, Державного департаменту з питань виконання покарань). Крім того, цей напрямок доповнюється показниками суб'єктивної оцінки населення в рамках проведення вибіркового обстежень населення або домогосподарств, що періодично проводяться органами державної статистики. Подальше удосконалення має передбачати перегляд документів первинного обліку та форм звітності правоохоронних органів для отримання даних про відносини між злочинцями та жертвами злочинів (родинні зв'язки, незнайомці).

Життєвий баланс. Джерелом даних за цим напрямком є обстеження використання часу. Обстеження щодо використання часу — це тип вибіркового обстеження, що бере за основу сукупність індивідумів, та є корисним, зокрема, для гендерної статистики та аналізу. Обстеження щодо використання часу збирає інформацію у окремих осіб про те, як вони використовують свій час та яким чином вони розподіляють його між різними видами діяльності упродовж конкретного періоду, який зазвичай становить 24 години одного або декількох днів. Воно демонструє картину повсякденного життя людей та є багатим джерелом інформації про гендерний аспект.

Статистика, отримана в результаті цих обстежень, показує, якою діяльністю займаються люди, скільки часу вони витрачають на ці види діяльності та контекст, в якому вони займаються цією діяльністю. Статистика зазвичай дезагрегована за такими ознаками як стать, вік, сільське/міське населення та інші ознаки, що становлять інтерес для осіб, які аналізують дані. Часто до обстежень додаються додаткові теми з метою розширення їх аналітичного потенціалу.

Час є фундаментальним джерелом, яке може використовуватись різними способами. Те, як люди використовують це джерело, впливає на їх соціальний та економічний добробут та пов'язане з добробутом їх сімей та суспільства, в якому вони живуть. Дані, отримані під час обстежень про використання часу, є важливими для розуміння цього впливу та його відмінностей в залежності від статі. Різні моделі розподілу часу жінками та чоловіками відображають відмінності в їх ролях, умовах та можливостях та мають наслідки для їх родини, суспільного життя та самореалізації.

В Україні відсутній досвід проведення обстежень використання часу та не розробляється відповідний розділ гендерної статистики.

Рекомендація щодо впровадження обстеження використання часу у національну статистичну практику може бути виконана у разі наявності фінансування за рахунок коштів державного бюджету або міжнародних донорів.

Наука та інформаційно-комунікаційні технології. Майбутній розвиток будь-якої країни визначається темпами здійснення політичної та економічної модернізації суспільства. Основними факторами такої модернізації мають бути як людські ресурси, так і інноваційна активність науки та бізнесу. Саме ці механізми суспільного прогресу є властивими європейській моделі розвитку. Тому обов'язковою умовою входження країн до європейської спільноти є здатність не просто генерувати знання, а успішно накопичувати їх, використовувати та отримувати з цього економічний зиск. Високі темпи здобування та розповсюдження знань забезпечують їх щонайшвидше перетворення у технології та корисні винаходи й забезпечують високі темпи економічного зростання.

Із визначення цих пріоритетів полягає важливість отримання даних щодо залучення жінок і чоловіків до наукової діяльності. Слід зазначити, що організаційно-методологічні підходи, які застосовувалися у національній статистичній практиці щодо збирання, розроблення та узагальнення даних, які характеризують наукову діяльність в Україні завжди передбачали отримання даних за статтю осіб, які залучалися до виконання наукових робіт. Національна статистична база дозволяє у повному обсязі надавати до баз даних з гендерної статистики міжнародних організацій показники щодо жінок і чоловіків науковців.

Що стосується інформаційно-комунікаційних технологій, то цей напрям статистики (в тому числі і з точки зору відображення гендерних аспектів) практично відсутній в Україні.

Інформація та комунікаційні технології (ІКТ) — це технічне забезпечення, програмне забезпечення, мережі та засоби, що використовуються для збору, зберігання, обробки, передачі та надання інформації голосом, у вигляді даних, тексту та зображень. Вони представлені широким спектром засобів від телефону, радіо та телебачення до Інтернету.

«Гендерні ІКТ» — процес визначення, оцінки та усунення гендерної нерівності в доступі та використанні ІКТ, а також пристосування ІКТ до особливих потреб, обмежень та можливостей жінок та чоловіків.

Жінки та чоловіки потребують ІКТ за однакових причин: мати доступ та використовувати інформацію для власних потреб, своїх сімей, роботи та суспільств. ІКТ надають жінкам та чоловікам голос в житті, суспільстві, уряді та всьому світі. Жінкам та чоловікам необхідні ІКТ для функціонування на цифровому та віртуальному світі.

Основною причиною збирання та розподілення статистики ІКТ за гендерним критерієм на рівні країни є інформування національної політики та встановлення цілей для міжнародної політики. Без даних в розрізі за гендером не можливо зрозуміти гендерні питання в ІКТ та, таким чином, важко обрати пріоритети при розробці політики. Крім того, такі дані чітко формулюють ситуацію для включення гендерних питань до політики, планів та стратегій ІКТ для політичних діячів.

ІКТ пропонує жінкам та чоловікам різноманітні можливості для розвитку розроблення та розширення проєктів. Інформація доступна на всесвітньому

рівні, що може полегшувати ізоляцію деяких жінок та чоловіків, які живуть у віддалених місцях, та покращує всі види культурних, економічних, політичних та соціальних контактів, а також відповідні зв'язки. Соціальні організації (такі як, жіночий рух) все більше використовують такі засоби Інтернету, як web-сторінки, електронна адреса та форуми.

Доступ до ІКТ пов'язаний з потенційно гендерними бар'єрами, такими як висока вартість доступу та вибору технологій, доступ до набуття нових навичок, визнання ІКТ «чоловічим» сектором, географічні фактори доступу, сімейний стан, вік та релігія. Для жінок можна визначити декілька наступних переваг ІКТ:

- більший доступ до роботи та діяльності, що приносить дохід;
- нові можливості працевлаштування;
- більший доступ до інформації;
- поширені можливості для спілкування;
- зменшені часові вимоги для жінок та дівчат.

Ці переваги можуть сприяти набуттю більших прав жінками шляхом протидії бар'єрам, пов'язаним із ізоляцією, обмеженою мобільністю та іншими культурними та соціальними нормами. Вони можуть сприяти підвищенню можливостей жінок приймати участь в політичному процесі та відстоювати свої інтереси.

Гендерна статистика щодо ІКТ може ефективно використовуватися для наступного:

- надання інформації політичним лідерам для розробки та впровадження політики ІКТ, використовуючи гендерний підхід на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- допомагати уряду у формуванні законодавчої бази та політики, відповідно до розвитку ІКТ;
- включати гендерну концепцію в обговорення та підготування національних стратегій ІКТ та повною мірою залучати жінок до розробки електронних систем управління на рівні прийняття рішень;
- надавати детальну інформацію щодо складу, ступеню та динаміки економічного, соціального та загального впливу ІКТ на щоденну діяльність жінок та чоловіків;
- підтримувати розвиток гендерної активізації в сфері ІКТ з метою забезпечення доступу для обмежених жінок та чоловіків, таких, що живуть в сільських регіонах, самотніх матерів або батьків, людей літнього віку та недієздатних;
- зрозуміти динаміку, що могла б оптимізувати переваги ІКТ для суспільства та, зокрема, надавати права жінкам та чоловікам в участі на ринку праці;
- надалі розвивати можливість жінок та чоловіків використовувати ІКТ з метою підприємницької діяльності та розвитку бізнесу.
- сприяти розробці політики ІКТ з метою досягнення потенціалу для задоволення потреб людей шляхом аналізування не тільки переваг ІКТ для

жінок та чоловіків, але детальної інформації щодо цих жінок та чоловіків (клас, вік, місце проживання в сільському/міському регіоні, раса, релігія та ін.);

- сприяти викладачам в проведенні навчань для провайдерів ІКТ жінкам та чоловікам;
- запровадити безперервний процес підготування національних звітів для оцінки ситуації жінок та чоловіків, як користувачів ІКТ, виробників та осіб, які приймають рішення;
- розробити рольову модель для жінок та чоловіків та приклади найкращих практик в сфері ІКТ. Включити жінок, як лідерів та відповідальних за прийняття рішень в сфері ІКТ;
- підвищити свідомість щодо гендерних бар'єрів при доступі до ІКТ.

Враховуючи викладене, розроблення та впровадження у національну статистичну практику міжнародної методології статистики інформаційного суспільства має стати одним із пріоритетних напрямів розвитку органів державної статистики України.

3.2. Удосконалення взаємодії між виробниками та користувачами гендерної статистики.

Як вже зазначалось, до визначених заходів в частині удосконалення гендерної статистики мають залучатися як розробники даних гендерної статистики, так і їх користувачі, що, звичайно, буде сприяти підвищенню якості відповідної статистичної інформації. Документи Статистичної комісії ООН та ЄЕК ООН підкреслюють ключову роль користувачів у визначенні змісту програм гендерної статистики, а також необхідність розроблення різних шляхів взаємодії з користувачами, про що і піде мова далі. Що стосується розповсюдження гендерної статистики на національному та міжнародному рівнях, то необхідно, з одного боку, розробити стратегії маркетинга з метою інформування потенційних користувачів, а з іншого боку, забезпечити наявність у користувачів матеріалів з гендерної статистики та використання їх користувачами.

Отже, виникає потреба в узагальненні та систематизації методологічного підґрунтя статистичного вимірювання соціально-економічних процесів в гендерному аспекті з точки зору трьох цільових компонентів діяльності органів державної статистики із задоволення потреб користувачів інформації національного, регіонального та міжнародного рівнів у плані:

- прозорості статистичної методології;
- достовірності та якості даних;
- комплексної системи показників.

Процес інформаційного забезпечення користувачів інформацією розподілом за статтю необхідно розглядати комплексно, тобто в контексті виділення окремих груп користувачів, виявлення їх інтересів та інформаційних потреб, підготовки і доведення інформації до зацікавлених осіб тощо.

За останні роки інформаційна база гендерної статистики була використана для розробки, моніторингу та аналізу ефективності багатьох соціальних та інших загальнодержавних програм.

Однією із форм задоволення потреб користувачів є підготовка аналітично-інформаційних матеріалів для поглибленого висвітлення окремих аспектів соціальної сфери з розподілом за статтю й розробки відповідних напрямів соціально-демографічної політики. Серед таких робіт слід відмітити матеріали для підготовки щорічних науково-аналітичних доповідей про людський розвиток в Україні та її регіонах, з питань становища сільської молоді, рівня життя молодих сімей, для розробки заходів по сприянню молодіжному житловому будівництву, для прогнозування зміни структури розподілу домогосподарств за рівнем грошових доходів у зв'язку з підвищенням рівня соціальних виплат та інші.

Постійно вдосконалюється інформаційний потенціал програми комплексного дослідження рівня та умов життя домогосподарств України. З метою оперативного реагування на зміни в соціальній та економічній політиці до програми обстеження внесені відповідні зміни в частині гармонізації з новою системою законодавчих актів з питань освіти, а також з новим Земельним Кодексом України, запроваджені спостереження щодо отримання обстежуваними домогосподарствами житлових субсидій готівкою, пільг на проїзд у громадському транспорті, грошових компенсацій за невикористане право на санаторно-курортне лікування, доходів від здачі в оренду земельної ділянки за розміром земельної частки (паю). Запроваджено спостереження за рівнем життя нової групи домогосподарств, віднесених дослідженнями бідності до групи ризику, а саме — неповних сімей. Розпочато аналіз рівня життя домогосподарств, у складі яких є молоді сім'ї. Для забезпечення реалізації пріоритетних положень Програми інтеграції України до ЄС в напрямку удосконалення методології аналізу рівня життя населення до програми обстеження умов життя домогосподарств впроваджена система показників щодо соціальної самоідентифікації та самооцінки рівня добробуту домогосподарств.

В рамках нової системи проведення вибіркового обстежень здійснюються модульні дослідження з питань оцінки населенням якості окремих житлово-комунальних послуг, рівня доступності послуг охорони здоров'я та освіти. Отримана інформація використовується для факторного аналізу ситуації з бідністю та розробки заходів упереджувального характеру, спрямованих на подолання бідності в умовах ринкової економіки.

Ще однією можливістю удосконалення інформаційного забезпечення є розширення аналітичного потенціалу даних та, відповідно, забезпечення можливостей користувачів щодо проведення поглиблених досліджень.

Для моніторингу рівня життя населення та соціальних програм на постійній основі готуються різні типи вихідної інформації — доповіді, публікації, мікрофайли знеособлених первинних даних обстеження умов життя домогосподарств тощо. Мікрофайли даних обстеження умов життя домогосподарств використовуються науковими установами для поглиблених тематичних досліджень, в тому числі за гендерною ознакою. Цей тип інформації став основою моніторингу бідності, оцінки ефективності державних програм адресних соціальних допомог та моделювання варіантів їх надання. Національна

академія наук на базі мікроданих досліджує ситуацію з бідністю не тільки на основі офіційних критеріїв, а й з використанням багатовимірних оцінок.

Досвід останніх років свідчить про те, що для України стає притаманною загальна тенденція, яка спостерігається в розвинених країнах світу, коли все більше користувачів статистичної інформації віддають перевагу не офіційним друкованим виданням, а електронним документам. Характерною ознакою останнього десятиріччя стало також використання мережі Інтернет для забезпечення вільного доступу користувачів до інформації. В органах державної статистики створено канали оперативного доступу до підсумків державних статистичних спостережень і базових вибірових обстежень. В цьому зв'язку та за результатами проведеного анкетування доцільним є запровадження окремої рубрики «Гендерна статистика».

Забезпечення доступності та зрозумілості інформації таких методологічно складних статистичних спостережень, як вибірові обстеження населення, а також розвиток комплексних, інтегральних підходів до аналізу змін у соціальній сфері для формування та моніторингу державних та регіональних програм соціально-економічного розвитку, вимагають активної системної роботи працівників органів державної статистики з користувачами даних як на центральному, так і на регіональному рівнях.

Успішною в цьому контексті є практика проведення семінарів та нарад з питань державних статистичних спостережень, вибірових обстежень населення з користувачами даних — представниками органів законодавчої, виконавчої влади, громадських організацій, профспілок, наукових та навчальних закладів, міжнародних організацій, засобів масової інформації. Зокрема, на постійній основі проводились науково-практичні конференції за підсумками вибірових моніторингових соціально-демографічних обстежень з питань соціально-економічної захищеності населення, гідної праці, політики гнучкості праці. Під час проведення цих заходів обговорювались зміни в програмах державних статистичних спостережень, презентувались аналітичні можливості даних та досліджувались потреби користувачів, у т.ч. — органів законодавчої та виконавчої влади, для їх врахування при підготовці інформаційно-аналітичних матеріалів та вдосконаленні методології статистики, в тому числі гендерної.

Слід відмітити, що цей напрям робіт є надзвичайно корисним як для органів державної статистики, так і для користувачів даних, оскільки сприяє більш глибокому розумінню особливостей та можливостей інформаційних джерел та розширенню кола користувачів. Підсумки цих заходів, враховуючи їх важливість, повідомлялися Держкомстатом України на нарадах з працівниками регіональних органів державної статистики. Разом із тим, на регіональному рівні робота з користувачами даних потребує суттєвого розвитку.

Відповідні стратегії повинні використовуватися й під час розповсюдження інформації. Повинні бути враховані різноманітні потреби та навички користувачів, а також якість та характер даних, що наводяться в публікаціях Держкомстату. В зв'язку з цим, останнім часом тематичні та комплексні видання доповнюються методологічними поясненнями щодо джерел та методів збору даних, методів розрахунку показників.

У контексті подальших планів щодо вдосконалення гендерної статистики буде надзвичайно важливим наголосити на необхідності встановлення тісного взаємозв'язку і плідної співпраці між статистичною наукою і практикою.

Отож, поточна трансформація гендерної статистики, яка перетворює широке коло окремих статистичних систем в комплексні системи (багатоцільові обстеження, матриці соціальних рахунків тощо), є логічним наслідком зростаючої потреби системи управління відстежувати стан та тенденції з гендерних питань за допомогою обмеженої кількості достовірних і якісних показників на основі логічно пов'язаної сукупності статистичної інформації шляхом використання спіставних на міжнародному рівні показників та напрямів їх узгодження.

Таким чином, якість управлінських рішень, і насамперед у сфері гендерної політики, корінним чином залежить від інформаційної основи, на якій вони базуються, причому на всіх без виключення етапах розробки гендерної політики, а саме:

- ✓ формулюванні головних цілей політики, які впливають із довготривалих спрямувань та поточного діагнозу;
- ✓ визначенні складових політики та умов, в яких вона реалізовуватиметься;
- ✓ формулюванні проміжних цілей, що зумовлюються головними цілями з урахуванням умов їх реалізації;
- ✓ розробленні заходів і їх послідовності для реалізації політики;
- ✓ визначенні складових політики з урахуванням прийнятих засад дій;
- ✓ вибору відповідних інструментів і дій у межах кожної зі складових політики;
- ✓ діагнозі та ідентифікації проблемних ситуацій.

Критерієм ефективності гендерної політики, безумовно, є наявність для її розробки якісної статистичної інформації. При цьому якість статистичних даних, згідно зі схваленими Євростатом положеннями, має відповідати таким обов'язковим критеріям, як: достовірність, точність і надійність, своєчасність і пунктуальність, доступність і ясність; порівнянність, послідовність і повнота. Саме така гендерна статистика повинна бути необхідним елементом інформаційної системи демократичного суспільства, яка забезпечує державну владу, економіку та суспільство адекватною інформацією.

У межах виконання вищезазначених функцій українська гендерна статистика останнім часом, незважаючи на викладені у звіті недоліки, здобула значних досягнень. Залучається та відстежується на державному та регіональному рівнях унікальна інформація, яка надає можливість:

- ✓ забезпечити міжнародні порівняння;
- ✓ забезпечити комплексність, оперативність, мінливість виміру багатьох аспектів з розподілом за статтю залежно від соціальних умов;
- ✓ поліпшити рівень оцінювання та аналізу тенденцій людського розвитку;
- ✓ підняти на більш високий рівень інформаційне забезпечення гендерної політики.

Висока якість інформації, її всебічність і комплексність стають можливими при одночасному використанні статистичної звітності, базових вибірко-вих обстежень домогосподарств і моніторингових соціологічних обстежень

й узагальненні напрацювань вітчизняних та іноземних фахівців, а також вивченні думок провідних науковців з соціально-економічних проблем державного та регіонального управління для визначення гендерних стратегій з урахуванням пріоритетних національних інтересів.

3.3. Удосконалення використання гендерної статистики, в тому числі в процесі розробки політики.

Значення гендерної статистики на сучасному етапі розвитку суспільства можна сформулювати наступним чином:

- ✓ дає базу для суспільних дискусій і допомагає в розробці політичних заходів і проведенню досліджень;
- ✓ дає кількісну інформацію, що дозволяє аналізувати відмінності в положенні чоловіків і жінок, а також стежити за тим, чи міняється це положення або залишається незмінним;
- ✓ потрібна для дослідницької роботи, оскільки вона допомагає висувати і перевіряти гіпотези і теорії, покликані пояснити закономірності розвитку відносин між статями в суспільстві.

Отже, гендерна статистика дає базу для суспільних дискусій і допомагає в розробці політичних заходів і проведенні досліджень. Вона дає кількісну інформацію, що дозволяє аналізувати розходження в положенні чоловіків і жінок, а також стежити за тим, чи міняється це положення або залишається незмінним. Таким чином, гендерна статистика привертає увагу до даної теми, стимулюючи суспільні дискусії і зміни. Гендерна статистика потрібна також для дослідницької роботи, оскільки вона допомагає висувати і перевіряти гіпотези і теорії, покликані пояснити закономірності розвитку відносин між статями в суспільстві. Усі ці види застосування гендерної статистики повинні створити фундамент для розробки політики забезпечення гендерної рівності. Більш того, гендерна статистика необхідна для моніторингу й оцінки ефективності і результативності нових програм.

Програми, дослідження і суспільні дискусії, для яких потрібно гендерна статистика, ставлять за мету забезпечення гендерної рівності і поліпшення положення жінок. Крім цього, гендерна статистика знаходить застосування в тих областях політики, які прямо не зв'язані з гендерною тематикою. Часто гендерні аспекти здійснюють такий вплив на соціально-економічну політику, який на перший погляд може бути непомітним. У цих випадках наявність бази емпіричних даних, на які можна спиратися при проведенні гендерного аналізу, відіграє особливу роль, оскільки без розуміння розходжень у функціонуванні і впливі політики на різні групи населення, наприклад гендерні, неможливо передбачати усіх наслідків проведеної політики і виконати поставлені задачі.

Усі ці види застосування гендерної статистики відповідним чином впливають і на процеси удосконалення статистичних систем. Розробники і користувачі гендерної статистики повинні вести діалог між собою. Наприклад, активісти, що борються за рівність статей, висувують свої вимоги до даних і при цьому розкривають недоліки, властиві доступним їм на даний момент даним. Вони змушують удосконалювати концепції, методики, тематики і ряди даних, для того щоб вони

краще відображали діяльність і внесок як жінок, так і чоловіків. Наслідком цих зусиль повинно бути не тільки поліпшення інформації про жінок, але й удосконалення методики кількісної оцінки реалій економічного і соціального життя.

Гендерна статистика в процесі розробки політики. Процес підготовки гендерної статистики повинен бути тісно пов'язаний із процесом розробки політики. Нижче стисло описуються найважливіші, на наш погляд, етапи цих взаємозалежних процесів, які можна окреслити як складові сучасної моделі гендерної статистики саме для адекватного інформаційного забезпечення гендерної політики. У реальному житті процес звичайно складається з повторюваних, циклічних етапів:

1. Виявлення гендерної проблеми в суспільстві.
2. Підготовка і представлення гендерної статистики.
3. Маркетинг і поширення гендерної статистики.
4. Гендерний і політичний аналіз.
5. Використання гендерного аналізу з метою розроблення політики.
6. Зміни в суспільстві.
7. Виявлення прогалин і формулювання нових питань.
8. Підготовка удосконаленої гендерної статистики.

1) Виявлення гендерної проблеми в суспільстві.

Процес починається з усвідомлення того, що в суспільстві існує гендерна проблема, по якій необхідно зібрати більш повну інформацію. Гендерна проблема може бути зв'язана з тією або іншою політичною проблемою, наприклад бідність та зубожиння, і з усвідомленням того, що гендерні аспекти бідності вивчені недостатньо. Гендерна проблема може носити і цілком самостійний характер, наприклад проблема гендерного насильства, і у відношенні неї директивні органи можуть прагнути одержати більш повну інформацію.

2) Підготовка і представлення гендерної статистики.

Наступний крок полягає в підготовці статистики, що дозволяє заповнити пробіл у знаннях. Мова може йти про впровадження зовсім нового інструмента, наприклад, проведення обстеження по проблемі гендерного насильства, або ж про удосконалення вже існуючої процедури збирання даних за рахунок включення в запитальник або адміністративну анкету одного або декількох додаткових питань, збільшення числа можливих відповідей на питання в запитальнику або адміністративній анкеті або зміни формулювань питань для того, щоб зробити їх більш нейтральними з гендерної точки зору.

3) Маркетинг і поширення гендерної статистики.

Представлення більш якісних статистичних даних ще не достатньо. Для того щоб бути корисними, вони повинні потрапити в руки представників директивних органів (як державних службовців, так і осіб, що знаходяться на виборних посадах) і їхніх консультантів. Повинні вони потрапити й у руки активістів, наприклад жіночих груп, що можуть впливати на директивні органи, вимагаючи необхідних змін. Нарешті, статистичні дані повинні потрапити і до тих, хто має вплив на політичній арені, але не визнає існування гендерних проблем. Для кожної з аудиторій можуть знадобитися свої стратегії маркетингу і методи поширення інформації.

4) Гендерний і політичний аналіз.

Національні статистичні органи, як правило, займаються підготовкою статистики, і ніхто не повинен вимагати від них аналізувати дані під політичним кутом зору. Так, у багатьох країнах національним статистичним службам однозначно забороняється робити політичні заяви. Від них потрібно лише повідомляти «факти». Іншим може бути положення статистичних підрозділів інших національних органів, наприклад галузових. Однак і тут функції політичного аналізу і вироблення політичних пропозицій, як правило, відділені від підготовки статистичних даних, включаючи їх публікацію. Таким чином, учасниками четвертого етапу є різні суб'єкти, що звичайно знаходяться за рамками національної статистичної служби і які займаються аналізом змісту статистичних даних і роблять на підставі них висновки. Хоча національні статистичні органи прямо і не беруть участь на даному етапі, вони повинні розуміти, що результати аналізу статистичних даних залежать і від того, як вони їх представляють.

5) Використання гендерного аналізу з метою політики.

Цей етап пов'язаний з використанням результатів аналізу в процесі розробки, коректування і здійснення політичних заходів. Звичайно, було би naïвним вважати, що в основі проведеної політики лежать в основному цифри і факти. На неї впливають різні сили. Однак наявність достовірних цифр і фактів підсилює аргументацію на користь будь-якої політичної позиції. Крім того, вони допомагають розробляти політику, спираючись на факти, а не тільки на припущення або ідеологічні постулати. Більш того, цифри і факти стимулюють осмислене обговорення на політичному рівні різних існуючих варіантів.

6) Зміни в суспільстві.

Усі політичні заходи ставлять метою стимулювання тих або інших змін у суспільстві або попередження змін, що можуть відбутися за відсутності політичних заходів. З гендерної точки зору завжди існує надія на те, що проведена політика буде сприяти забезпеченню гендерної рівності. В одних випадках такі зміни можуть відбутися досить швидко. Наприклад, безкоштовне поширення антиретровірусних препаратів серед ВІЧ-інфікованих повинно дуже швидко привести до підвищення середньої тривалості життя цих людей. В інших випадках зміни будуть відбуватися набагато повільніше. Наприклад, політика заохочення дівчат до одержання освіти в тих областях, де вони зможуть знайти більш високооплачувану роботу, приведе до скорочення розриву в оплаті праці лише через кілька років, коли ці учні будуть пропонувати свої послуги на ринку праці.

7) Виявлення прогалин і формулювання нових питань.

В ідеалі уряди повинні спостерігати за ходом здійснення всіх політичних заходів з погляду як конкретних результатів, так і впливу на суспільство. Інші суб'єкти також можуть стежити за ефектом політичних мір, які, на їхню думку, мають потенційне відношення до гендерної тематики. Наприклад, організації, що займаються охороною здоров'я жінок, можуть цікавитися ефективністю нового політичного підходу до використання протизаплідних засобів, у той час як неурядові організації, які допомагають жінкам, які стали жертвами насильства, можуть стежити за наслідками прийняття відповідних заборонних

заходів. За результатами такого моніторингу може бути зроблений висновок про відсутність достатньої інформації з того або іншого питання, що змусить знову повернутися на початковий етап процесу.

8) Підготовка удосконаленої гендерної статистики.

Це є повторенням другого етапу, що описувався вище.

Вищенаведений опис є дуже загальним. Специфіка функціонування процесу залежить від країни і від теми, зокрема від того, хто в національній статистичній системі відповідає за те або інше питання. Наприклад, процес буде розрізнятися залежно від того, хто займається підготовкою відповідної статистики — статистична служба або галуzeвий підрозділ. Залежить він і від рівня і широти розуміння тієї або іншої гендерної проблеми, а також від ступеня її політичної або іншої чутливості. Свою роль відіграє і відношення з боку уряду, а також те, наскільки важливо для нього проводити політику, спираючись на факти, і прагнути до забезпечення гендерної рівності. У деяких випадках статистичні дані з гендерної проблематики можуть запитуватися супротивниками змін, що збирають додаткову інформацію лише для того, щоб потягнути час тощо.

Інструменти, що дозволять використовувати гендерну статистику у політичному процесі. Для розробки ефективної та адекватної гендерної політики потрібна оцінка впливу теперішньої та майбутньої політики як на чоловіків так і на жінок. Велике значення починає надаватися гендерній оцінці і її конкретному різновиду — гендерному аналізу бюджету. Показники, критерії і задачі являють собою додаткові інструменти, які застосовуються для моніторингу змін у положенні чоловіків і жінок, а також успіху або невдач у здійсненні політичних заходів і програм. Усі ці інструменти вимагають розгорнутої та надійної гендерної статистики, що могла б з успіхом застосовуватися в процесі прийняття рішень.

Оцінка впливу гендерної політики. Оцінка впливу гендерної політики являє собою важливий інструмент директивної діяльності, за допомогою якого можна виявляти гендерні відмінності. Оцінка впливу гендерної політики здійснюється на етапі розробки політичних заходів до прийняття конкретних рішень, для того щоб продемонструвати вплив запропонованих політичних заходів на чоловіків і жінок. Оцінку впливу гендерної політики можна розподілити на кілька етапів. По-перше, необхідно оцінити актуальність запропонованої політики для гендерної проблематики. Це вимагає як аналізу, так і консультацій з відповідними експертами і представницькими групами. По-друге, потенційний вплив повинен знайти концептуальне і практичне вираження, для того щоб його можна було виразити кількісно. По-третє, вплив запропонованої політики необхідно проаналізувати й виміряти. По-четверте, варто задуматися над тим, як ці політичні заходи відіб'ються на рівноправності статей і більш широкій політичній сфері.

Гендерний аналіз бюджетів. Гендерний аналіз бюджетів являє собою оцінку впливу гендерної політики з фінансової точки зору. Гендерний аналіз бюджету є інструментом, завдяки якому питання гендерної рівності виходять не перший план у процесі прийняття фінансових рішень на найвищому рівні. При цьому

ставиться під сумнів традиційна думка про те, що фінансові рішення не мають гендерного відтінку. Гендерний аналіз бюджету припускає дезагрегацію бюджетів за статевою ознакою для того, щоб виявити розходження у фінансуванні актуальних з гендерної точки зору політичних заходів. Це не передбачає складання окремого бюджету для жінок. Ціль полягає в тому, щоб зробити процес прийняття фінансових рішень на урядовому рівні прозорим з гендерної точки зору (Організація економічного співробітництва і розвитку(ОЕСР) наводить бюджетну транспарентність як приклад прогресивної управлінської практики).

Показники. Показник являє собою зведену узагальнену міру сукупності статистичних даних. Він спрощує складну інформацію, роблячи її ясною та зручною для тлумачення. Показник повинен мати сенс і значимість для відповідних директивних органів, постачальників послуг і широкої громадськості. Він повинен підкріплюватися достовірними і переконливими кількісними даними, розраховуватися через рівні відрізки часу і бути порівняним по країнах і групах населення. Показники, що характеризують положення в різні моменти часу, дозволяють відслідковувати тенденції, тобто робити висновки щодо поліпшення або погіршення існуючого положення. Той або інший показник найчастіше є особливо корисним, коли він пов'язаний з іншими показниками, що відносяться до конкретної області або теми. У той же час кількість таких показників не повинно бути ні занадто великим, щоб не створювати плутанину, ні занадто малим, щоб не вводити в оману.

Більш складна категорія показників — комбіновані показники або індекси — подають зведену інформацію по різних областях статистики. Наприклад, у *Доповіді про розвиток людини* ПРООН містяться комбіновані показники, які мають гендерний характер — індекс розвитку і показник, що характеризує права чоловіків і жінок. У той же час, хоча такі комбіновані показники і можуть бути корисними в пропагандистських цілях, вони надмірно спрощують явище, яке ними описується і, як правило, непридатні для кількісної оцінки тенденцій або формулювання політичних задач.

Для того щоб гендерна статистика могла використовуватися з метою розробки політики, досліджень і суспільних дискусій, необхідно не тільки мати велику і комплексну базу даних, але і можливість на власний розсуд вибирати для цих даних такий формат, що був би зрозумілий представникам директивних органів і інших осіб, що не є фахівцями в сфері статистики. У доповідях із серії *Жінки світу: тенденції і статистика*, перша з яких була опублікована у 1991 році, аналізуються основні показники, що характеризують становище чоловіків і жінок в усьому світі. У цих публікаціях дані і показники представлені в зручному для засобів масової інформації, суспільних активістів і директивних органів форматі. Вони були підготовлені Статистичним відділом ООН у співробітництві з іншими підрозділами ООН, які безпосередньо використовують ці дані для розробки гендерної політики. Публікації, які містять гендерні показники, випускаються також на регіональному і національному рівнях, привертаючи увагу до гендерної проблематики і вносячи внесок у розробку політичних заходів.

Критерії. Критерії являють собою стабільні орієнтири, з якими можна зіставити майбутні показники (у кращу або в гіршу сторону). Вони спираються

як на показники, так і на достовірну гендерну статистику, і їх корисність залежить від рутинного повторення процесу збирання даних для того, щоб проводити зіставлення даних, зібраних у різні моменти часу.

Задачі. Задачі являють собою кількісно виражені цілі проведеної політики. Вони характеризують очікуваний від політики результат після закінчення визначеного періоду. Таким чином, задача містить у собі як конкретну величину показника, так і період часу або дату. Наприклад, у прийнятій у 2000 році Декларації тисячоліття ООН проголошено не тільки низку цілей (ЦРДТ), але і набір конкретних, кількісних і тимчасових рамок задач для кожної з них, причому досягнутий прогрес повинен оцінюватися на основі переліку погоджених на міжнародному рівні показників. Що стосується ЦРДТ, присвяченої підтримці досягнення рівності чоловіків і жінок і розширенню прав і можливостей жінок, передбачено наступну задачу: ліквідувати, бажано до 2005 року, нерівність між статями в сфері початкової і середньої освіти, а не пізніше ніж до 2015 року — на всіх рівнях освіти.

Використання запропонованої сучасної моделі гендерної статистики значно підвищить ефективність використання статистичної інформації з розподілом за статтю та дозволить за допомогою мінімальної кількості індикаторів аналізувати багаточисельні аспекти гендерної політики і приймати обґрунтовані управлінські та політичні рішення.

Заключення

Скорочення гендерних відмінностей є складною, але цілком реалістичною та необхідною задачею. Гендерна статистика і особливо механізми представлення даних директивним органам і громадянському суспільству є двома важливими факторами, від яких залежить те, наскільки вдасться покращити політику, що проводиться і переконати населення у перевагах підвищення гендерної рівності.

Послідовні, швидко реагуючі і відкриті для широкої участі стратегії дозволяють раз і назавжди подолати деструктивну дискримінацію, яка не дає можливості жінкам користуватися своїми правами. Тільки за допомогою залучення до дискусії широкої громадськості можна досягти більш глибокого розуміння того, які фактори перешкоджають досягненню гендерної рівності і за допомогою яких політичних заходів можна вести з ними боротьбу. Звичайно, що дуже важливим в цьому контексті є забезпечення адекватного інформаційного забезпечення.

Враховуючи все вищенаведене, необхідно ще раз підкреслити, що виробництво та розповсюдження гендерної статистики є нескінченним та багатостадійним процесом. Дуже важливими мають стати наступні кроки у такому процесі. Глобально слід визначити наступні позиції:

- удосконалення взаємодії між виробниками та користувачами гендерної статистики;
- удосконалення змісту статистики, що пов'язана з гендерними питаннями;
- удосконалення використання гендерної статистики;
- удосконалення статистичної методології для впровадження гендерних питань у систему державної статистики України.

Останнім часом удосконалення гендерної статистики заохочується та здійснюється багатьма міжнародними, регіональними та національними установами, діяльність яких має загальну стратегію та направлена на виконання єдиних завдань. Робота щодо удосконалення гендерної статистики набула офіційного статусу в рамках діяльності органів державної статистики України, що є значним прогресом на шляху подальшого її розвитку.

Тому, рекомендації, що викладені у цьому звіті, можуть бути використані Державним комітетом статистики в контексті:

- ✓ напрямів подальшої адаптації національних статистичних показників гендерної статистики до вимог міжнародних стандартів;
- ✓ запровадження додаткових спостережень (державних статистичних, адміністративних даних, вибірових соціально-демографічних);
- ✓ включення в існуючі спостереження додаткових показників з метою повного відображення ситуації у відповідній сфері за статтю.

Список використаних джерел

1. Биргитта Хедман, Франческа Перуччи, Пер Сундстрем. Гендерная статистика. Руководство к действию. — Статистика Швеции, 1996. — 144 с.
2. Руководство по составлению национальных статистических докладов о положении женщин и мужчин. — Статистический отдел ООН, 1999. — 320 с.
3. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 №2657-XII (із змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про державну статистику» від 13.07.2000 №1922-III.
5. Положення «Про державний комітет статистики України», затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 №924.
6. Developing Gender statistics: A Practical Tool. — United Nations, Geneva, 2009. — 234 с.
7. Доклад о работе рабочей сессии ЕЭК ООН по гендерной статистике. 53-я пленарная сессия Конференции европейский статистиков (13-16 июня 2005 года). — 17 с.
8. Использование статистических данных в целях гендерного анализа на национальном и международном уровнях. 5-я сессия группы экспертов по гендерной статистике (6-8 октября 2008 года). — 18 с.
9. Экономические показатели для гендерного анализа. 5-я сессия группы экспертов по гендерной статистике (6-8 октября 2008 года). — 12 с.

Додаток 1

Державний комітет статистики України

АНКЕТА
опитування експертів з питань інформаційної бази
гендерної статистики

Шановний експерте!

Україною ратифіковано міжнародні документи, головною метою яких є поліпшення становища жінок у світі. Ратифікація документів передбачає удосконалення як національного законодавства, так і національної інформаційної бази в частині збору, аналізу та поширення статистичних даних із розподілом за статтю. Оцінка сучасного стану гендерної статистики в країні та визначення напрямів її подальшого удосконалення потребують вивчення предметних проблем користувачів та їх потреб.

З метою удосконалення інформаційної бази гендерної статистики в Україні проводиться експертне опитування користувачів щодо оцінки стану і перспектив розвитку цієї галузі статистики.

Просимо Вас відповісти на запитання анкети, висловити свої оцінки, судження, висновки, зауваження та пропозиції. Ваша кваліфікована думка буде сприяти удосконаленню концептуальних та методологічних засад гендерної статистики в Україні.

Як працювати з анкетою

Уважно ознайомтесь з анкетою та виберіть одну або декілька
відповідей на запитання, які найбільше відповідають Вашим
думкам та окресліть їх кругом.

Прохання не пропустити жодного питання!

I. Демографічний розділ**1. Стать**

1. Жінка

2. Чоловік

2. Освіта

1. Середня, середня спеціальна

4. Вища з вченим ступенем

2. Незакінчена вища

5. Інше (вкажіть) _____

3. Вища

3. Скільки Вам виповнилося років? _____**4. Яку з наступних іноземних мов Ви найчастіше використовуєте при роботі? (одна відповідь)**

1. Російську

5. Польську

2. Англійську

6. Інше (вкажіть) _____

3. Французьку

7. Не використовую іноземні мови в роботі

4. Німецьку

5. З якими з наведених нижче сфер пов'язана Ваша професійна діяльність?

1. Виконавча влада

4. Наука/освіта

2. Законодавча влада

5. Бізнес (виробнича сфера та сфера послуг)

3. Громадські організації

6. Інше (вкажіть) _____

6. За результатами цього опитування планується здійснити комплекс заходів по удосконаленню інформаційної бази гендерної статистики, а також вивчити потреби конкретних користувачів в удосконаленні наявної (розширенні) інформаційної бази та методології статистичних показників. Тому просимо, якщо це не суперечить Вашому бажанню, вказати Вашу посаду та при наявності вчений ступінь.

7. Чи використовуєте Ви у своїй роботі можливості Інтернету?

1. Використовую постійно

2. Використовую періодично

3. Не використовую

8. Чи користуєтесь Ви електронною поштою (e-mail)?

1. Так

2. Ні

II. Інформаційна база гендерної статистики.

9. Назвіть, будь ласка, з якою метою Ви найчастіше використовуєте інформацію з гендерних питань у своїй практичній діяльності? (не більше 3-х відповідей)

1. Для формування концепцій, стратегій програм, основних напрямів, інших документів.
2. Для оцінки соціального стану регіонального розвитку.
3. Для визначення місця України в Європейській та світовій спільноті щодо соціального розвитку.
4. Для прогнозування стану соціального розвитку.
5. Для відстеження соціального самопочуття населення України.
6. Для оцінки ефективності діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у соціальній сфері.
7. Для використання при проведенні різноманітних узагальнень, оцінок, вимірювання соціального стану.
8. Інше (вказіть конкретно) _____
9. Важко відповісти.

10. Які джерела Ви зазвичай використовуєте для отримання даних з гендерної статистики? (не більше 3-х відповідей)

1. Статистичні публікації Держкомстату (територіальних органів державної статистики).
2. Бази даних міжнародних організацій (ООН, Евростат тощо).
3. Веб-сайт Держкомстату.
4. Інформаційні повідомлення центральних органів виконавчої влади.
5. Наукові публікації.
6. Публікації, підготовлені громадськими організаціями.
7. Інше (вказіть конкретно) _____
8. Важко відповісти.

11. Як, на Вашу думку, можна оцінити сучасну систему інформаційного забезпечення гендерної політики в Україні? (одна відповідь)

1. Дуже добре	3. Задовільно	5. Погано
2. Добре	4. Незадовільно	6. Важко відповісти

12. Скажіть, будь ласка, чи спроможна сучасна гендерна статистика України надати повну та об'єктивну оцінку становища жінок і чоловіків в українському суспільстві? (одна відповідь)

1. Так (перехід до п.13)
2. Скоріше так, ніж ні (перехід до п.13)
3. Скоріше ні, ніж так
4. Ні
5. Важко відповісти (перехід до п.13)

12а. Якщо «ні», то що є головними перешкодами у цьому? (не більше 3-х відповідей)

1. Обмеженість показників гендерної статистики.
2. Невідповідність їх дійсному соціальному стану через наявність прихованих та не врахованих соціальних явищ.
3. Неадаптованість значної частки статистичної інформації до міжнародних стандартів.
4. Інше (вкажіть конкретно) _____
5. Важко відповісти.

13. Які з перерахованих напрямів удосконалення інформаційної бази гендерної статистики сьогодні потребують першочергової уваги? (не більше 3-х відповідей)

1. Розвиток національної правової бази, приведення її у відповідність з міжнародними стандартами.
2. Реалізація ефективної державної політики у галузі статистики.
3. Необхідність реформування системи інформаційно-статистичного забезпечення.
4. Удосконалення методології гендерної статистики.
5. Забезпечення надійності та об'єктивності статистичної інформації.
6. Забезпечення доступності, гласності й відкритості статистичної інформації.
7. Вирішення регіональних проблем інформаційно-статистичного забезпечення.
8. Впровадження новітніх інформаційних технологій з опрацювання статистичної інформації.
9. Вирішення проблем збереження і захисту статистичної інформації.
10. Важко відповісти.

14. Наскільки необхідним, на Ваш погляд, є реформування системи показників гендерної статистики за окремими напрямками? (одна відповідь у кожному рядку)

	Вкрай необ- хідним	Необ- хід- ним	Не дуже необ- хідним	Немає по- треби	Важко відпо- вісти
Населення	1	2	3	4	5
Сім'ї та домогосподарства	1	2	3	4	5
Трудо-життєвий баланс*	1	2	3	4	5
Ринок праці та економіка	1	2	3	4	5
Наука і технології	1	2	3	4	5
Освіта	1	2	3	4	5
Охорона здоров'я	1	2	3	4	5
Соціальний захист	1	2	3	4	5
Громадське життя та прийняття рішень	1	2	3	4	5
Правопорушення та насильство	1	2	3	4	5

* Тут і далі: Структура використання часу (за результатами обстежень домогосподарств).

15. Як на Вашу думку, чи існує сьогодні в Україні система статистичних показників для оцінки окремих напрямів гендерної політики? (одна відповідь у кожному рядку)

	Так, існує	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Ні, не існує	Важко відповісти
Населення	1	2	3	4	5
Сім'ї та домогос-подарства	1	2	3	4	5
Трудо-життєвий баланс	1	2	3	4	5
Ринок праці та економіка	1	2	3	4	5
Наука і технології	1	2	3	4	5
Освіта	1	2	3	4	5
Охорона здоров'я	1	2	3	4	5
Соціальний захист	1	2	3	4	5
Громадське життя та прийняття рішень	1	2	3	4	5
Правопорушення та насильство	1	2	3	4	5

16. На Вашу думку, наскільки сформованою, є система статистичних показників для комплексної оцінки гендерної політики з окремих її напрямів? (одна відповідь у кожному рядку)

	Цілком сформованою	Недостатньо сформованою	Зовсім не сформованою	Важко відповісти
Населення	1	2	3	4
Сім'ї та домогос-подарства	1	2	3	4
Трудо-життєвий баланс	1	2	3	4
Ринок праці та економіка	1	2	3	4
Наука і технології	1	2	3	4
Освіта	1	2	3	4
Охорона здоров'я	1	2	3	4
Соціальний захист	1	2	3	4
Громадське життя та прийняття рішень	1	2	3	4
Правопорушення та насильство	1	2	3	4

1. Так 3. Скоріше ні, ніж так 5. Важко відповісти
2. Скоріше так, ніж ні 4. Ні

- ✓ Населення України.
- ✓ Праця в Україні.
- ✓ Економічна активність населення України.
- ✓ Діти, жінки та сім'я в Україні.
- ✓ Жінки та чоловіки в Україні.
- ✓ Витрати та доходи домогосподарств України.
- ✓ Соціальні індикатори рівня життя населення.
- ✓ Ні.
- ✓ Важко відповісти.

22. Наскільки ефективною, на Вашу думку, є взаємодія між органами державної статистики і користувачами інформаційних ресурсів з окремих питань гендерної статистики? (одна відповідь у кожному рядку)

	В цілому ефективною	В основному ефективною	В основному неефективною	В цілому неефективною	Важко відповісти
Населення	1	2	3	4	5
Сім'ї та домогосподарства	1	2	3	4	5
Трудо-життєвий баланс	1	2	3	4	5
Ринок праці та економіка	1	2	3	4	5
Наука і технології	1	2	3	4	5
Освіта	1	2	3	4	5
Охорона здоров'я	1	2	3	4	5
Соціальний захист	1	2	3	4	5
Громадське життя та прийняття рішень	1	2	3	4	5
Правопорушення та насильство	1	2	3	4	5

23. Як, на Вашу думку, можливо спростити отримання необхідної статистичної інформації для використання в Вашій роботі? (не більше 2-х відповідей)

1. Поширити розповсюдження статистичної інформації через мережу Інтернет.
2. Зменшити вартість виданих статистичних збірників для індивідуальних користувачів.
3. Поширити продаж та розповсюдження статистичної інформації на магнітних носіях.
4. Інше (вказіть конкретно) _____
5. Важко відповісти.

24. Як Ви вважаєте, яким чином повинна надаватись інформація органами державної статистики відповідним користувачам? (одна відповідь)

1. На загальних рівних умовах для всіх користувачів, згідно чинного законодавства.
2. На диференційованих умовах в залежності від категорії користувачів (з пільгами для студентів, пенсіонерів, громадських об'єднань та ін.).
3. Пільгові умови для забезпечення потреби структур державного та регіонального управління в адресній інформації за окремими напрямками гендерної політики.
4. Інше (вказіть конкретно) _____
5. Важко відповісти.

25. Які недоліки загалом існують в організації національної гендерної статистики? (не більше 3-х відповідей)

1. Не створена вітчизняна модель гендерної статистики.
2. Не адаптовано показники гендерної статистики в Україні відповідно до міжнародних стандартів.
3. Не скоординовано діяльність державних та регіональних органів статистики.
4. Відсутня єдина методологічна основа державної статистичної та адміністративної звітності з питань гендерної статистики.
5. Низький рівень наукового забезпечення інформаційної системи гендерної статистики.
6. Низький програмно-технологічний та технічний рівень забезпечення статистичної інформаційної системи.
7. Інше (вказіть конкретно) _____
8. Недоліків немає.
9. Важко відповісти.

26. Які напрями підвищення ефективності державної статистичної діяльності повинні бути пріоритетними для удосконалення інформаційного забезпечення гендерної політики? (не більше 5-ти відповідей)

1. Удосконалення правового забезпечення діяльності органів державної статистики.
2. Поліпшення фінансового забезпечення проведення спостережень.
3. Удосконалення кадрового забезпечення органів державної статистики, підвищення рівня кваліфікації їх працівників відповідно до вимог використання нових статистичних та соціологічних технологій, підвищення престижу професії статистика.
4. Підвищення рівня заробітної плати працівників органів державної статистики.
5. Підвищення рівня організаційно-технічного та програмного забезпечення збору, обробки, аналізу статистичної інформації.
6. Забезпечення високої якості та достовірності статистики, підвищення відповідальності за неякісну, несвоєчасну та недостовірну інформацію.
7. Повне і своєчасне забезпечення потреб органів державної влади в об'єктивній статистичній інформації.
8. Розширення доступу до статистичної інформації через мережу Інтернет, зменшення вартості статистичних збірників.
9. Інше (вказіть конкретно) _____
10. Важко відповісти.
11. Діяльність органів державної статистики в цілому ефективна.

***Аналітичні таблиці
за результатами
опитування користувачів
з питань інформаційної бази
гендерної статистики***

Основні демографічні характеристики респондентів за сферами їх професійної діяльності

(осіб)

	Виконавча влада	Громадські організації	Наука та освіта
Усього респондентів	5	8	20
Стать:			
жінок	2	8	18
чоловіків	3	—	2
Освіта:			
вища	4	6	6
вища з науковим ступенем	1	2	14
Вік:			
до 30 років	2	—	2
від 31 до 50 років	2	6	14
старші за 50 років	1	2	4
Найуживаніша іноземна мова:			
російська	5	5	13
англійська	—	3	7

Напрями використання респондентами інформації з гендерних питань у їх практичній діяльності

(кількість відповідей)

	Виконавча влада	Громадські організації	Наука та освіта
Для формування концепцій, стратегій програм, основних напрямів, інших документів	4	6	15
Для оцінки соціального стану регіонального розвитку	3	2	6
Для визначення місця України в Європейській та світовій спільноті щодо соціального розвитку	—	3	7
Для прогнозування стану соціального розвитку	—	1	4
Для відстеження соціального самопочуття населення України	1	—	3
Для оцінки ефективності діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у соціальній сфері	1	4	5
Для використання при проведенні узагальнень, оцінок, вимірювання соціального стану	3	3	15
З іншою метою	—	1	2

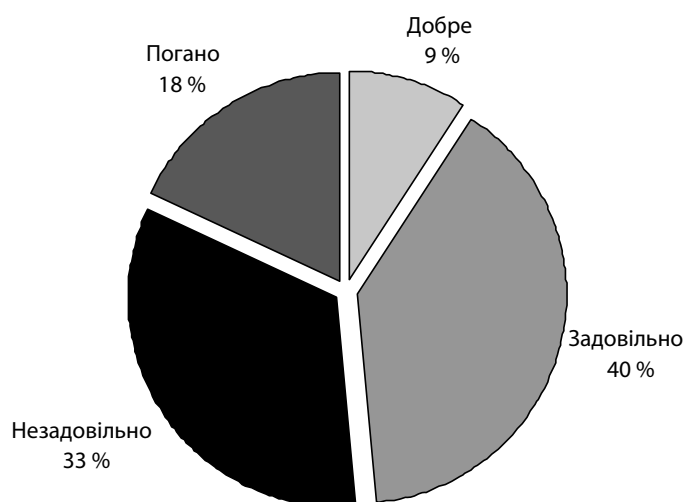
Джерела отримання даних з гендерної статистики

(кількість відповідей)

	Виконавча влада	Громадські організації	Наука та освіта
Статистичні публікації Держкомстату (територіальних органів державної статистики)	5	3	13
Бази даних міжнародних організацій (ООН, Євростат тощо)	1	5	16
Веб-сайт Держкомстату	2	4	6
Інформаційні повідомлення центральних органів виконавчої влади	1	2	3
Наукові публікації	2	5	15
Публікації, підготовлені громадськими організаціями	2	5	6
Інше	-	-	1
Важко відповісти	-	-	-

Оцінка розвитку системи інформаційного забезпечення гендерної політики в Україні

	Дуже добре	Добре	Задовільно	Незадовільно	Погано	Важко відповісти
Кількість відповідей	-	3	13	11	6	-

Першочергові напрями удосконалення інформаційної бази гендерної статистики

(кількість відповідей)

	Виконавча влада	Громадські організації	Наука та освіта
Розвиток національної правової бази, приведення її у відповідність з міжнародними стандартами	2	5	6
Реалізація ефективної державної політики у галузі статистики	3	3	4
Необхідність реформування системи інформаційно-статистичного забезпечення	—	2	7
Удосконалення методології гендерної статистики	5	6	17
Забезпечення надійності та об'єктивності статистичної інформації	1	2	5
Забезпечення доступності, гласності й відкритості статистичної інформації	1	3	10
Вирішення регіональних проблем інформаційно-статистичного забезпечення	—	—	4
Впровадження новітніх інформаційних технологій з опрацювання статистичної інформації	1	1	1
Вирішення проблем збереження і захисту статистичної інформації	—	—	—
Важко відповісти	—	—	—

Необхідність реформування системи показників гендерної статистики за окремими напрямками гендерної політики

(кількість відповідей)

	Вкрай необхідно	Необхідно	Не дуже необхідно	Немає потреби	Важко відповісти
Населення	8	16	3	4	2
Сім'ї та домогосподарства	15	11	3	3	1
Трудо-життєвий баланс	14	14	-	-	5
Ринок праці та економіка	17	10	4	1	1
Наука і технології	10	13	5	-	5
Освіта	12	13	4	1	3
Охорона здоров'я	12	14	3	-	4
Соціальний захист	14	17	-	-	2
Громадське життя та прийняття рішень	15	12	2	1	3
Правопорушення та насильство	13	14	1	-	5

Чи існує в Україні, на думку респондентів, система статистичних показників для оцінки окремих напрямів гендерної політики

(кількість відповідей)

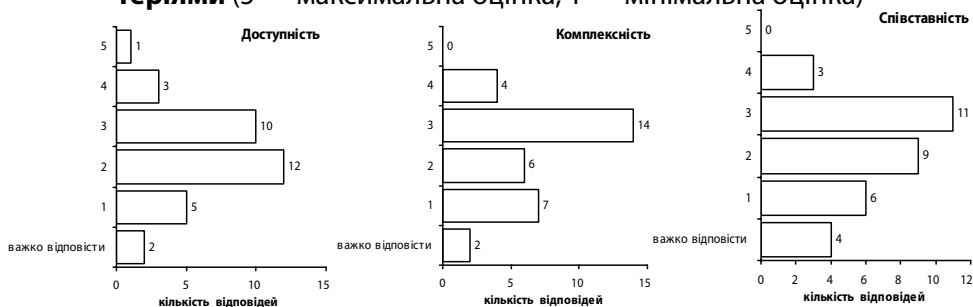
	Так, існує	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Ні, не існує	Важко відповісти
Населення	7	17	7	—	2
Сім'ї та домогосподарства	2	11	15	4	1
Трудо-життєвий баланс	—	8	12	8	5
Ринок праці та економіка	2	14	14	2	1
Наука і технології	—	13	16	1	3
Освіта	3	16	11	—	3
Охорона здоров'я	2	13	13	—	5
Соціальний захист	2	11	16	2	2
Громадське життя та прийняття рішень	—	4	18	9	2
Правопорушення та насильство	—	12	13	3	5

**Ступінь сформованості, на думку респондентів, системи
статистичних показників для комплексної оцінки
гендерної політики з окремих її напрямів**

(кількість відповідей)

	Цілком сфор- мована	Недостат- ньо сфор- мована	Зовсім не сфор- мована	Важко відпо- вісти
Населення	10	18	4	1
Сім'ї та домогосподарства	4	14	10	5
Трудо-життєвий баланс	1	14	14	4
Ринок праці та економіка	5	21	4	3
Наука і технології	4	17	8	4
Освіта	4	24	3	2
Охорона здоров'я	4	22	3	4
Соціальний захист	1	23	6	3
Громадське життя та прийняття рішень	1	14	15	3
Правопорушення та насильство	-	21	7	5

**Оцінка якості статистичної інформації, що використовується сьогодні
для інформаційного забезпечення гендерної політики за деякими кри-
теріями (5 — максимальна оцінка, 1 — мінімальна оцінка)**

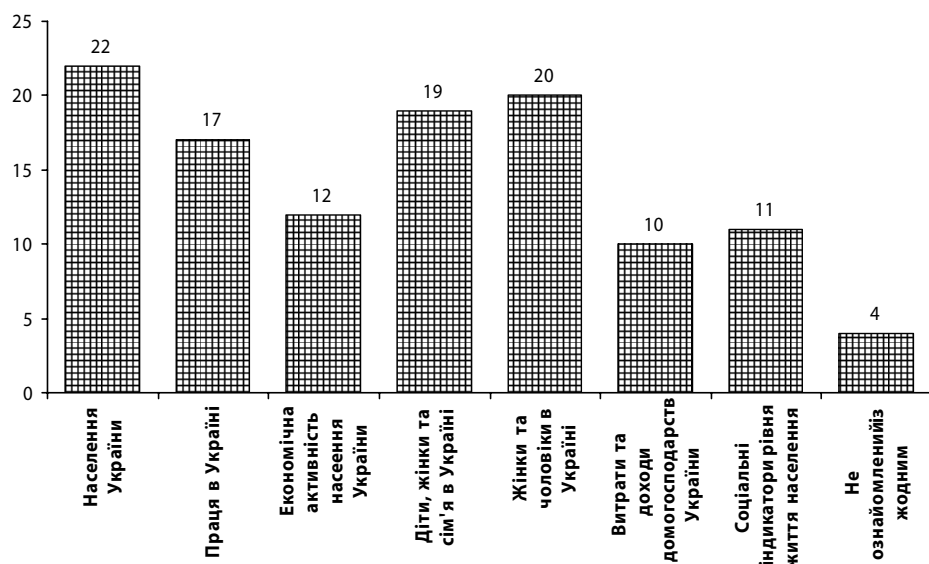
**Чи задовольняє респондентів зміст та форма подання
статистичної інформації**

(кількість відповідей)

	Так	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Ні	Важко від- повісти
Статистична інформація із роз- поділом за статтю за переписом населення України	4	13	7	5	4
Показники міжнародних порів- нянь із розподілом за статтю	2	10	11	2	8

З якими статистичними виданнями, що містять гендерний аспект, ознайомлені респонденти

Кількість
відповідей

Чи ефективною, на думку респондентів, є взаємодія між органами державної статистики і користувачами інформаційних ресурсів з окремих питань гендерної статистики

(кількість відповідей)

	В цілому ефективною	В основному ефективною	В основному неефективною	В цілому неефективною	Важко відповісти
Населення	1	11	12	3	6
Сім'ї та домогосподарства	1	5	14	5	8
Трудо-життєвий баланс	-	3	12	6	12
Ринок праці та економіка	-	10	12	3	8
Наука і технології	-	6	13	3	11
Освіта	-	10	9	4	10
Охорона здоров'я	-	8	11	4	10
Соціальний захист	-	6	12	4	11
Громадське життя та прийняття рішень	-	3	12	5	13
Правопорушення та насильство	-	6	12	4	11

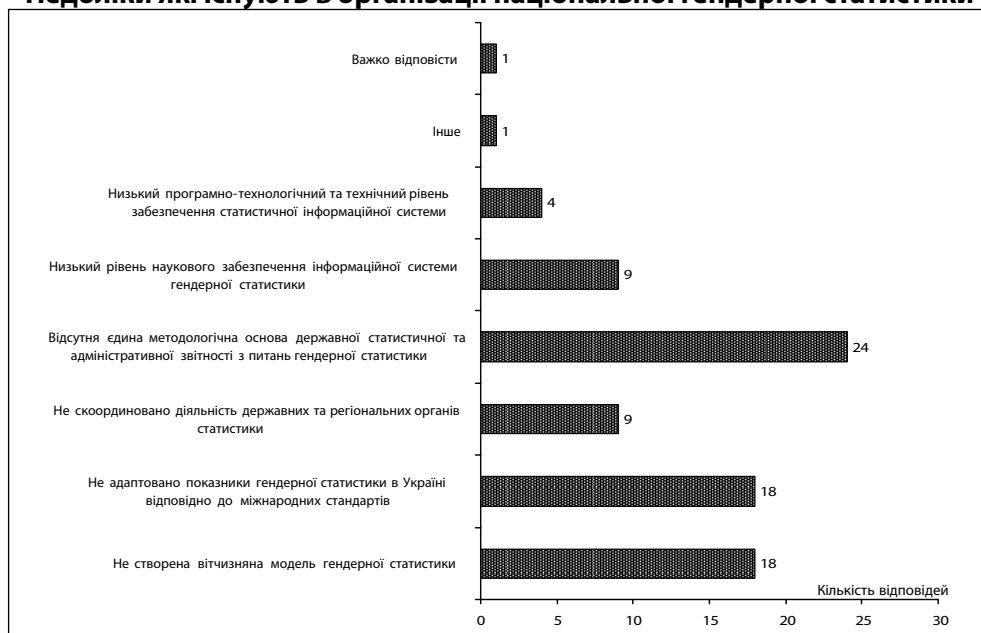
Шляхи спрощення отримання необхідної статистичної інформації

	Кількість відповідей	%, до загальної кількості відповідей
Поширення розповсюдження статистичної інформації через мережу Інтернет	28	84,8
Зменшення вартості виданих статистичних збірників для індивідуальних користувачів	3	9,1
Поширення продажу та розповсюдження статистичної інформації на магнітних носіях	17	51,5
Інше	3	9,1

На яких умовах, на думку респондентів, повинна надаватись статистична інформація

	Кількість відповідей	%
На загальних рівних умовах для всіх користувачів, згідно чинного законодавства.	22	66,7
На диференційованих умовах в залежності від категорії користувачів (з пільгами для студентів, пенсіонерів, громадських об'єднань та ін.).	3	9,1
Пільгові умови для забезпечення потреби структур державного та регіонального управління в адресній інформації за окремими напрямками гендерної політики.	6	18,2
Важко відповісти	2	6,1

Недоліки які існують в організації національної гендерної статистики

**Пріоритетні напрями підвищення ефективності державної
статистичної діяльності для забезпечення гендерної політики**

	Кількість відпові- дей	%, до загаль- ної кількості відповідей
Удосконалення правового забезпечення діяльності органів державної статистики	15	45,5
Поліпшення фінансового забезпечення проведення спостережень	15	45,5
Удосконалення кадрового забезпечення органів державної статистики, підвищення рівня кваліфікації їх працівників відповідно до вимог використання нових статистичних та соціологічних технологій, підвищення престижу професії статистика	15	45,5
Підвищення рівня заробітної плати працівників органів державної статистики	9	27,3
Підвищення рівня організаційно-технічного та програмного забезпечення збору, обробки, аналізу статистичної інформації	15	45,5
Забезпечення високої якості та достовірності статистики, підвищення відповідальності за неякісну, несвоєчасну та недостовірну інформацію	15	45,5
Повне і своєчасне забезпечення потреб органів державної влади в об'єктивній статистичній інформації	9	27,3
Розширення доступу до статистичної інформації через мережу Інтернет, зменшення вартості статистичних збірників	26	78,8
Інше	2	6,1

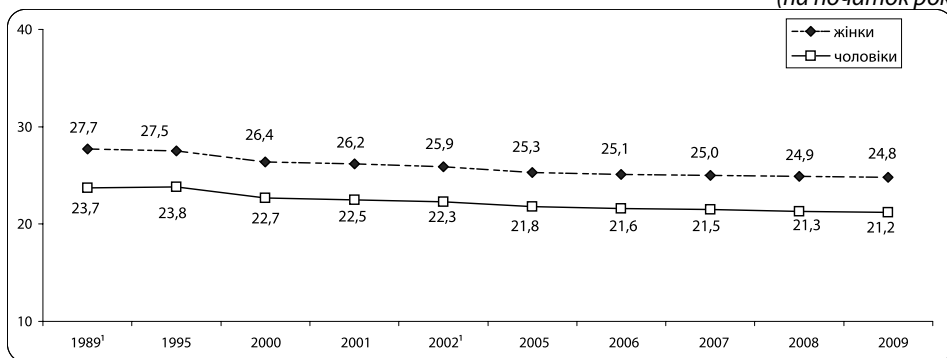
***Статистичні таблиці
щодо становища жінок
і чоловіків в Україні***

1

***Демографічні
показники***

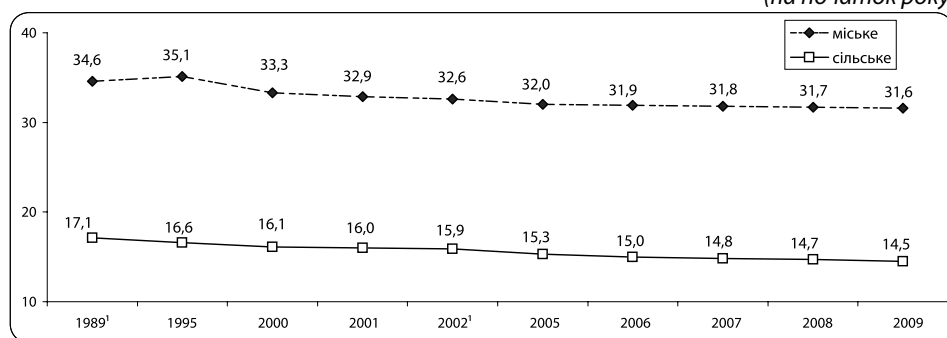
1.1. Динаміка чисельності постійного населення в 1989-2008 роках за статтю (млн. осіб)

(на початок року)

1.2. Динаміка чисельності наявного населення в 1989-2008 роках за типом поселень (млн. осіб)

(на початок року)

¹ Чисельність населення за даними переписів населення на 12 січня 1989 р., на 5 грудня 2001 р.

1.3. Питома вага жінок та чоловіків у загальній чисельності постійного населення

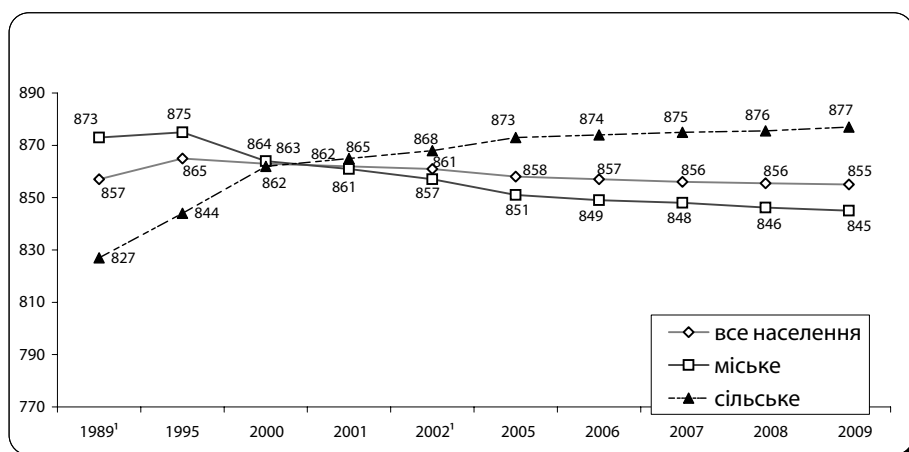
(на початок року)

	Чисельність постійного населення , тис. осіб	Питома вага, %	
		жінки	чоловіки
1989 ¹	51452,0	53,9	46,1
1995	51300,4	53,6	46,4
2000	49115,0	53,7	46,3
2001	48663,6	53,7	46,3
2002 ¹	48240,9	53,7	46,3
2005	47100,5	53,8	46,2
2006	46749,2	53,9	46,1
2007	46465,7	53,9	46,1
2008	46192,3	53,9	46,1
2009	45963,4	53,9	46,1

¹ Чисельність населення за даними переписів населення на 12 січня 1989 р., на 5 грудня 2001 р.

1.4. Співвідношення жінок і чоловіків у загальній чисельності постійного населення

(на початок року; чоловіків на 1000 жінок)

¹ Розрахунок за даними переписів населення на 12 січня 1989 р., на 5 грудня 2001 р.

1.5. Питома вага окремих вікових груп у загальній чисельності постійного населення

(на початок року; %)

	1989 ¹	1995	2000	2001	2002 ¹	1989 ¹	1995	2000
Жінки						Чоловіки		
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі у віці, років								
0-9	13,3	14,4	11,4	10,9	8,5	16,1	13,1	10,3
10-19	12,7	15,8	16,9	16,8	13,7	15,3	14,4	15,3
20-24	6,0	7,6	7,7	7,9	6,7	7,1	6,9	7,1
25-29	7,2	6,9	7,5	7,6	6,6	8,3	6,4	6,9
30-34	7,1	8,0	6,9	7,0	6,2	8,1	7,5	6,5
35-39	6,9	8,0	8,0	7,7	6,8	7,7	7,6	7,6
40-44	5,1	7,4	7,9	8,1	7,7	5,5	7,2	7,6
45-49	6,2	5,8	7,2	7,2	7,1	6,3	5,7	7,1
50-54	7,1	5,2	5,5	6,2	6,7	7,3	5,4	5,6
55-59	5,9	7,1	4,8	4,2	4,5	5,5	7,3	5,2
60-69	12,0	9,1	10,1	10,0	12,6	8,2	10,5	11,3
70 і старші	10,5	4,7	6,1	6,4	12,9	4,6	8,0	9,5

Продовження табл. 1.5

	2001	2002 ¹	2005	2006	2007	2008	2009
Чоловіки				Жінки			
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі у віці, років							
0-9	9,9	10,4	7,9	7,9	7,9	8,0	8,2
10-19	15,2	16,8	12,6	12,1	11,6	11,0	10,5
20-24	7,2	7,9	7,3	7,4	7,6	7,6	7,5
25-29	7,0	7,6	6,7	6,8	6,8	7,0	7,2
30-34	6,6	7,1	6,6	6,7	6,7	6,7	6,8
35-39	7,3	7,5	6,3	6,3	6,4	6,5	6,6
40-44	7,9	8,2	7,5	7,2	6,9	6,7	6,5
45-49	7,1	7,3	7,5	7,8	7,8	7,8	7,7
50-54	6,3	6,5	7,1	7,1	7,2	7,3	7,4
55-59	4,5	4,0	5,6	6,3	6,6	6,9	7,0
60-69	11,2	10,2	12,3	11,7	11,6	11,0	10,5
70 і старші	9,8	6,5	12,6	12,7	12,9	13,5	14,1

Продовження табл. 1.5

	2005	2006	2007	2008	2009
Чоловіки					
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі у віці, років					
0-9	9,7	9,7	9,7	9,8	10,2
10-19	15,4	14,9	14,2	13,5	12,8
20-24	8,8	9,0	9,2	9,3	9,1
25-29	7,9	8,1	8,1	8,4	8,7
30-34	7,5	7,6	7,7	7,8	7,8
35-39	7,0	7,1	7,2	7,3	7,4
40-44	8,0	7,6	7,4	7,1	7,0
45-49	7,7	7,9	8,0	8,0	7,9
50-54	6,9	6,8	6,9	7,0	7,2
55-59	5,1	5,7	6,0	6,3	6,3
60-69	9,5	9,0	8,7	8,2	8,0
70 і старші	6,5	6,6	6,9	7,3	7,6

¹ Чисельність населення за даними переписів населення на 12 січня 1989 р., на 5 грудня 2001 р.

1.6. Середній вік жінок та чоловіків

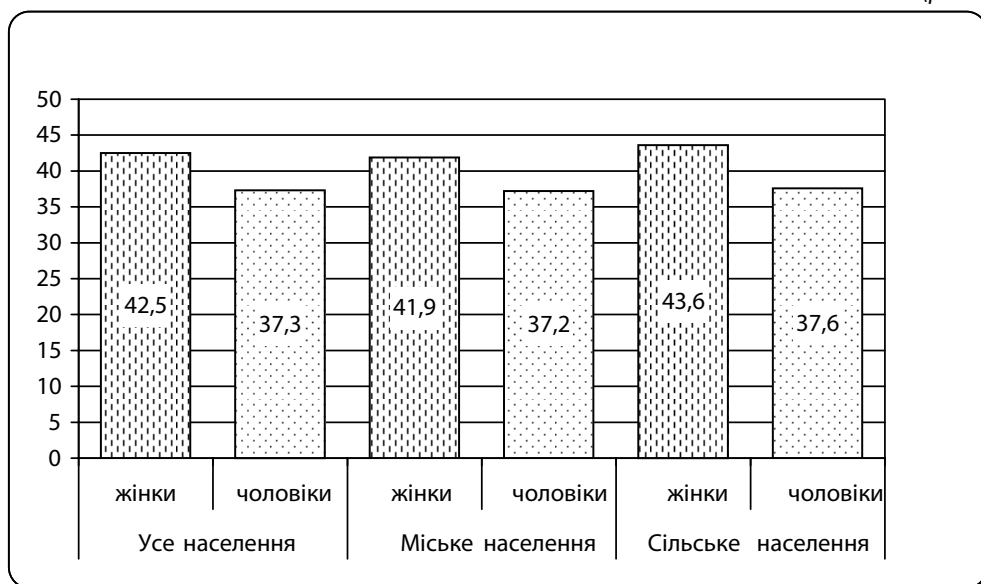
(на початок року; років)

	Усе населення		Міське населення		Сільське населення	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
1989 ¹	38,9	33,6	36,8	32,6	43,1	35,8
1995	39,5	34,5	37,9	33,8	42,8	35,9
2000	40,6	35,6	39,5	35,3	42,9	36,3
2001	40,9	35,9	39,9	35,6	42,9	36,4
2002 ¹	41,2	36,2	40,3	35,9	43,1	36,9
2005	41,8	36,8	41,1	36,6	43,4	37,3
2006	42,0	37,0	41,3	36,7	43,5	37,4
2007	42,2	37,1	41,6	36,9	43,5	37,5
2008	42,3	37,2	41,8	37,0	43,6	37,6
2009	42,5	37,3	41,9	37,2	43,6	37,6

¹ Розрахунок за даними переписів населення на 12 січня 1989р., на 5 грудня 2001р.

1.7. Середній вік жінок та чоловіків за типом поселень на початок 2009 року

(років)

1.8. Природний рух населення

(осіб)

	Кількість народжених		Кількість померлих		Природний приріст	
	дівчатка	хлопчики	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
1989	335986	354995	317859	282731	18127	72264
1995	238919	253942	396535	396052	-157616	-142110
2000	185715	199411	375822	382260	-190107	-182849
2001	182352	194126	367809	378143	-185457	-184017
2002	188788	201900	369526	385385	-180738	-183485
2003	198422	210167	378277	387131	-179855	-176964
2004	207335	219924	369891	391370	-162556	-171446
2005	206470	219616	378521	403440	-172051	-183824
2006	224097	236271	371103	386989	-147006	-150718
2007	229416	243241	369602	393275	-140186	-150034
2008	247001	263588	367996	386464	-120995	-122876

1.9. Вікові коефіцієнти смертності населення

(кількість померлих на 100000 постійного населення)

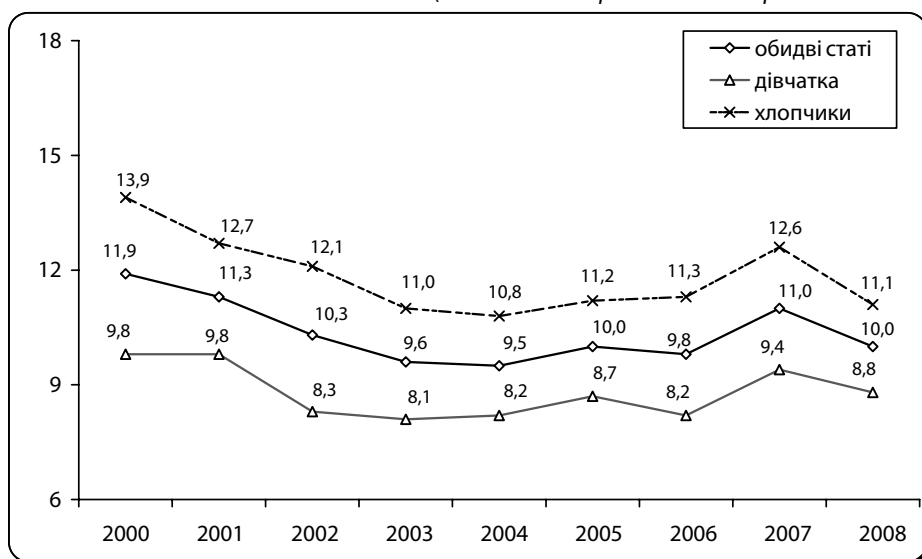
	1989	1995	2000	2001	2006	2007	2008
Жінки							
Усього	1146,8	1447,5	1431,9	1413,4	1478,3	1480,6	1481,7
у тому числі у віці, років							
0-4	270,9	299,5	243,7	244,0	230,7	255,8	238,5
5-9	35,7	36,2	28,4	29,8	26,2	26,8	26,6
10-14	29,6	30,7	28,5	25,9	23,3	22,3	23,4
15-19	54,4	63,8	51,7	53,0	45,5	46,9	43,2
20-24	61,0	81,3	75,1	78,5	64,5	68,9	65,8
25-29	65,2	109,8	97,1	110,8	119,3	125,1	122,7
30-34	92,7	139,4	145,9	149,4	181,9	200,0	205,7
35-39	137,8	210,6	196,4	194,1	244,6	268,5	272,2
40-44	209,7	320,4	280,6	278,9	317,9	342,7	349,9
45-49	348,1	490,7	434,6	426,7	441,0	460,7	458,4
50-54	518,2	733,9	649,7	655,7	649,0	662,7	640,2
55-59	804,9	1059,0	989,5	981,2	1000,1	989,7	985,3
60-64	1247,7	1617,3	1483,3	1469,0	1480,9	1417,5	1364,8
65-69	2048,4	2520,7	2424,0	2327,4	2277,5	2231,8	2188,5
70 і старші	7583,2	8837,3	8007,5	7771,5	8004,2	7790,6	7629,9
Чоловіки							
Усього	1188,8	1671,7	1688,2	1686,7	1799,6	1840,6	1819,4
у тому числі у віці, років							
0-4	374,9	387,0	335,7	321,3	307,8	334,7	302,1
5-9	61,1	58,5	46,5	48,7	41,6	45,3	34,6
10-14	50,4	51,9	47,5	48,1	38,0	41,3	32,6
15-19	123,3	153,9	129,4	124,4	106,3	116,2	100,1
20-24	223,9	289,9	280,2	278,1	218,1	236,0	219,6
25-29	270,6	397,2	391,0	403,4	391,3	412,6	386,6
30-34	329,0	553,7	532,0	535,4	596,9	658,6	652,3
35-39	435,3	768,3	744,7	750,0	792,8	848,2	844,1
40-44	593,8	1144,7	1071,0	1043,7	1126,8	1204,8	1177,2
45-49	1002,1	1566,2	1524,4	1505,8	1531,5	1604,8	1553,5
50-54	1365,0	2278,9	2027,7	2036,2	2118,9	2167,5	2157,8
55-59	1999,5	2924,6	2812,8	2753,3	2793,6	2826,2	2828,6
60-64	2910,0	3990,3	3863,4	3850,5	3945,1	3921,8	3766,7
65-69	4151,8	5356,7	5186,6	5029,8	5223,4	5229,8	5111,9
70 і старші	9985,2	11364,0	10100,3	9878,4	10184,0	10002,0	9789,2

1.10. Смертність населення за основними причинами смерті

	Тис. осіб		На 100000 постійного населення	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
2007				
Усього померлих від усіх причин	369,6	393,3	1480,6	1840,6
з них від:				
деяких інфекційних та паразитарних хвороб	3,9	12,9	15,5	60,6
новоутворень	39,9	50,1	159,8	234,6
хвороб системи кровообігу	266,3	214,3	1066,8	1003,1
хвороб органів дихання	6,7	18,4	26,7	86,2
хвороб органів травлення	12,1	21,5	48,5	100,5
природжених вад розвитку, деформацій та хромосомних аномалій	1,0	1,2	3,9	5,7
зовнішніх причин	13,3	52,6	53,4	246,4
2008				
Усього померлих від усіх причин	368,0	386,5	1481,7	1819,4
з них від:				
деяких інфекційних та паразитарних хвороб	4,0	13,2	16,3	62,2
новоутворень	39,7	49,3	159,8	232,2
хвороб системи кровообігу	267,0	213,2	1074,8	1003,6
хвороб органів дихання	6,1	17,2	24,6	80,8
хвороб органів травлення	12,6	22,6	50,6	106,6
природжених вад розвитку, деформацій та хромосомних аномалій	1,0	1,1	3,9	5,4
зовнішніх причин	12,7	48,7	51,2	229,1

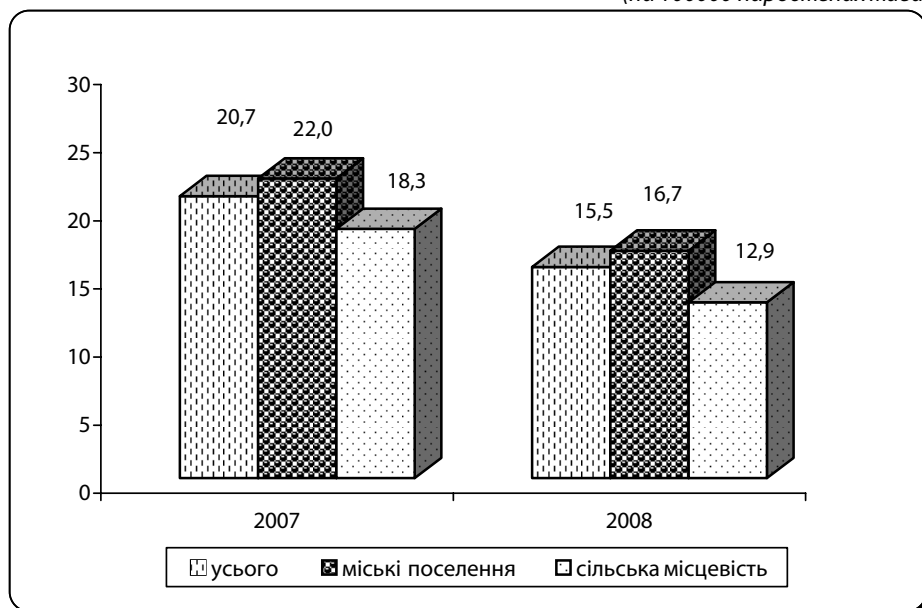
1.11. Смертність дітей віком до 1 року

(кількість померлих на 1000 народжених живими)

1.12. Материнська смертність

(на 100000 народжених живими)

1.13. Кількість випадків смерті жінок, що пов'язана з вагітністю, пологами та ускладненнями післяпологового періоду у 2007 році

(осіб)

	Усього	У тому числі	
		у міських поселеннях	у сільській місцевості
Кількість випадків материнської смерті під час вагітності та від причин, пов'язаних з пологами	111	78	33
Кількість випадків смерті, пов'язаної з вагітністю	108	75	33
Материнська смерть	98	69	29
Смерті з прямих акушерських причин, всього	54	38	16
з них від			
✓позаматкової вагітності	—	—	—
✓аборту	3	1	2
✓набряків, протеїнурії та гіпертензивних розладів, токсикозів при вагітності, пологах та у післяпологовому періоді			
	9	7	2
✓кровотеч в ранні терміни вагітності, до пологів, під час пологів, у післяпологовому періоді			
	12	8	4
✓інших прямих акушерських причин	27	21	6
Смерті з непрямих акушерських причин, всього	44	31	13
Кількість випадків смерті матері від зовнішніх причин смерті	10	6	4
Кількість випадків пізньої материнської смерті (пізніше ніж через 42 дні після пологів)	3	3	—

1.14. Кількість випадків смерті жінок, що пов'язана з вагітністю, пологами та ускладненнями післяпологового періоду у 2008 році

(осіб)

	Усього	У тому числі	
		у міських поселеннях	у сільській місцевості
Кількість випадків материнської смерті під час вагітності та від причин, пов'язаних з пологами	100	70	30
Кількість випадків смерті, пов'язаної з вагітністю	98	68	30
Материнська смерть	79	57	22
Смерті з прямих акушерських причин, всього	49	35	14
з них від			
✓ позаматкової вагітності	1	1	—
✓ абортів	9	7	2
✓ набряків, протеїнурії та гіпертензивних розладів, токсикозів при вагітності, пологах та у післяпологовому періоді	9	4	5
✓ кровотеч в ранні терміни вагітності, до пологів, під час пологів, у післяпологовому періоді			
	10	7	3
✓ інших прямих акушерських причин	20	16	4
Смерті з непрямих акушерських причин, всього	30	22	8
Кількість випадків смерті матері від зовнішніх причин смерті	19	11	8
Кількість випадків пізньої материнської смерті (пізніше ніж через 42 дні після пологів)	2	2	—

1.15. Розподіл померлих від самогубств за віком та типом поселень
(осіб)

	Усього	У тому числі					
		жінки	чоловіки	у міських поселеннях		у сільській місцевості	
				жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
2000							
Усього	14558	2648	11910	1733	7251	915	4659
у тому числі у віці, років							
0—5	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—
7—14	116	21	95	15	51	6	44
15	55	14	41	6	25	8	16
16—17	168	41	127	22	72	19	55
18	114	19	95	12	68	7	27
19	130	18	112	10	64	8	48
20—24	826	104	722	67	429	37	293
25—29	971	115	856	79	496	36	360
30—34	1020	136	884	93	524	43	360
35—54	5850	774	5076	539	3269	235	1807
55—59	1136	191	945	114	534	77	411
60 і старші	4081	1200	2881	763	1649	437	1232
невідомо	91	15	76	13	70	2	6
2004							
Усього	11259	1865	9394	1184	5241	681	4153
у тому числі у віці, років							
0—5	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—
7—14	70	12	58	3	23	9	35
15	33	5	28	1	15	4	13
16—17	129	19	110	12	54	7	56
18	89	13	76	7	41	6	35
19	99	9	90	4	53	5	37
20—24	703	63	640	39	386	24	254
25—29	807	85	722	53	406	32	316
30—34	865	98	767	63	404	35	363
35—54	4717	585	4132	386	2308	199	1824
55—59	746	120	626	84	358	36	268
60 і старші	2998	856	2142	532	1190	324	952
невідомо	3	—	3	—	3	—	—

1.16. Розподіл померлих від навмисних самоушкоджень за віком та типом поселень

(осіб)

	Усього	У тому числі					
		жінки	чоловіки	у міських поселеннях		у сільській місцевості	
				жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
2007							
Усього	10037	1629	8408	1020	4618	609	3790
у тому числі у віці, років							
0—5	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—
7—14	50	11	39	9	14	2	25
15	31	14	17	6	11	8	6
16—17	101	20	81	13	33	7	48
18	87	10	77	6	39	4	38
19	110	11	99	5	49	6	50
20—24	787	74	713	48	395	26	318
25—29	839	81	758	51	430	30	328
30—34	888	100	788	61	424	39	364
35—54	3892	500	3392	311	1797	189	1595
55—59	794	133	661	69	375	64	286
60 і старші	2453	675	1778	441	1049	234	729
невідомо	5	—	5	—	2	—	3
2008							
Усього	9458	1675	7783	1015	4295	660	3488
у тому числі у віці, років							
0—5	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—
7—14	53	17	36	5	15	12	21
15	26	9	17	3	11	6	6
16—17	87	17	70	7	35	10	35
18	71	13	58	9	31	4	27
19	83	13	70	7	28	6	42
20—24	707	66	641	45	350	21	291
25—29	804	88	716	58	414	30	302
30—34	830	94	736	57	407	37	329
35—54	3555	528	3027	313	1624	215	1403
55—59	806	125	681	72	382	53	299
60 і старші	2432	705	1727	439	995	266	732
невідомо	4	—	4	—	3	—	1

1.17. Середня очікувана тривалість життя при народженні

(років)

	Усе населення	У тому числі	
		жінки	чоловіки
Міські поселення та сільська місцевість			
2004-2005	67,96	73,97	62,23
2005-2006	68,10	74,06	62,38
2006-2007	68,25	74,22	62,51
2007-2008	68,27	74,28	62,51
Міські поселення			
2004-2005	68,47	74,18	62,81
2005-2006	68,67	74,33	63,05
2006-2007	68,86	74,50	63,22
2007-2008	68,95	74,57	63,31
Сільська місцевість			
2004-2005	66,89	73,51	61,07
2005-2006	66,85	73,47	61,06
2006-2007	66,90	73,57	61,05
2007-2008	66,77	73,58	60,86

1.18. Середня очікувана тривалість життя при досягненні 15 років

(років)

	Усе населення	У тому числі	
		жінки	чоловіки
Міські поселення та сільська місцевість			
2004-2005	54,04	59,97	48,36
2005-2006	54,18	60,06	48,52
2006-2007	54,36	60,23	48,68
2007-2008	54,36	60,30	48,64
Міські поселення			
2004-2005	54,47	60,13	48,85
2005-2006	54,67	60,25	49,10
2006-2007	54,90	60,44	49,32
2007-2008	54,98	60,54	49,37
Сільська місцевість			
2004-2005	53,10	59,61	47,36
2005-2006	53,08	59,61	47,34
2006-2007	53,14	59,73	47,34
2007-2008	52,98	59,71	47,11

1.19. Середня очікувана тривалість життя при досягненні 45 років (років)

	Усе населення	У тому числі	
		жінки	чоловіки
Міські поселення та сільська місцевість			
2004-2005	27,72	31,90	23,27
2005-2006	27,85	32,00	23,41
2006-2007	28,11	32,25	23,66
2007-2008	28,21	32,40	23,71
Міські поселення			
2004-2005	28,06	32,09	23,65
2005-2006	28,24	32,21	23,87
2006-2007	28,51	32,45	24,13
2007-2008	28,67	32,63	24,24
Сільська місцевість			
2004-2005	27,02	31,50	22,56
2005-2006	27,02	31,54	22,55
2006-2007	27,23	31,75	22,75
2007-2008	27,21	31,83	22,66

1.20. Середня очікувана тривалість життя при досягненні 65 років (років)

	Усе населення	У тому числі	
		жінки	чоловіки
Міські поселення та сільська місцевість			
2004-2005	14,13	15,78	11,77
2005-2006	14,16	15,81	11,78
2006-2007	14,32	15,98	11,93
2007-2008	14,46	16,12	12,04
Міські поселення			
2004-2005	14,23	15,81	11,97
2005-2006	14,27	15,85	12,01
2006-2007	14,41	16,00	12,14
2007-2008	14,56	16,17	12,25
Сільська місцевість			
2004-2005	13,99	15,74	11,45
2005-2006	13,99	15,76	11,43
2006-2007	14,17	15,92	11,61
2007-2008	14,29	16,04	11,72

1.21. Розподіл осіб, що зареєстрували шлюб, за віковими групами

(осіб)

	1989	1995	2000	2001	2006	2007	2008
Жінки							
Усього	489330	431731	274523	309602	354959	416427	321992
у тому числі у віці, років							
до 20	160993	152136	70799	72694	61509	66861	49350
20-24	168661	152433	106250	124256	153356	181603	133695
25-29	59754	45561	37901	45768	63150	77543	62741
30-34	32855	25404	17283	20755	27744	34355	28413
35-39	19367	17287	10857	12488	14492	18142	15124
40-49	20917	20495	15479	17390	18737	21674	17516
50-59	15545	11543	8051	8631	10558	11147	10166
60 і старші	11238	6872	7903	7620	5413	5102	4987
Чоловіки							
Усього	489330	431731	274523	309602	354959	416427	321992
у тому числі у віці, років							
до 20	26706	32389	13306	13638	12088	13341	10280
20-24	247585	215277	117651	127627	134135	155695	113361
25-29	96156	79868	63671	76809	97860	117096	90631
30-34	40152	35711	25849	31069	42279	51639	40985
35-39	22545	21290	15558	17747	21458	25903	21786
40-49	22981	23360	18128	21324	24758	29092	23595
50-59	17542	13127	9170	10284	13437	14851	13065
60 і старші	15663	10709	11190	11104	8944	8810	8289

1.22 Склад домогосподарств¹

	Всі домо- господар- ства	У тому числі проживають у міських поселеннях		у сільській місцевості
2007				
Середній розмір домогосподар- ства, осіб	2,60	2,54	2,74	
Розподіл складу домогосподарства, %				
особи у віці				
до 3 років	2,7	2,8	2,6	
3-6 років	4,2	4,1	4,2	
7-13 років	7,6	6,9	9,1	
14-15 років	2,5	2,3	3,0	
16-17 років	2,9	2,9	2,9	
18-29 років:				
жінки	8,1	9,0	6,3	
чоловіки	8,8	9,4	7,6	
30 років і старші:				
жінки у віці 30-54 років	19,3	20,2	17,4	
чоловіки у віці 30-59 років	20,0	20,0	20,0	
жінки 55 років і старші	16,7	15,8	18,5	
чоловіки 60 років і старші	7,2	6,6	8,4	
2008				
Середній розмір домогосподар- ства, осіб	2,60	2,54	2,74	
Розподіл складу домогосподарства, %				
особи у віці				
до 3 років	3,0	3,1	2,9	
3-6 років	3,9	4,0	3,6	
7-13 років	7,5	6,8	8,9	
14-15 років	2,5	2,3	2,8	
16-17 років	2,6	2,5	2,8	
18-29 років:				
жінки	8,1	9,0	6,5	
чоловіки	8,7	9,7	6,8	
30 років і старші:				
жінки у віці 30-54 років	19,4	20,1	17,8	
чоловіки у віці 30-59 років	20,3	20,1	20,7	
жінки 55 років і старші	16,9	15,8	19,1	
чоловіки 60 років і старші	7,1	6,6	8,1	

¹ За матеріалами обстеження умов життя домогосподарств.

2

Охорона здоров'я

2.1 Захворюваність населення за класами хвороб у 2007 році

(кількість уперше в житті
зареєстрованих випадків захворювань)

	Усього	З них	
		жінки	чоловіки
Усі захворювання	32807274	18445689	14361585
<i>у тому числі</i>			
деякі інфекційні та паразитарні хвороби	1292485	772505	519980
новоутворення	407265	265874	141391
хвороби крові, кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	231730	141429	90301
хвороби ендокринної системи, розладу харчування, порушення обміну речовин	539977	367278	172699
розлади психіки та поведінки	220115	86606	133509
хвороби нервової системи	752127	429273	322854
хвороби ока та додаткового апарату	1612450	918611	693839
хвороби вуха та соскоподібного відростка	1197104	622847	574257
хвороби системи кровообігу	2436800	1421038	1015762
хвороби органів дихання	13945560	7403061	6542499
хвороби органів травлення	1378917	757186	621731
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	1951711	1026990	924721
хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	1569367	837846	731521
хвороби сечостатевої системи	2131567	1767529	364038
вагітність, пологи та післяпологовий період	663379	663379	x
уроджені аномалії (вади розвитку),			
деформації і хромосомні порушення	51271	24382	26889
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії			
зовнішніх причин	2284166	868590	1415576

	На 100 000 населення		
	Усього	з них	
		жінки	чоловіки
Усі захворювання	70814	73893	67216
<i>у тому числі</i>			
деякі інфекційні та паразитарні хвороби	2790	3095	2434
новоутворення	879	1065	662
хвороби крові, кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	500	567	423
хвороби ендокринної системи, розладу харчування, порушення обміну речовин	1166	1471	808
розлади психіки та поведінки	475	347	625
хвороби нервової системи	1623	1720	1511
хвороби ока та придаткового апарату	3480	3680	3247
хвороби вуха та соскоподібного відростка	2584	2495	2688
хвороби системи кровообігу	5260	5693	4754
хвороби органів дихання	30101	29656	30621
хвороби органів травлення	2976	3033	2910
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	4213	4114	4328
хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	3387	3356	3424
хвороби сечостатевої системи	4601	7081	1704
вагітність, пологи та післяпологовий період ¹	5448	5448	x
уроджені аномалії (вади розвитку), деформації і хромосомні порушення	111	98	126
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	4930	3480	6625

¹ На 100 000 жінок віком 15-49 років.

2.2 Захворюваність населення за класами хвороб у 2008 році

(кількість уперше в житті зареєстрованих випадків захворювань)

	Усього	З них	
		жінки	чоловіки
Усі захворювання	32466559	18287109	14179450
<i>у тому числі</i>			
деякі інфекційні і паразитарні хвороби	1279467	761384	518083
новоутворення	406243	265115	141128
хвороби крові і кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	228147	140080	88067
хвороби ендокринної системи, розладу харчування, порушення обміну речовин	529743	361416	168327
розлади психіки та поведінки	226702	90589	136113
хвороби нервової системи	753311	427357	325954
хвороби ока та придаткового апарату	1611363	911399	699964
хвороби вуха та соскоподібного відростка	1188063	621596	566467
хвороби системи кровообігу	2477593	1444347	1033246
хвороби органів дихання	13670858	7284069	6386789
хвороби органів травлення	1361764	746143	615621
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	1910793	1009456	901337
хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	1566972	831665	735307
хвороби сечостатевої системи	2135502	1765194	370308
вагітність, пологи та післяпологовий період	668308	668308	x
уроджені аномалії (вади розвитку), деформації і хромосомні порушення	51318	24108	27210
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	2263310	866146	1397164

Продовження табл. 2.2

	На 100 000 населення		
	Усього	з них	
		жінки	чоловіки
Усі захворювання	70460	86092	57091
<i>у тому числі</i>			
деякі інфекційні і паразитарні хвороби	2777	3066	2439
новоутворення	882	1067	664
хвороби крові і кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	495	564	415
хвороби ендокринної системи, розладу харчування, порушення обміну речовин	1150	1455	792
розлади психіки та поведінки	492	365	641
хвороби нервової системи	1635	1721	1535
хвороби ока та придаткового апарату	3497	3670	3295
хвороби вуха та соскоподібного відростка	2578	2503	2667
хвороби системи кровообігу	5377	5815	4864
хвороби органів дихання	29669	29328	30068
хвороби органів травлення	2955	3004	2898
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	4147	4064	4243
хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	3401	3349	3462
хвороби сечостатевої системи	4635	7107	1743
вагітність, пологи та післяпологовий період ¹	5552	5552	х
уроджені аномалії (вади розвитку), деформації і хромосомні порушення	111	97	128
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	4912	3487	6578

¹ На 100 000 жінок віком 15-49 років.

2.3 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом¹

	Жінки						Чоловіки					
	1995	2000	2005	2006	2007	2008	1995	2000	2005	2006	2007	2008
Сифіліс												
%	50,9	53,4	50,8	50,8	50,6	50,2	49,1	46,6	49,2	49,2	49,4	49,8
на 100 000 населення	113,3	92,1	39,8	32,5	28,2	23,4	126,6	93,1	44,9	36,7	32,2	27,1
Гонококова інфекція												
%	35,7	32,6	32,0	31,5	30,6	32,8	64,3	67,4	68,0	68,5	69,4	67,2
на 100 000 населення	59,8	32,4	23,0	19,4	17,0	16,5	124,4	77,6	57,1	49,1	45,0	39,7
Активний туберкульоз												
%	26,8	28,8	27,7	29,1	29,2	29,4	73,2	71,2	72,3	70,9	70,8	70,6
на 100 000 населення	21,0	32,6	43,4	45,0	43,4	42,5	66,3	93,6	132,2	128,3	122,9	119,4
з них:												
активний туберкульоз органів дихання												
%	25,2	27,4	26,7	28,2	28,5	28,6	74,8	72,6	73,3	71,8	71,5	71,4
на 100 000 населення	18,4	29,2	39,9	41,7	40,6	39,6	63,0	89,5	127,9	124,0	119,0	115,5
Злоякісні новоутворення												
%	48,4	49,6	50,9	51,2	51,4	51,6	51,6	50,4	49,1	48,8	48,6	48,4
на 100 000 населення	280,1	296,1	317,5	313,2	317,3	317,9	345,5	348,2	356,8	348,7	350,6	348,4
Алкоголізм і алкогольні психози												
%	12,6	13,9	15,8	15,3	15,0	14,8	87,4	86,1	84,2	84,7	85,0	85,2
на 100 000 населення	29,2	27,4	35,6	32,8	35,4	35,9	234,5	196,8	221,7	212,3	234,8	241,2
Наркоманії і токсикоманії												
%	21,2	19,9	15,9	14,8	14,0	13,5	78,8	80,1	84,1	85,2	86,0	86,5
на 100 000 населення	9,5	8,9	4,3	3,7	3,2	3,2	41,0	41,6	26,8	25,2	23,2	24,3

¹ Показники захворюваності за 1995 і 2000 роки розраховано на населення, що його перераховано від перепису населення, проведеного в 2001 році.

2.4 ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД громадяни України¹

ВІЛ-інфіковані							Із числа ВІЛ-інфікованих хворі на СНІД					
	1995 ²	2000 ²	2005	2006	2007	2008	1995 ²	2000 ²	2005	2006	2007	2008
Питома вага в загальній чисельності осіб з уперше в житті встановленим діагнозом (%)												
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі												
жінки	19,6	35,9	41,6	41,9	43,8	44,6	30,0	24,2	29,2	28,2	29,8	30,1
чоловіки	80,4	64,1	58,4	58,1	56,2	55,4	70,0	75,8	70,8	71,8	70,2	69,9
На 100 000 населення відповідної статі												
Усього	2,9	12,9	29,3	34,5	38,1	41,2	0,1	1,3	9,0	10,1	9,9	9,5
у тому числі												
жінки	1,1	8,6	22,7	26,8	31,0	34,0	0,0	0,6	4,9	5,3	5,5	5,3
чоловіки	5,1	17,8	37,1	43,4	46,5	49,5	0,1	2,2	13,8	15,8	15,0	14,4
Питома вага в загальній чисельності осіб, які перебувають на обліку у медичних закладах, на кінець року (%)												
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі												
жінки	26,0	30,6	38,3	39,4	40,8	42,1	27,8	22,4	27,9	27,4	28,3	28,9
чоловіки	74,0	69,4	61,7	60,6	59,2	57,9	72,2	77,6	72,1	72,6	71,7	71,1
На 100 000 населення відповідної статі												
Усього	3,0	63,0	134,5	154,9	177,0	199,5	0,1	1,9	10,9	15,4	19,4	22,6
у тому числі												
жінки	1,5	35,9	95,6	113,3	133,8	155,7	0,1	0,8	5,6	7,9	10,2	12,1
чоловіки	4,8	94,5	180,0	203,4	227,3	250,9	0,2	3,2	17,0	24,3	30,1	34,9

¹ Без урахування іноземних громадян, якими опікуються лікувально-профілактичні заклади України.

² Показники захворюваності за 1995 і 2000 роки розраховано на населення, що його перераховано від перепису населення, проведеного в 2001 році.

2.5 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу за віковими групами

	Усього, осіб	Питома вага, %	
		жінки	чоловіки
2007			
Усього	37095	29,2	70,8
<i>у тому числі у віці, років</i>			
до 1	22	31,8	68,2
1-4	196	42,3	57,7
5-9	197	45,7	54,3
10-14	206	51,9	48,1
15-17	603	50,2	49,8
18-24	4152	41,1	58,9
25-34	9016	31,3	68,7
35-44	8428	25,1	74,9
45-54	7440	19,9	80,1
55-64	3637	22,2	77,8
65 і старші	3198	40,7	59,3
Із загальної чисельності хворих — сільські жителі	12438	25,9	74,1
2008			
Усього	35925	29,4	70,6
<i>у тому числі у віці, років</i>			
до 1	18	44,4	55,6
1-4	196	42,9	57,1
5-9	156	44,9	55,1
10-14	220	54,1	45,9
15-17	571	51,7	48,3
18-24	3881	40,3	59,7
25-34	9055	31,2	68,8
35-44	8115	25,5	74,5
45-54	7343	20,3	79,7
55-64	3503	23,0	77,0
65 і старші	2867	42,8	57,2
Із загальної чисельності хворих — сільські жителі	11933	26,7	73,3

2.6 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом злоякісного новоутворення за віковими групами

	Усього, осіб	Питома вага, %		Усього, осіб	Питома вага, %	
		жінки	чоловіки		жінки	чоловіки
2007				2008		
Усього	154122	51,4	48,6	152945	51,6	48,4
<i>у тому числі у віці, років</i>						
до 1	84	45,2	54,8	85	50,6	49,4
1-4	235	48,1	51,9	239	39,7	60,3
5-9	217	41,0	59,0	195	40,5	59,5
10-14	202	49,0	51,0	210	51,4	48,6
15-19	479	48,9	51,1	439	51,5	48,5
з них 15-17	263	52,9	47,1	218	51,4	48,6
20-24	821	52,0	48,0	785	55,9	44,1
25-29	1212	64,3	35,7	1224	62,7	37,3
30-34	2119	66,0	34,0	2094	66,4	33,6
35-39	3047	66,4	33,6	3158	67,9	32,1
40-44	5308	63,8	36,2	5060	65,1	34,9
45-49	10016	60,1	39,9	9610	60,6	39,4
50-54	13958	52,4	47,6	14298	54,3	45,7
55-59	19420	48,3	51,7	19467	48,6	51,4
60-64	15677	47,0	53,0	17347	47,2	52,8
65-69	26977	47,1	52,9	23137	46,7	53,3
70-74	23040	47,2	52,8	25926	47,6	52,4
75-79	17971	52,0	48,0	15682	51,1	48,9
80-84	10157	55,9	44,1	10610	56,0	44,0
85 і старші	3182	61,2	38,8	3379	60,7	39,3
Із загальної чисельності хворих — сільські жителі	45266	47,3	52,7	43900	47,1	52,9

2.7 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом гонококової інфекції (гонореї) за віковими групами

	Усього, осіб	Питома вага, %	
		жінки	чоловіки
2007			
Усього	13841	30,6	69,4
<i>у тому числі у віці, років</i>			
0-14	66	92,4	7,6
15-19	1393	40,8	59,2
з них 15-17	333	48,6	51,4
20-24	4675	27,1	72,9
25-29	3324	25,5	74,5
30-34	1707	28,1	71,9
35-39	1055	32,5	67,5
40-59	1436	40,4	59,6
60 і старші	185	48,6	51,4
Із загальної чисельності хворих — сільські жителі	3134	37,9	62,1
2008			
Усього	12537	32,8	67,2
<i>у тому числі у віці, років</i>			
0-14	68	89,7	10,3
15-19	1126	43,9	56,1
з них 15-17	257	57,2	42,8
20-24	4196	28,8	71,2
25-29	3070	25,4	74,6
30-34	1586	31,5	68,5
35-39	892	35,3	64,7
40-59	1412	45,4	54,6
60 і старші	187	58,8	41,2
Із загальної чисельності хворих — сільські жителі	2813	36,4	63,6

2.8 Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом сифілісу за віковими групами

	Усього, осіб	Питома вага, %	
		жінки	чоловіки
2007			
Усього	13910	50,6	49,4
<i>у тому числі у віці, років</i>			
0-14	132	53,8	46,2
15-19	1117	72,4	27,6
з них 15-17	370	74,1	25,9
20-24	2892	57,6	42,4
25-29	2607	52,4	47,6
30-34	1970	46,2	53,8
35-39	1559	46,6	53,4
40-59	3184	41,1	58,9
60 і старші	449	39,2	60,8
Із загальної чисельності хворих — сільські жителі	4415	50,5	49,5
2008			
Усього	11555	50,2	49,8
<i>у тому числі у віці, років</i>			
0-14	120	49,2	50,8
15-19	787	71,2	28,8
з них 15-17	269	74,0	26,0
20-24	2189	58,5	41,5
25-29	2230	51,3	48,7
30-34	1666	46,2	53,8
35-39	1314	47,0	53,0
40-59	2802	42,8	57,2
60 і старші	447	39,6	60,4
Із загальної чисельності хворих — сільські жителі	3830	49,8	50,2

2.9 Аборти

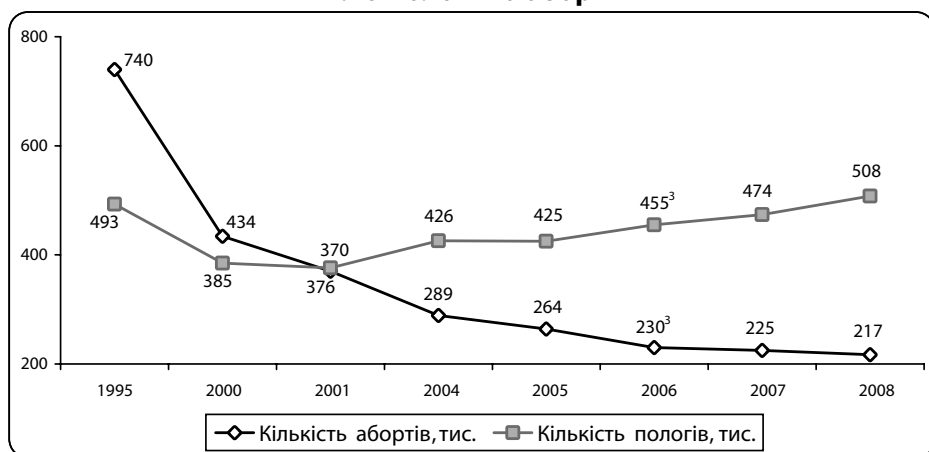
	1995	2000	2001	2004	2005	2006 ³	2007	2008
Кількість абортів ¹ , тис.	740	434	370	289	264	230	225	217
на 1000 жінок віком								
15-49 років	58,5 ²	34,5 ²	29,4	23,2	21,3	18,7	18,5	18,1
на 100 пологів (включно з мертвонародженими)	150	113	98	68	62	51	48	43

¹ Загальна кількість абортів наведена включно з міні-абортами, що здійснені протягом раннього періоду вагітності методом вакуум-аспірації.

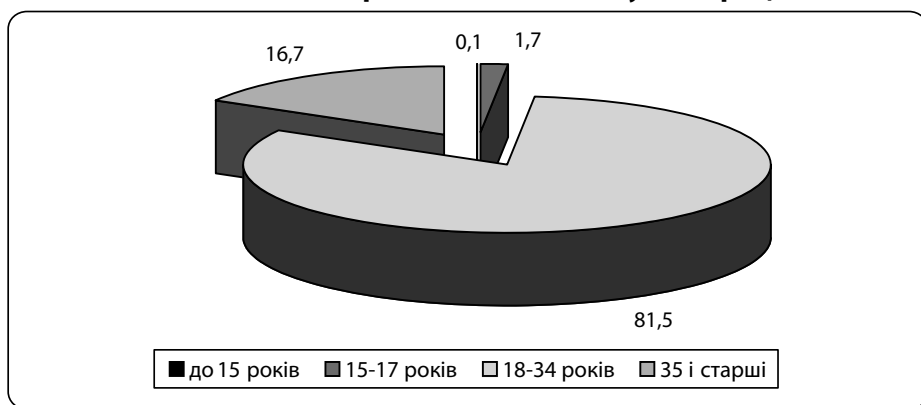
² Показники розраховано на населення, що його перераховано від перепису населення, проведеного в 2001 році.

³ Дані за 2006 рік наведені по закладах системи Міністерства охорони здоров'я України.

2.10 Пологи та аборти

2.11 Кількість абортів за віком жінки у 2008 році, %

2.12 Населення, яке курить, у віці 14 років і старші за місцем проживання¹

Вікові групи, років		Усього, тис. осіб	З них		У % до відповідного віку	
			жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
2007						
Усе населення						
у тому числі:	14-15	10,8	2,0	8,8	18,5	81,5
	16-17	118,2	16,2	102,0	13,7	86,3
	18-29	2450,0	419,4	2030,6	17,1	82,9
	30 і старші	7263,0	861,3	6401,7	11,9	88,1
Міські поселення						
у тому числі:	14-15	10,8	2,0	8,8	18,5	81,5
	16-17	90,7	13,8	76,9	15,2	84,8
	18-29	1807,6	379,8	1427,8	21,0	79,0
	30 і старші	5034,5	794,8	4239,7	15,8	84,2
Сільська місцевість						
у тому числі:	14-15
	16-17	27,5	2,4	25,1	8,7	91,3
	18-29	642,4	39,6	602,8	6,2	93,8
	30 і старші	2228,5	66,5	2162,0	3,0	97,0

Продовження табл. 2.2

2008									
Усе населення									
у тому числі:	14-15		10064,6	1412,9	8651,7	14,0		86,0	
	16-17		29,2	2,8	26,4	9,6		90,4	
	18-29		102,5	9,7	92,8	9,5		90,5	
	30 і старші		2608,5	489,1	2119,4	18,8		81,2	
			7324,4	911,3	6413,1	12,4		87,6	
Міські поселення									
у тому числі:	14-15		7082,1	1286,9	5795,2	18,2		81,8	
	16-17		19,7	2,8	16,9	14,2		85,8	
	18-29		62,8	9,7	53,1	15,4		84,6	
	30 і старші		1985,2	449,1	1536,1	22,6		77,4	
			5014,4	825,3	4189,1	16,5		83,5	
Сільська місцевість									
у тому числі:	14-15		2982,5	126,0	2856,5	4,2		95,8	
	16-17		9,5	...	9,5	...		100,0	
	18-29		39,7	...	39,7	...		100,0	
	30 і старші		623,3	40,0	583,3	6,4		93,6	
			2310,0	86,0	2224,0	3,7		96,3	

¹ Дані вибіркового опитування домогосподарств у жовтні 2007 та 2008 рр.

3

Освіта

3.1 Розподіл населення у віці 15 років і старші, яке має освіту, за віковими групами

(за даними перепису населення 2001 року)

	Всього, осіб	Питома вага, %	
		жінки	чоловіки
Міські поселення та сільська місцевість			
Всього	38 951 157	54,0	46,0
в тому числі у віці, років			
15-19	3865889	48,9	51,1
20-29	6835848	49,7	50,3
30-39	6565867	51,0	49,0
40-49	7246561	52,7	47,3
50-54	3159121	54,3	45,7
55-59	2038424	56,7	43,3
60 і старші	9239447	61,9	38,1
Міські поселення			
Всього	26 725 457	54,4	45,6
в тому числі у віці, років			
15-19	2826122	49,0	51,0
20-29	4831687	50,1	49,9
30-39	4525002	52,3	47,7
40-49	5155972	54,1	45,9
50-54	2262452	55,2	44,8
55-59	1349169	56,7	43,3
60 і старші	5775053	61,9	38,1
Сільська місцевість			
Всього	12 225 700	53,1	46,9
в тому числі у віці, років			
15-19	1039767	48,7	51,3
20-29	2004161	48,7	51,3
30-39	2040865	48,0	52,0
40-49	2090589	49,1	50,9
50-54	896669	52,1	47,9
55-59	689255	56,7	43,3
60 і старші	3464394	61,8	38,2

3.2 Питома вага жінок та чоловіків в загальній чисельності осіб, які навчалися у навчальних закладах різного рівня

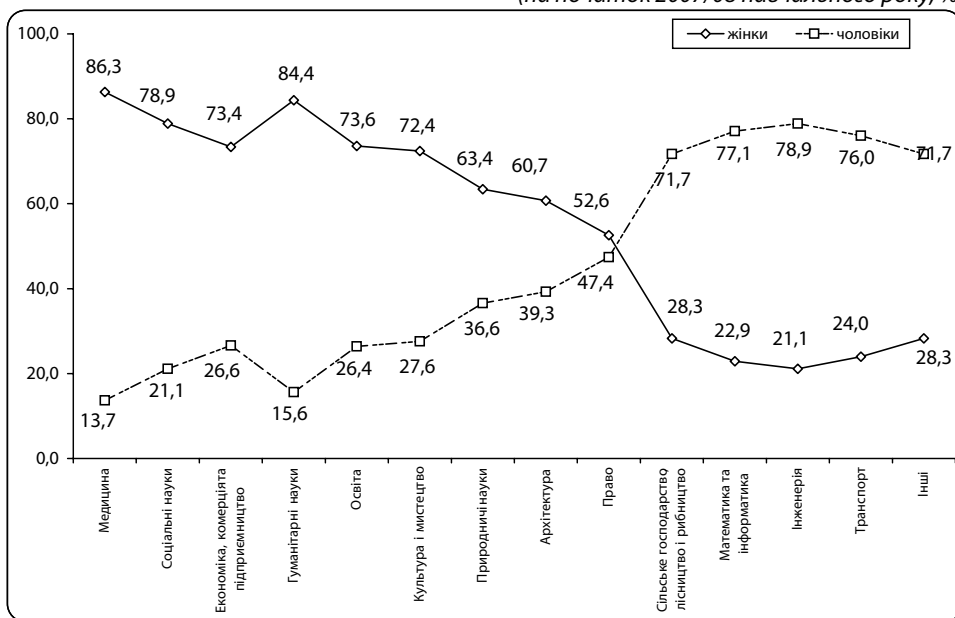
(на початок навчального року; %)

	1995/96		2000/01		2001/02		2006/07		2007/08		2008/09	
	жін-ки	чо-лові-ки	жін-ки	чо-лові-ки	жін-ки	чо-лові-ки	жін-ки	чо-лові-ки	жін-ки	чо-лові-ки	жін-ки	чо-лові-ки
Усього навчалися	49,4	50,6	49,7	50,3	49,8	50,2	50,0	50,0	50,1	49,9	50,2	49,8
у загальноосвітніх навчальних закладах	49,3	50,7	49,5	50,5	49,4	50,6	48,7	51,3	48,6	51,4	48,5	51,5
у тому числі:												
денних	49,4	50,6	49,7	50,3	49,6	50,4	48,9	51,1	48,8	51,2	48,7	51,3
вечірніх (змінних),												
включаючи тих, хто навчається заочно	45,6	54,4	43,6	56,4	42,2	57,8	37,2	62,8	37,1	62,9	38,1	61,9
у професійно-технічних навчальних закладах ¹	42,3	57,7	40,0	60,0	40,2	59,8	39,5	60,5	39,4	60,6	38,9	61,1
у вищих навчальних закладах												
I-II рівнів акредитації	55,7	44,3	54,0	46,0	53,5	46,5	52,4	47,6	52,2	47,8	53,4	46,6
III-IV рівнів акредитації	49,8	50,2	52,6	47,4	53,4	46,6	54,6	45,4	54,8	45,2	55,0	45,0

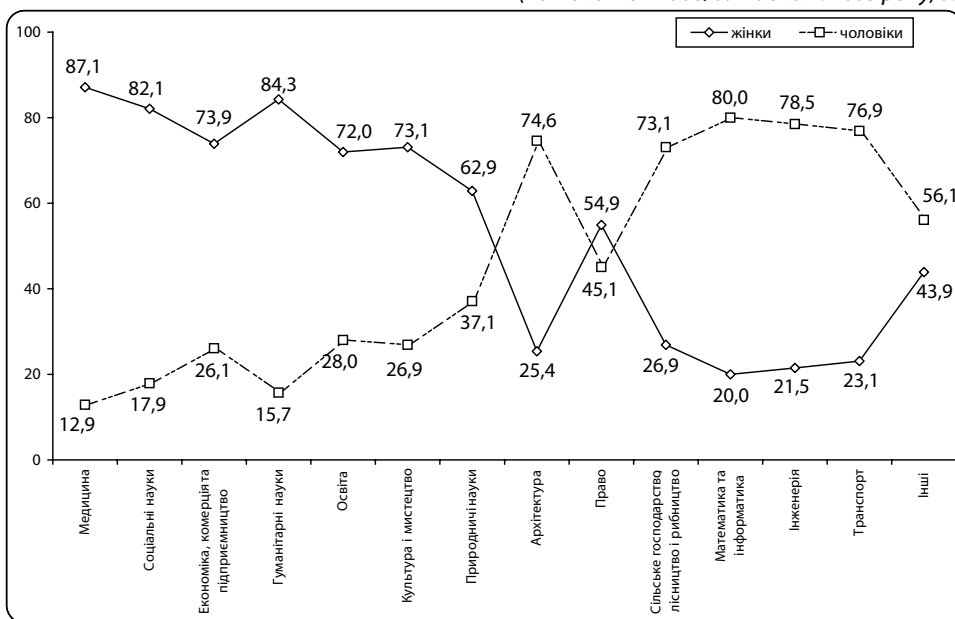
¹ Дані щодо ПТНЗ наведені на початок 1996, 2001, 2002, 2007, 2008, 2009 рр.

3.3 Студенти ВНЗ I-II рівнів акредитації за галузями знань

(на початок 2007/08 навчального року; %)

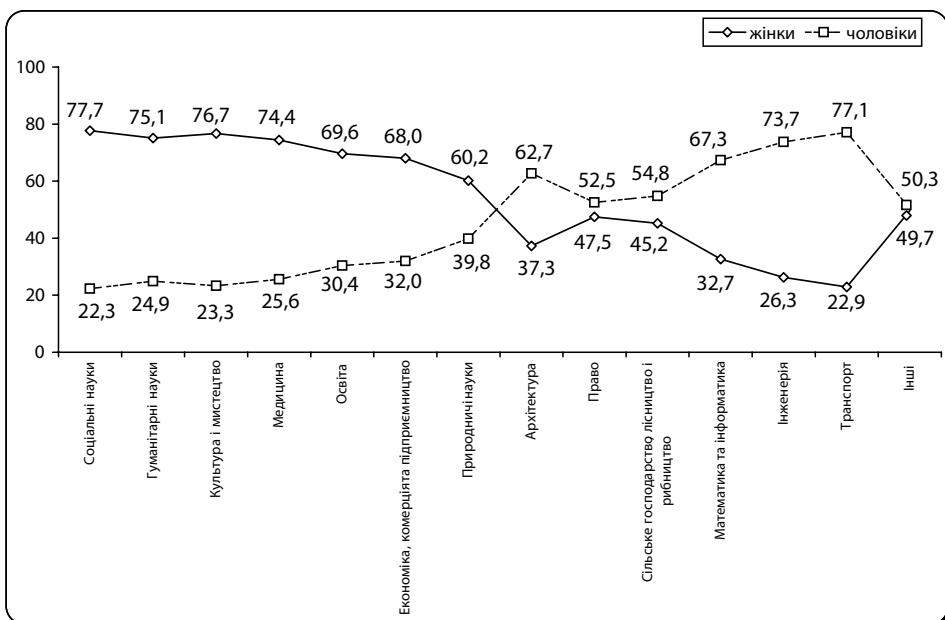

(на початок 2008/09 навчального року; %)

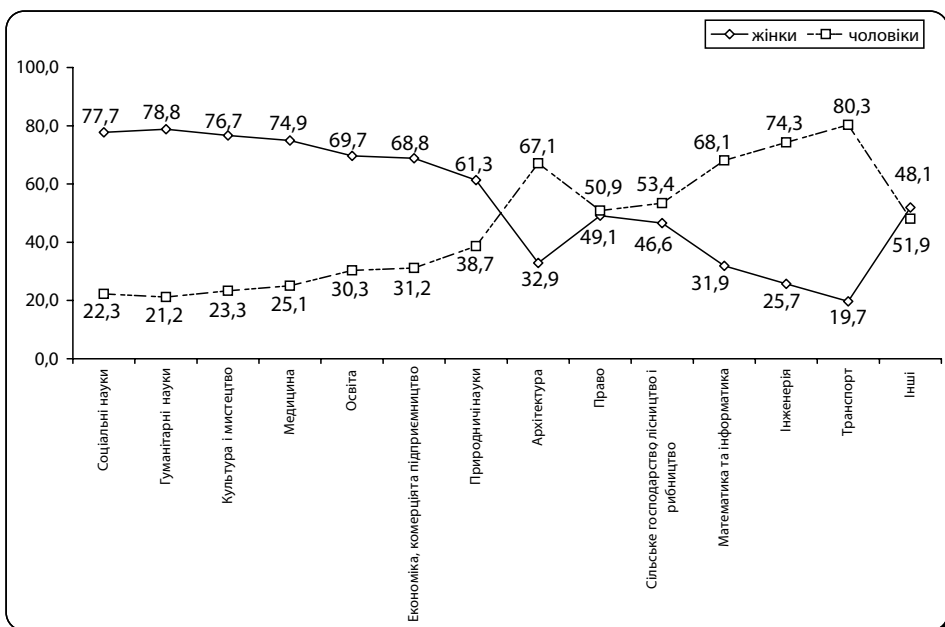

3.4 Студенти ВНЗ III-IV рівнів акредитації за галузями знань

(на початок 2007/08 навчального року; %)

(на початок 2008/09 навчального року; %)

Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах на початок 2008/09 навчального року, за галузями знань

(осіб)

	ВНЗ І — II рівнів акредитації					ВНЗ III — IV рівнів акредитації				
	Прийнято на початковий цикл навчання	Чисельність студентів, усього	з них жінок	чол	Чисельність студентів, усього	з них жінок	чол	Випущено з ВНЗ		
A	1	2	3		6	7		8		
		0	0							
Всього	114373	399332	213091	186241	2364541	1299634	1064907	505203		
У тому числі за галузями знань										
<u>-згідно з переліком 1997 р.</u>										
Освіта	-	31038	22338	72,0	8700	142158	61666	51141		
Культура і мистецтво	20	26899	19653	73,1	7246	64244	19481	12346		
Гуманітарні науки	-	502	423	84,3	79	94000	25241	20015		
Соціальні науки	-	1511	1240	82,1	271	46020	13240	12113		
Економіка, комерція та підприємництво	243	76975	56848	73,9	20127	483624	219100	179136		
Право	70	16399	9009	54,9	7390	96589	100318	45207		
Природничі науки	102	4003	2518	62,9	1485	57707	36438	15436		

(грудовження таблиці)

Математика та інформатика	-	7001	1397	20,0	5604	80,0	44406	14146	31,9	30260	68,1	13965
Інженерія	494	115120	24755	21,5	90365	78,5	483927	124394	25,7	359533	74,3	109142
Транспорт	-	24967	5770	23,1	19197	76,9	77997	15372	19,7	62625	80,3	12665
Медицина	71	70631	61535	87,1	9096	12,9	71200	53341	74,9	17859	25,1	13353
Архітектура	-	6460	1640	25,4	4820	74,6	35451	11673	32,9	23778	67,1	1170
Сільське господарство, лісництво і рибництво	357	10981	2959	26,9	8022	73,1	59791	27866	46,6	31925	53,4	12244
Військові науки	-	-	-	-	-	-	1945	44	-	-	-	763
Державне управління	-	-	-	-	-	-	2714	1266	-	-	-	840
Національна безпека	-	-	-	-	-	-	4745	1062	-	-	-	1478
Специфічні категорії	-	-	-	-	-	-	7619	4431	-	-	-	4185

(грудовження таблиці)

Математика та інформатика	2742	10273	2348	22,9	7925	77,1	2541	2169	57264	18743	32,7	38521	67,3	12952
Інженерія	40260	140762	29706	21,1	111056	78,9	37879	27531	503478	132348	26,3	371130	73,7	95932
Транспорт	6602	25637	6153	24,0	19484	76,0	6805	2159	68934	15797	22,9	53137	77,1	10771
Медицина	23878	66595	57480	86,3	9115	13,7	24207	14304	71084	52880	74,4	18204	25,6	13046
Архітектура	390	1119	679	60,7	440	39,3	186	63	21842	8151	37,3	13691	62,7	1144
Сільське господарство, лісництво і рибництво	4173	13161	3725	28,3	9436	71,7	3666	7054	61973	27984	45,2	33989	54,8	10901
Військові науки	-	-	-		#ЗНАЧ!		-	96	4017	313				1041
Державне управління	-	-	-		#ЗНАЧ!		-	-	2348	1159				825
Національна безпека	-	-	-		#ЗНАЧ!		-	-	5185	1353				896
Специфічні категорії	-	-	-		#ЗНАЧ!		-	141	6642	3909				3709
<u>-згідно з переліком 2006 р.*</u>														
Освіта	1432	1854	1488				-	27652	28287	17281				-
Педагогічна освіта	1369	1632	1445				-	18436	18979	14525				-
Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	63	222	43				-	9216	9308	2756				-
Гуманітарні науки та мистецтво	1278	1419	1047				-	46634	46876	35760				-
Культура	172	172	144				-	7739	7785	6041				-
Мистецтво	857	990	676				-	10061	10172	7512				-
Гуманітарні науки	249	257	227				-	28834	28919	22207				-
Соціальні науки, бізнес і право	2250	2484	1603				-	175479	176427	111699				-

(грудовження таблиці)

Соціально-політичні науки	179	179	125					-	12535	12631	9702		-
Міжнародні відносини	-	-	-					-	3691	3700	2336		-
Журналістика та інформація	-	-	-					-	2736	2737	2100		-
Право	429	528	256					-	31295	31439	15147		-
Економіка та підприємництво	1354	1488	1059					-	90575	90946	61295		-
Менеджмент і адміністрування	288	289	163					-	34647	34974	21119		-
Природничі науки	72	72	28					-	22761	22812	13514		-
Природничі науки	17	17	11					-	13606	13647	9336		-
Фізико-математичні науки	-	-	-					-	5528	5535	2913		-
Системні науки та кібернетика	55	55	17					-	3627	3630	1265		-
Інженерія	716	742	171					-	68027	68233	18311		-
Інформатика та обчислювальна техніка	150	150	18					-	12475	12510	2575		-
Автоматика та управління	43	43	12					-	6088	6117	1341		-
Розробка корисних копалин	-	-	-					-	4319	4322	567		-
Металургія та матеріалознавство	-	-	-					-	3672	3672	1200		-
Машинобудування та матеріалообробка	140	140	2					-	13798	13816	2193		-

(грудовження таблиці)

Енергетика та енергетичне машинобудування	20	20	5					-	2705	2711	791			-
Електротехніка та електромеханіка	41	41	11					-	6874	6907	1223			-
Електроніка	37	37	16					-	1548	1552	308			-
Радіотехніка, радіоелектронні апарати та зв'язок	90	90	22					-	4490	4499	1398			-
Метрологія, вимірювальна техніка та інформаційно-вимірювальні технології	40	40	15					-	1698	1704	577			-
Авіаційна та ракетно-космічна техніка	101	102	2					-	683	683	154			-
Морська техніка	-	-	-					-	426	426	33			-
Хімічна технологія та інженерія	-	-	-					-	2274	2289	1499			-
Біотехнологія	-	-	-					-	477	477	353			-
Видавничо-поліграфічна справа	-	-	-					-	675	675	292			-
Текстильна та легка промисловість	37	62	57					-	1082	1120	1003			-
Харчова промисловість та переробка сільськогосподарської продукції	17	17	11					-	4463	4467	2790			-

(гродовження таблиці)

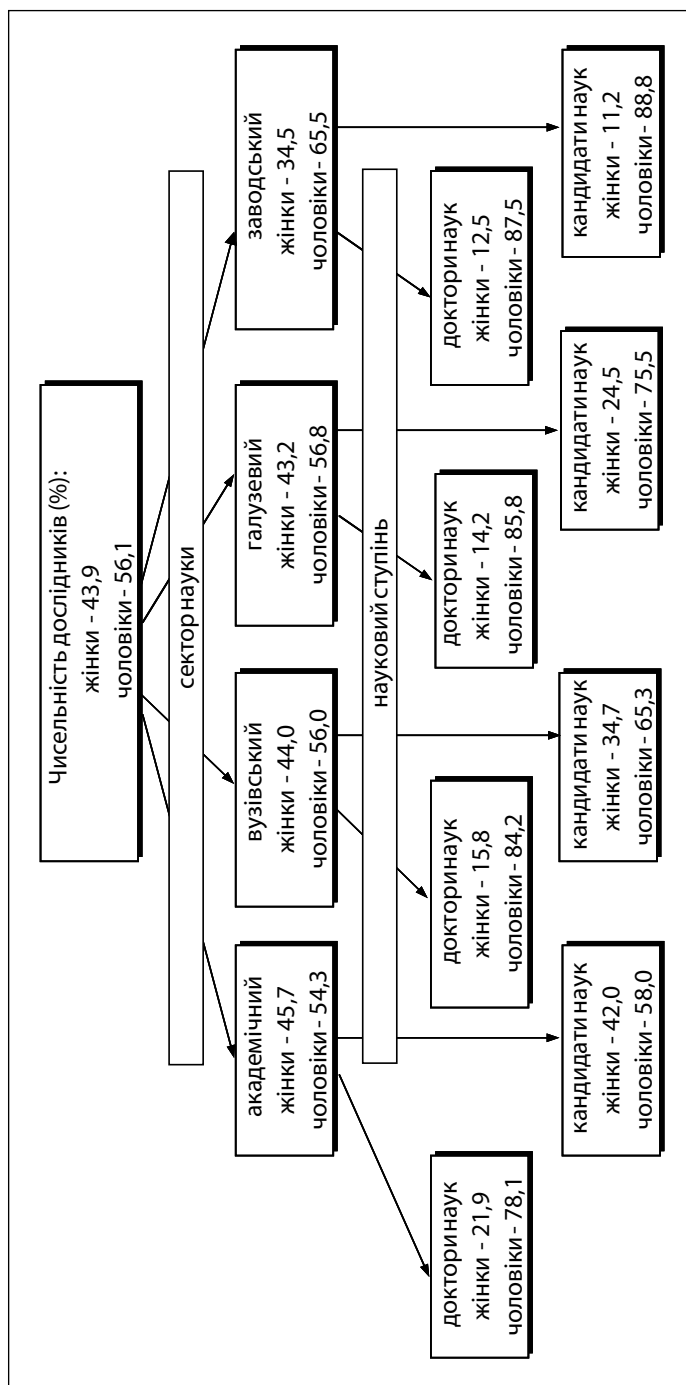
Оброблювання деревини	-	-	-	-	-	-	-	-	-	280	286	14	-	-
Будівництво та архітектура	300	300	53	-	-	-	-	-	-	15044	15507	4325	-	-
Будівництво та архітектура	300	300	53	-	-	-	-	-	-	15044	15507	4325	-	-
Транспорт	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14064	14099	2812	-	-
Транспорт і транспортна інфраструктура	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14064	14099	2812	-	-
Геодезія та землеустрій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2429	2441	1175	-	-
Геодезія та землеустрій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2429	2441	1175	-	-
Сільське, лісове і рибне господарство та переробка їх продукції	47	47	14	-	-	-	-	-	-	7015	7033	3022	-	-
Сільське господарство і лісництво	47	47	14	-	-	-	-	-	-	6703	6721	2895	-	-
Рибне господарство та аквакультура	-	-	-	-	-	-	-	-	-	312	312	127	-	-
Техніка та енергетика аграрного виробництва	39	39	1	-	-	-	-	-	-	4645	4657	202	-	-
Техніка та енергетика аграрного виробництва	39	39	1	-	-	-	-	-	-	4645	4657	202	-	-
Ветеринарія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	617	617	341	-	-

(гродовження таблиці)

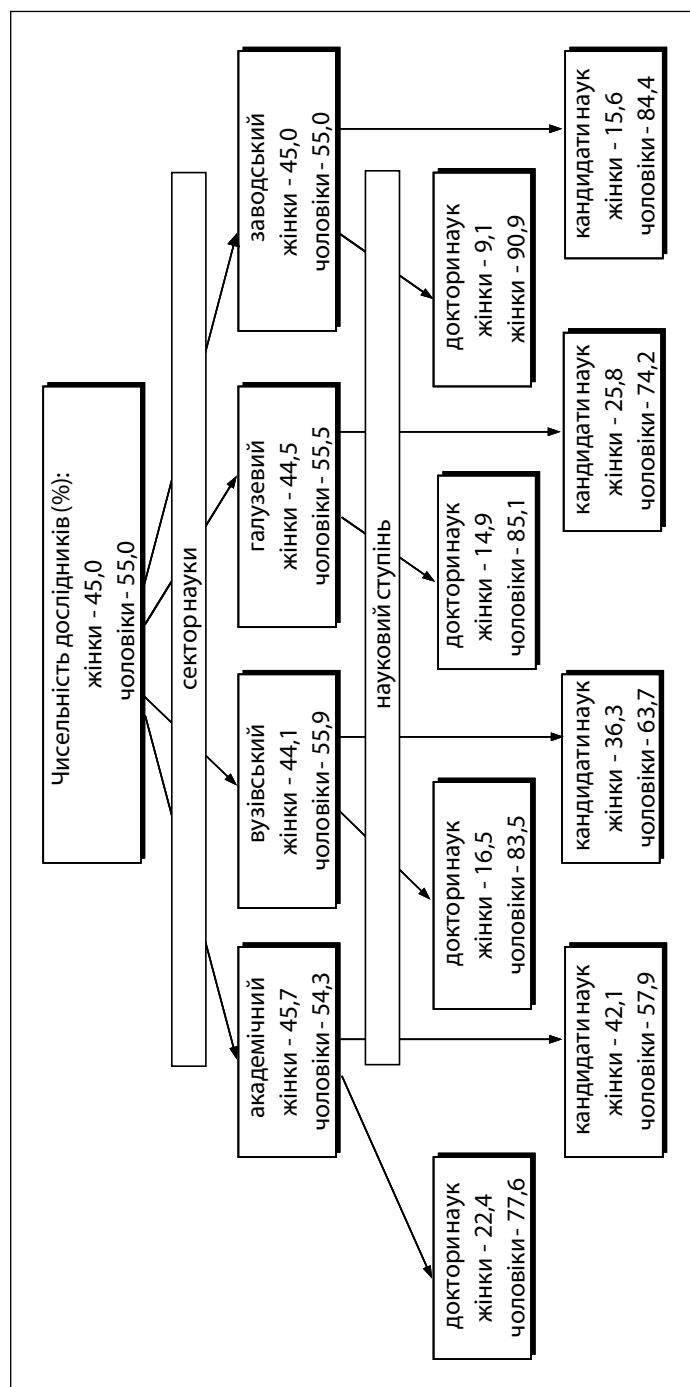
Ветеринарія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	617	617	341	-	-
Охорона здоров'я	821	822	770	-	-	-	-	-	-	592	592	538	-	-
Медицина	638	639	604	-	-	-	-	-	-	245	245	235	-	-
Фармація	183	183	166	-	-	-	-	-	-	347	347	303	-	-
Соціальне забезпечення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	237	237	194	-	-
Соціальне забезпечення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	237	237	194	-	-
Сфера обслуговування	30	30	29	-	-	-	-	-	-	2257	2257	1837	-	-
Сфера обслуговування	30	30	29	-	-	-	-	-	-	2257	2257	1837	-	-
Державне управління	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Державне управління	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Військові науки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1024	1024	74	-	-
Військові науки, національна безпека, безпека державного кордону	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1024	1024	74	-	-
Безпека	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3239	3289	713	-	-
Інформаційна безпека	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1486	1488	412	-	-
Цивільна безпека	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1753	1801	301	-	-
Специфічні категорії	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Специфічні категорії	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 № 1719 «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра»

3.5 Розподіл дослідників, які виконували наукові дослідження і розробки, за секторами науки та науковими ступенями у 2007 році

3.6 Розподіл дослідників, які виконували наукові дослідження і розробки, за секторами науки та науковими ступенями у 2008 році

3.7 Чисельність кандидатів наук

	1995			2000			2001		
	усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%	
		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки
Україна	57610	31,6	68,4	58741	34,7	65,3	60647	35,5	64,5
у тому числі									
за віком, років									
до 30	1104	49,9	50,1	1815	52,4	47,6	2184	51,9	48,1
31-40	11463	38,7	61,3	9305	46,7	53,3	9408	49,1	50,9
41-50	17426	34,2	65,8	16654	38,7	61,3	16620	39,9	60,1
51-55	8003	30,4	69,6	9365	33,3	66,7	9935	33,3	66,7
56-60	12097	26,0	74,0	7398	27,8	72,2	6599	28,9	71,1
61-70	6488	23,2	76,8	12201	24,6	75,4	13435	25,2	74,8
70 і старші	1029	19,3	80,7	2003	22,4	77,6	2466	23,2	76,8

Продовження табл. 3.7

	2006			2007			2008		
	усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%	
		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки
Україна	71893	40,4	59,6	74191	41,5	58,5	77763	42,7	57,3
у тому числі									
за віком, років									
до 30	4454	53,4	46,6	4565	54,6	45,4	4891	56,4	43,6
31-40	13698	56,6	43,4	15201	57,0	43,0	17118	57,2	42,8
41-50	16737	45,8	54,2	16506	47,6	52,4	16659	49,1	50,9
51-55	9359	38,1	61,9	9551	39,4	60,6	9681	41,2	58,8
56-60	9700	30,9	69,1	9591	31,6	68,4	9408	32,1	67,9
61-70	13960	26,7	73,3	13994	27,5	72,5	13938	28,8	71,2
70 і старші	3985	23,6	76,4	4783	23,8	76,2	6068	24,2	75,8

3.8 Чисельність докторів наук

	1995			2000			2001		
	усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%	
		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки
Україна	9759	14,0	86,0	10339	15,2	84,8	10603	15,6	84,4
у тому числі									
за віком, років									
до 30	1	-	100,0	2	-	100,0	1	-	100,0
31-40	270	18,1	81,9	232	25,0	75,0	221	26,7	73,3
41-50	1826	13,7	86,3	1698	18,7	81,3	1650	21,0	79,0
51-55	1461	13,7	86,3	1658	16,3	83,7	1730	16,0	84,0
56-60	2604	12,7	87,3	1639	15,1	84,9	1513	15,6	84,4
61-70	2671	15,7	84,3	3778	12,5	87,5	3950	12,8	87,2
70 і старші	926	12,5	87,5	1332	15,6	84,4	1538	15,1	84,9

Продовження табл. 3.8

	2006			2007			2008		
	усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%		усього, осіб	у тому числі,%	
		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки		жін- ки	чоло- віки
Україна	12488	18,6	81,4	12845	19,6	80,4	13423	20,5	79,5
у тому числі									
за віком, років									
до 30	1	-	100,0	1	0	100,0	-	-	-
31-40	237	35,9	64,1	288	40,6	59,4	350	42,6	57,4
41-50	1769	27,9	72,1	1778	30,4	69,6	1823	32,4	67,3
51-55	1739	22,5	77,5	1777	24,1	75,9	1843	25,8	74,2
56-60	2265	16,9	83,1	2230	18,7	81,3	2280	20,0	80,0
61-70	4251	14,5	85,5	4279	14,9	85,1	4129	15,5	84,5
70 і старші	2226	15,6	84,4	2492	15,1	84,9	2998	14,9	85,1

3.9 Розподіл дослідників (які виконували наукові дослідження й розробки) за галузями наук у 2007 році

	Чисельність дослідників, осіб		З них мають науковий ступінь, %			
	жінки	чоловіки	доктора наук		кандидата наук	
			жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усього						
у тому числі за галузями наук						
фізико-математичні	2030	5655	8,9	91,1	22,4	77,6
хімічні	1421	1181	18,3	81,7	45,4	54,6
біологічні	2569	1710	37,8	62,2	57,9	42,1
геологічні	960	1156	11,7	88,3	31,4	68,6
географічні	94	99	45,5	54,5	26,5	73,5
технічні	13747	22683	7,1	92,9	18,2	81,8
сільськогосподарські	3169	3102	14,4	85,6	38,1	61,9
історичні	587	273	25,5	74,5	47,9	52,1
економічні	1405	925	25,8	74,2	53,2	46,8
філософські	68	108	15,6	84,4	44,0	56,0
державне управління	3	9	-	-	33,3	66,7
філологічні	325	124	52,7	47,3	73,4	26,6
юридичні	408	387	23,1	76,9	43,8	56,2
педагогічні	469	247	50,0	50,0	64,6	35,4
медичні	3083	1642	39,3	60,7	65,6	34,4
фармацевтичні	118	73	33,3	66,7	35,7	64,3
ветеринарні	206	180	16,0	84,0	38,1	61,9
мистецтвознавство	128	56	42,1	57,9	81,0	19,0
національна безпека	137	163	7,1	92,9	20,8	79,2
психологічні	196	100	41,2	58,8	72,1	27,9
соціологічні	117	62	50,0	50,0	60,0	40,0
політичні	124	179	21,4	78,6	38,0	62,0
фізичне виховання та спорт	39	26	25,0	75,0	53,3	46,7
наукові установи та вузи, що мають багатогалузевий профіль	3193	4096	17,6	82,4	34,7	65,3

3.10 Розподіл дослідників (які виконували наукові дослідження й розробки) за галузями наук у 2008 році

	Чисельність дослідників, осіб		З них мають науковий ступінь, %			
			доктора наук		кандидата наук	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усього	34803	42552	21,0	79,0	38,3	61,7
у тому числі за галузями наук						
фізико-математичні	2092	5599	8,7	91,3	22,8	77,2
хімічні	1388	1185	17,6	82,4	43,7	56,3
біологічні	2450	1735	37,6	62,4	55,8	44,2
геологічні	939	1169	13,3	86,7	30,8	69,2
географічні	101	90	45,5	54,5	29,7	70,3
технічні	13778	20940	8,5	91,5	18,8	81,2
сільськогосподарські	3225	3088	17,0	83,0	39,6	60,4
історичні	586	285	25,0	75,0	53,3	46,7
економічні	1457	999	25,4	74,6	51,5	48,5
філософські	68	115	17,6	82,4	43,6	56,4
державне управління	16	13	-	100,0	58,8	41,2
філологічні	321	131	49,1	50,9	70,0	30,0
юридичні	453	391	29,6	70,4	45,8	54,2
педагогічні	483	220	47,0	53,0	63,8	36,2
медичні	3094	1617	39,7	60,3	65,8	34,2
фармацевтичні	170	105	21,4	78,6	57,1	42,9
ветеринарні	213	201	8,0	92,0	41,0	59,0
мистецтвознавство	138	45	52,9	47,1	80,0	20,0
національна безпека	140	149	8,3	91,7	20,8	79,2
психологічні	198	97	47,1	52,9	70,4	29,6
соціологічні	91	55	45,2	54,8	54,8	45,2
політичні	139	186	27,7	72,3	38,3	61,7
фізичне виховання та спорт	37	41	16,7	83,3	36,8	63,2
наукові установи та вузи, що мають багатогалузевий профіль	3226	4096	18,1	81,9	37,8	62,2

4

Зайнятість та безро- біття

4.1 Рівень економічної активності населення за рівнем освіти¹

(у віці 15-70 років; %)

	2000		2001		2005	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Всього	58,4	68,5	57,7	67,3	57,0	67,9
у тому числі за освітою						
повна вища	78,4	84,1	78,1	84,0	76,4	84,1
базова вища	74,7	81,7	73,1	79,9	52,9	60,7
професійно-технічна	73,2	83,3	73,3	82,5	-	-
неповна вища	-	-	-	-	68,1	76,9
повна загальна	53,8	65,6	51,5	63,6	56,1	71,5
базова загальна	30,8	38,8	28,0	35,7	33,1	44,1
початкова загальна або не мають освіти	17,1	25,7	12,6	20,5	20,4	21,8

Продовження табл. 4.1

	2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Всього	56,8	68,2	57,1	68,9	57,5	69,8
у тому числі за освітою						
повна вища	76,9	84,6	76,7	84,4	75,6	84,2
базова вища	57,0	55,7	55,4	55,4	56,7	58,8
професійно-технічна	-	-	-	-	-	-
неповна вища	66,8	77,2	67,1	77,7	68,1	78,9
повна загальна	54,8	71,4	54,0	71,3	53,7	71,8
базова загальна	31,4	42,2	31,8	43,1	32,4	43,4
початкова загальна або не мають освіти	20,7	20,0	21,3	21,2	21,6	20,4

¹ Дані наведено за матеріалами вибірових обстежень населення з питань економічної активності.

4.2 Рівень економічної активності населення за віковими групами¹

(у віці 15-70 років; %)

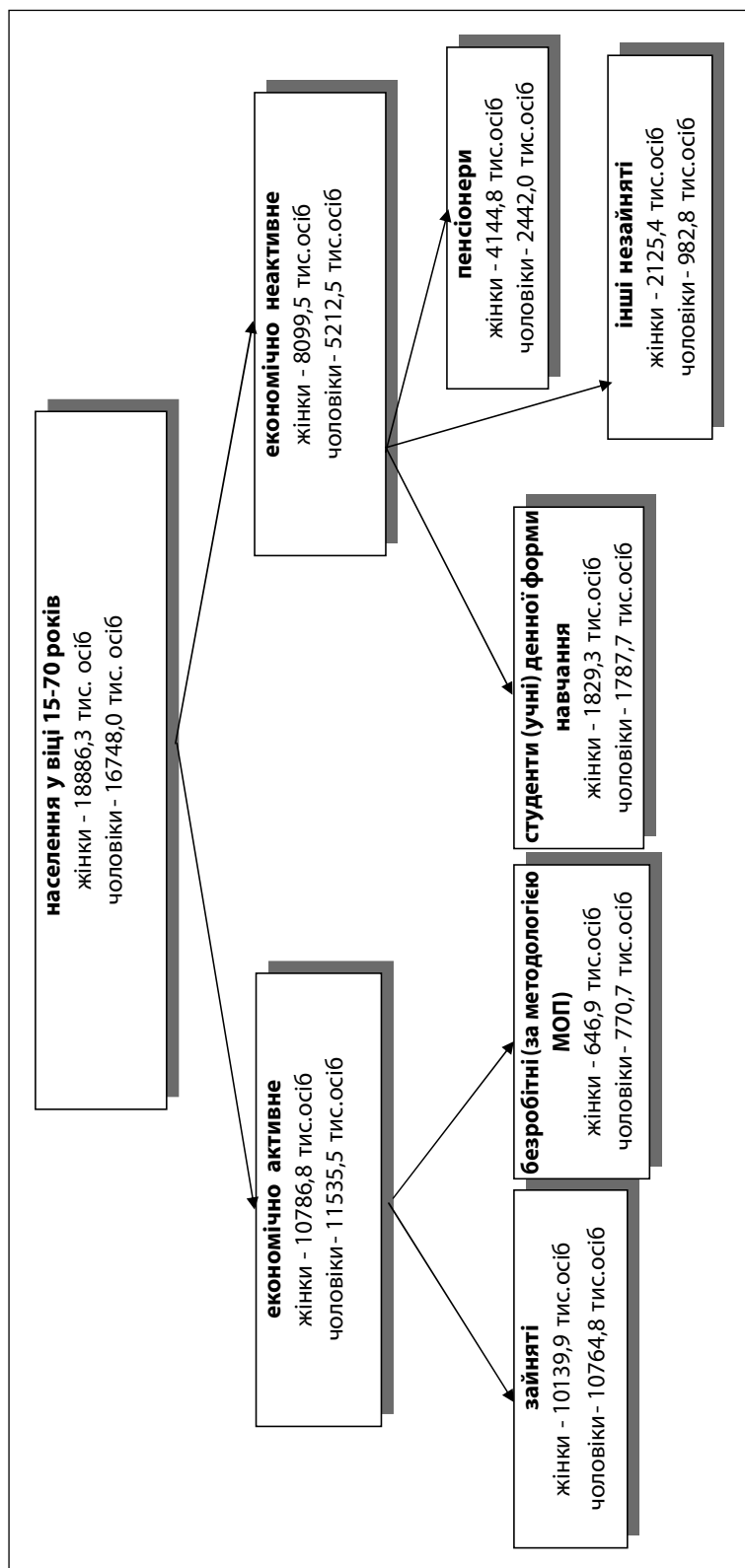
	2000		2001		2005	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Всього	58,4	68,5	57,7	67,3	57,0	67,9
у тому числі у віці, років						
15-24	37,3	42,8	36,1	41,3	35,5	44,7
25-29	79,4	90,0	78,1	89,0	73,5	89,2
30-34	84,0	91,0	83,4	89,9	77,3	88,6
35-39	85,6	90,9	86,1	90,1	82,4	89,0
40-49	85,5	88,9	85,2	87,7	82,9	85,9
50-59	55,8	76,6	56,3	75,9	57,2	74,2
60-70	16,3	24,7	15,1	24,2	20,3	26,7

Продовження табл. 4.2

	2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Всього	56,8	68,2	57,1	68,9	57,5	69,8
у тому числі у віці, років						
15-24	36,1	45,4	36,6	46,8	37,7	48,1
25-29	73,4	89,3	73,8	90,5	72,7	91,4
30-34	77,9	90,8	78,3	90,6	79,1	90,9
35-39	82,5	89,7	83,7	90,9	83,3	91,4
40-49	83,0	86,6	83,6	85,6	83,9	86,2
50-59	55,7	72,9	54,9	73,7	55,4	73,7
60-70	19,3	24,6	19,7	24,7	19,5	25,3

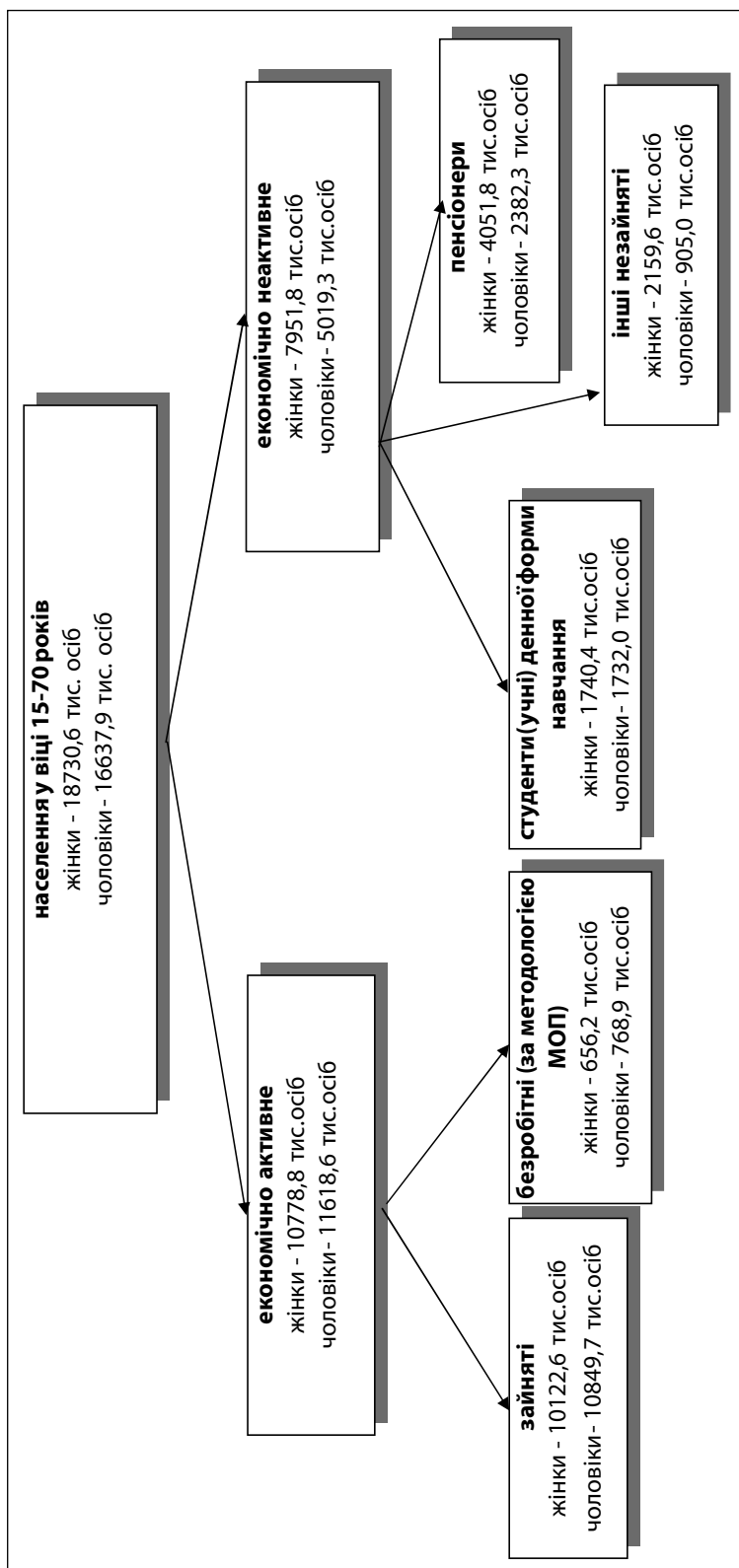
¹ Дані наведено за матеріалами вибірових обстежень населення з питань економічної активності.

4.3 Населення у віці 15-70 років за економічною активністю у 2007 році¹

¹ Дані наведено за матеріалами вибіркового обстеження населення з питань економічної активності.

4.4 Населення у віці 15-70 років за економічною активністю у 2008 році¹

¹ Дані наведено за матеріалами вибіркового обстеження населення з питань економічної активності.

4.5 Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за рівнем освіти¹

(у віці 15-70 років; % до економічно активного населення)

	2000		2001		2005		2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Безробітне населення	11,6	11,6	10,8	11,0	6,8	7,5	6,6	7,0	6,0	6,7	6,1	6,6
У тому числі за освітою												
повна вища	8,0	7,0	6,9	6,5	4,0	4,4	3,7	5,2	4,5	4,8	3,7	4,6
базова вища	12,0	11,6	10,4	10,2	5,2	10,0	7,1	9,2	5,2	9,0	11,4	8,2
професійно-технічна	16,1	13,7	15,1	13,5	-	-	-	-	-	-	-	-
неповна вища	-	-	-	-	7,1	6,8	7,0	6,4	5,9	6,3	6,8	6,8
повна загальна	12,7	12,9	12,5	11,9	9,0	8,8	8,7	8,0	7,7	7,5	7,4	7,4
базова загальна	8,3	11,5	9,2	12,2	5,6	8,4	5,2	7,0	4,1	7,4	4,6	6,4
початкова загальна	2,0	6,6	1,4	5,3	1,9	2,6	0,7	1,1	0,7	0,6	0,5	0,2

¹ Дані наведено за матеріалами вибіркового обстеження населення з питань економічної активності.

4.6 Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за віковими групами¹

(у віці 15-70 років; % до економічно активного населення)

	2000		2001		2005	
	жінки	чоловіки	жінки	чолові- ки	жінки	чоловіки
Безробітне населення	11,6	11,6	10,8	11,0	6,8	7,5
у тому числі у віці, років						
15-24	25,3	23,3	22,5	22,1	14,4	15,2
25-29	13,1	15,1	11,2	12,3	7,7	7,5
30-34	12,6	11,7	11,4	11,2	7,3	6,4
35-39	10,9	10,3	10,7	11,2	6,1	6,8
40-49	9,3	9,1	9,7	8,6	6,5	6,5
50-59	7,4	7,4	6,6	7,6	4,0	5,7
60-70	1,4	1,0	0,9	0,9	0,2	0,3

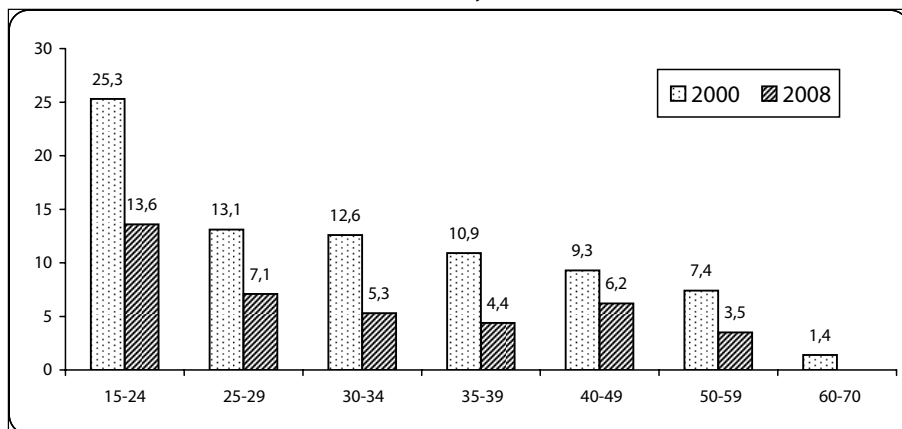
Продовження табл. 4.6

	2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Безробітне населення	6,6	7,0	6,0	6,7	6,1	6,6
у тому числі у віці, років						
15-24	15,3	13,2	12,5	12,4	13,6	13,1
25-29	7,2	7,4	7,3	6,6	7,1	7,0
30-34	7,4	6,3	6,0	6,5	5,3	5,5
35-39	4,9	6,1	4,5	6,0	4,4	5,9
40-49	6,1	5,9	6,0	5,4	6,2	5,9
50-59	3,7	5,7	3,5	5,8	3,5	4,6
60-70	-	0,2	-	0,1	0,0	0,0

¹ Дані наведено за матеріалами вибіркового обстеження населення з питань економічної активності.

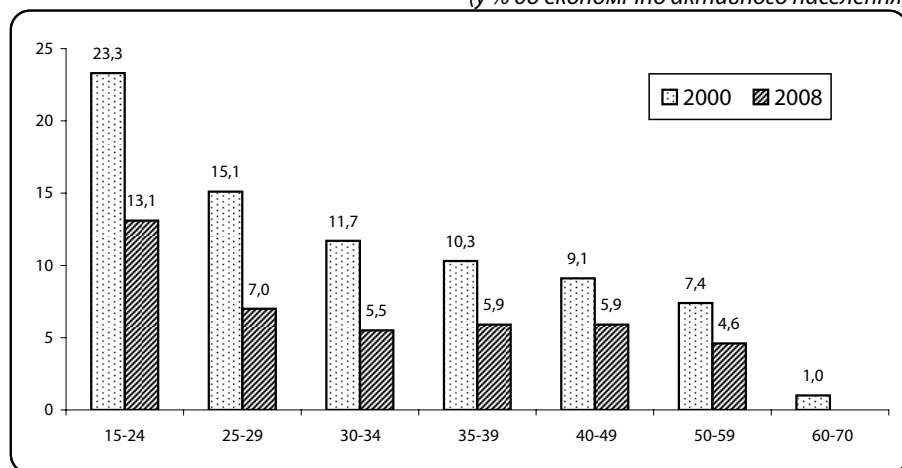
4.7 Рівень безробіття жінок (за методологією МОП) за віковими групами у 2000 та 2008 рр.

(у % до економічно активного населення)

4.8 Рівень безробіття чоловіків (за методологією МОП) за віковими групами у 2000 та 2008 рр.

(у % до економічно активного населення)

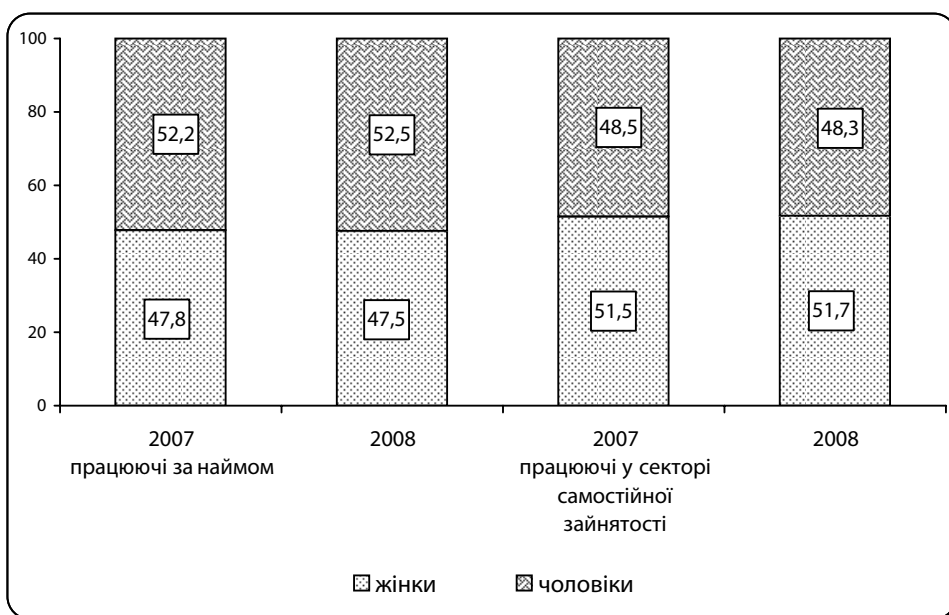

4.9 Чисельність зайнятого населення за статусами зайнятості¹

(у віці 15-70 років; тис. осіб)

	2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Всього	10139,9	10764,8	10122,6	10849,7
у тому числі				
працюючі за наймом	8060,9	8807,3	8172,7	9025,1
працюючі у секторі самостійної зайнятості	2079,0	1957,5	1949,9	1824,6

4.10 Розподіл зайнятого населення за статусами зайнятості¹

¹ Дані наведено за матеріалами вибіркового обстеження населення з питань економічної активності.

4.11 Середньомісячна заробітна плата працівників за видами економічної діяльності

	2006				2007				2008			
	жі- нок, грн.	чоло- віків, грн.	заробітна плата жінок до за робіт- ної плати чоловіків, %		жі- нок, грн.	чоло- віків, грн.	заробітна плата жінок до за робіт- ної плати чоловіків, %		жі- нок, грн.	чоло- віків, грн.	заробітна плата жінок до за робіт- ної плати чоловіків, %	
Усього	885	1216	72,8		1150	1578	72,9		1565	2080	75,2	
Сільське господарство, мислив- ство та пов'язані з ними послуги	521	571	91,3		690	757	91,1		994	1122	88,6	
Сільське господарство, мислив- ство та пов'язані з ними послуги	521	571	91,3		690	757	91,1		994	1122	88,6	
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	790	864	91,5		1015	1119	90,7		1229	1329	92,5	
Рибальство, рибництво	591	610	96,9		727	720	100,9		951	905	105,2	
Промисловість	937	1394	67,2		1201	1785	67,3		1555	2315	67,2	
Будівництво	966	1184	81,6		1289	1535	84,0		1624	1883	86,2	
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	781	1018	76,7		1006	1284	78,3		1349	1679	80,4	
Діяльність готелів та ресторанів	683	874	78,2		875	1116	78,4		1158	1378	84,1	
Діяльність транспорту та зв'язку	1101	1489	73,9		1362	1887	72,2		1822	2474	73,7	
Діяльність наземного транспорту	1108	1288	86,0		1387	1653	83,9		1829	2138	85,6	
Діяльність водного транспорту	889	1162	76,5		1158	1500	77,2		1484	2080	71,3	

(Продовження таблиці 4.11)

діяльність авіаційного транспорту	1905	2131	89,4	2471	2838	87,1	4036	4076	99,0
додаткові транспортні послуги та допоміжні операції	1278	1637	78,1	1569	2033	77,1	2089	2651	78,8
діяльність пошти та зв'язку	945	1592	59,4	1148	2032	56,5	1523	2652	57,4
Фінансова діяльність	1784	2645	67,4	2386	3636	65,6	3279	4763	68,8
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	1110	1274	87,1	1513	1674	90,4	2001	2165	92,5
з них дослідження і розробки	1199	1442	83,2	1571	1908	82,3	2128	2537	83,9
Державне управління	1463	1812	80,7	1714	2130	80,5	2424	2898	83,6
Освіта	771	920	83,8	1015	1207	84,1	1392	1630	85,4
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	642	731	87,9	845	992	85,2	1150	1307	88,0
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	704	1030	68,4	931	1347	69,1	1311	1829	71,7
з них діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг	708	1097	64,6	936	1435	65,3	1330	1964	67,8

4.12 Вивільнення працівників за видами економічної діяльності¹

(у % до загальної кількості вивільнених)

	2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усього	57,1	42,9	56,0	44,0	54,2	45,8
у тому числі за видами економічної діяльності						
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	49,8	50,2	45,3	54,7	46,8	53,2
Рибальство, рибництво	51,4	48,6	30,4	69,6	31,5	68,5
Промисловість	57,7	42,3	56,0	44,0	53,2	46,8
Будівництво	44,8	55,2	47,9	52,1	39,9	60,1
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	65,1	34,9	58,2	41,8	60,1	39,9
Діяльність готелів та ресторанів	71,6	28,4	82,1	17,9	72,5	27,5
Діяльність транспорту та зв'язку	57,0	43,0	51,2	48,8	51,6	48,4
Фінансова діяльність	52,2	47,8	65,4	34,6	60,6	39,4
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	62,1	37,9	59,4	40,6	60,3	39,7
Державне управління	51,8	48,2	53,4	46,6	49,9	50,1
Освіта	69,0	31,0	70,4	29,6	70,9	29,1
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	73,8	26,2	74,7	25,3	74,0	26,0
Інші види економічної діяльності	60,6	39,4	58,4	41,6	61,0	39,0

¹ За даними державної служби зайнятості.

4.13 Кількість державних службовців на 31.12.2007р.

	Усього, осіб	У тому числі			
		жінки	у % до загальної кількості посадових осіб	чоловіки	у % до загальної кількості посадових осіб
Облікова кількість працівників, які займають посади керівників та спеціалістів	265 315	200 306	75,5	65 009	24,5
Керівники	70 559	45 024	63,8	25 535	36,2
з них мають категорії					
посад:					
першу	282	30	10,6	252	89,4
другу	1 345	325	24,2	1 020	75,8
третю	3 331	1 311	39,4	2 020	60,6
четверту	7 743	3 613	46,7	4 130	53,3
п'яту	19 693	13 076	66,4	6 617	33,6
шосту	38 165	26 669	69,9	11 496	30,1
Спеціалісти	194 756	155 282	79,7	39 474	20,3
з них мають категорії					
посад:					
другу	92	41	44,6	51	55,4
третю	3 477	2 167	62,3	1 310	37,7
четверту	3 379	2 182	64,6	1 197	35,4
п'яту	26 043	18 667	71,7	7 376	28,3
шосту	69 873	55 305	79,2	14 568	20,8
сьому	91 892	76 920	83,7	14 972	16,3

4.14 Кількість державних службовців на 31.12.2008р.

	Усього, осіб	У тому числі			
		жінки	у % до загальної кількості по- садових осіб	чоловіки	у % до загальної кількості по- садових осіб
Облікова кількість пра- цівників, які займають по- сади керівників та спеціалістів	278 707	210 144	75,4	68 563	24,6
Керівники	74 432	47 828	64,3	26 604	35,7
з них мають категорії					
посад:					
першу	329	41	12,5	288	87,5
другу	1 465	351	24,0	1 114	76,0
третю	3 547	1 424	40,1	2 123	59,9
четверту	8 382	4 007	47,8	4 375	52,2
п'яту	22 890	15 670	68,5	7 220	31,5
шосту	37 819	26 335	69,6	11 484	30,4
Спеціалісти	204 275	162 316	79,5	41 959	20,5
з них мають категорії					
посад:					
другу	129	58	45,0	71	55,0
третю	3 652	2 335	63,9	1 317	36,1
четверту	3 796	2 413	63,6	1 383	36,4
п'яту	27 756	19 748	71,1	8 008	28,9
шосту	79 658	62 772	78,8	16 886	21,2
сьому	89 284	74 990	84,0	14 294	16,0

**4.15 Кількість посадових осіб місцевого самоврядування
на 31.12.2007 р.**

	Усього, осіб	У тому числі			
		жінки	у % до загальної кількості посадових осіб	чоловіки	у % до загальної кількості посадових осіб
Облікова кількість працівників, які займають посади керівників та спеціалістів	98 948	74 556	75,3	24 392	24,7
Керівники	39 533	23 745	60,1	15 788	39,9
з них мають категорії					
посад:					
першу	27	3	11,1	24	88,9
другу	82	6	7,3	76	92,7
третю	946	86	9,1	860	90,9
четверту	12 246	3 505	28,6	8 741	71,4
п'яту	21 424	16 364	76,4	5 060	23,6
шосту	4 808	3 781	78,6	1 027	21,4
Спеціалісти	59 415	50 811	85,5	8 604	14,5
з них мають категорії					
посад:					
другу	3	2	66,7	1	33,3
третю	6	1	16,7	5	83,3
четверту	76	29	38,2	47	61,8
п'яту	2 926	2 367	80,9	559	19,1
шосту	25 173	21 619	85,9	3 554	14,1
сьому	31 231	26 793	85,8	4 438	14,2

**4.16 Кількість посадових осіб місцевого самоврядування
на 31.12.2008р.**

	Усього, осіб	У тому числі			
		жінки	у % до загальної кількості посадових осіб	чоловіки	у % до загальної кількості посадових осіб
Облікова кількість працівників, які займають посади керівників та спеціалістів	100 582	76 259	75,8	24 323	24,2
Керівники	40 562	24 773	61,1	15 789	38,9
з них мають категорії					
посад:					
першу	26	2	7,7	24	92,3
другу	80	8	10,0	72	90,0
третю	931	82	8,8	849	91,2
четверту	12 541	3 646	29,1	8 895	70,9
п'яту	22 114	17 188	77,7	4 926	22,3
шосту	4 870	3 847	79,0	1 023	21,0
Спеціалісти	60 020	51 486	85,8	8 534	14,2
з них мають категорії					
посад:					
другу	0	0	0,0	0	0,0
третю	4	1	25,0	3	75,0
четверту	55	24	43,6	31	56,4
п'яту	2 638	2 118	80,3	520	19,7
шосту	25 628	22 049	86,0	3 579	14,0
сьому	31 695	27 294	86,1	4 401	13,9

4.17 Віковий склад державних службовців

	2007		2008	
	осіб	у % до підсумку	осіб	у % до підсумку
Кількість державних службовців, всього	265315	100,0	278707	100,0
у тому числі				
Жінки	200306	75,5	210144	75,4
з них у віці, років				
до 27 включно	50898	19,2	52551	18,9
28-49	123940	46,7	130460	46,8
50-54	24345	9,2	25813	9,3
55 років і старші	1123	0,4	1320	0,5
з них подовжено термін перебування на державній службі	897	0,3	1029	0,4
Чоловіки	65009	24,5	68563	24,6
з них у віці, років				
до 27 включно	15205	5,7	16205	5,8
28-54	40042	15,1	42139	15,1
55-59	9108	3,4	9396	3,4
60 років і старші	654	0,2	823	0,3
з них подовжено термін перебування на державній службі	482	0,2	625	0,2

4.18 Віковий склад посадових осіб місцевого самоврядування

	2007		2008	
	осіб	у % до підсумку	осіб	у % до підсумку
Кількість посадових осіб, всього	98948	100,0	100582	100,0
у тому числі				
Жінки	74556	75,3	76259	75,8
з них у віці, років				
до 27 включно	9116	9,2	8952	8,9
28-49	50317	50,9	50826	50,5
50-54	11859	12,0	12596	12,5
55 років і старші	3264	3,3	3885	3,9
з них подовжено термін перебування на державній службі	1984	2,0	2138	2,1
Чоловіки	24392	24,7	24323	24,2
з них у віці, років				
до 27 включно	2281	2,3	2267	2,3
28-54	17112	17,3	16645	16,5
55-59	4018	4,1	4106	4,1
60 років і старші	981	1,0	1305	1,3
з них подовжено термін перебування на державній службі	541	0,5	646	0,6

5

***Правопору-
шения***

5.1 Розподіл виявлених осіб, які підозрювалися у скоєнні злочинів (за даними МВС України)

(%)

	1995		2000		2001		2006		2007		2008	
	жін-ки	чолові-ки	жінки	чолові-ки	жін-ки	чолові-ки	жін-ки	чолові-ки	жін-ки	чолові-ки	жінки	чолові-ки
Всього	17,3	82,7	14,9	85,1	13,5	86,5	13,1	86,9	12,7	87,3	13,2	86,8
Умисні вбивства (та за-махи)	13,2	86,8	12,0	88,0	10,6	89,4	11,3	88,7	12,6	87,4	12,0	88,0
Умисні тяжкі тілесні ушкодження	10,3	89,7	9,5	90,5	10,0	90,0	10,8	89,2	11,7	88,3	12,5	87,5
Зґвалтування (та за-махи)	0,7	99,3	1,0	99,0	1,1	98,9	0,7	99,3	0,2	99,8	0,8	99,2
Крадіжки	14,7	85,3	8,6	91,4	8,4	91,6	9,2	90,8	9,2	90,8	9,4	90,6
Грабежі	7,0	93,0	6,4	93,6	6,8	93,2	4,6	95,4	4,6	95,4	5,1	94,9
Розбійні напади	5,7	94,3	5,4	94,6	5,8	94,2	3,8	96,2	3,4	96,6	4,0	96,0
Шахрайство*	26,1	73,9	36,9	63,1	31,9	68,1	17,9	82,1	21,3	78,7	22,7	77,3
Хуліганство	8,0	92,0	7,6	92,4	7,3	92,7	5,8	94,2	5,6	94,4	6,0	94,0
Хабарництво	22,1	77,9	31,0	69,0	29,3	70,7	25,0	75,0	22,9	77,1	22,1	77,9
Викрадення, привлас-нення, вимагання вог-непальної зброї, бойо-вих припасів, вибухових речовин чи радіоак-тивних матеріалів або заволодіння ними шля-хом шахрайства або зловживання службо-вим становищем	3,9	96,1	3,0	97,0	20,0	80,0	—	100,0	2,9	97,1	4,0	96,0
Злочини, пов'язані з наркотиками	22,1	77,9	23,3	76,7	23,6	76,4	20,2	79,8	16,1	83,9	16,3	83,7

* починаючи з 2000 р. враховано злочини щодо шахрайства з фінансовими ресурсами

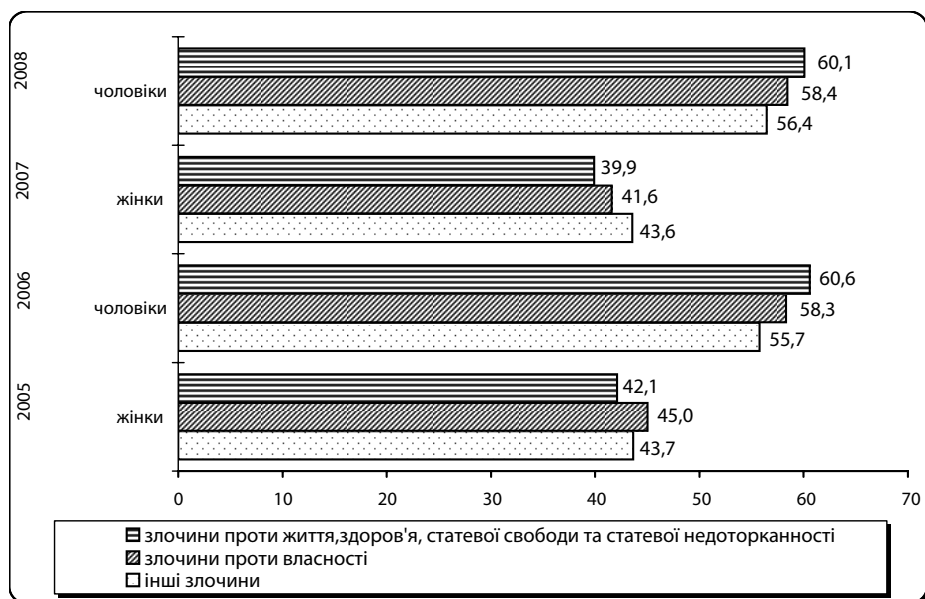
5.2 Розподіл засуджених осіб, які скоїли злочини

(%)

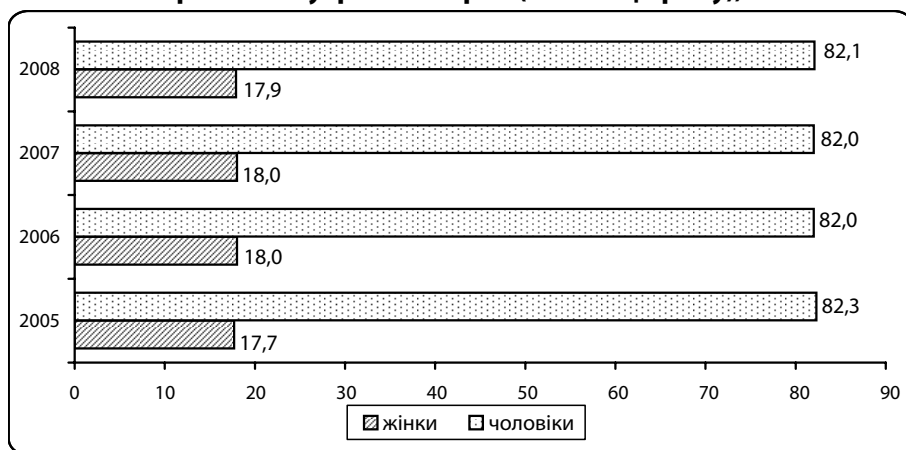
	1995		2000		2001		2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Всього	14,4	85,6	13,8	86,2	13,0	87,0	13,0	87,0	12,0	88,0	12,4	87,6
Умисні вбивства (та замахи)	11,6	88,4	11,8	88,2	11,2	88,8	9,0	91,0	10,3	89,7	13,3	86,7
Умисні тяжкі тілесні ушкодження	8,3	91,7	10,0	90,0	9,3	90,7	11,4	88,6	11,1	88,9	13,4	86,6
Згвалтування												
(та замахи)	0,6	99,4	0,6	99,4	1,3	98,7	0,9	99,1	0,2	99,8	-	100,0
Крадіжки	12,9	87,1	8,3	91,7	8,3	91,7	9,5	90,5	8,9	91,1	9,7	90,3
Грабежі	6,3	93,7	6,3	93,7	7,0	93,0	4,8	95,2	5,2	94,8	4,6	95,4
Розбійні напади	5,1	94,9	4,6	95,4	5,5	94,5	3,8	96,2	3,1	96,9	3,7	96,3
Шахрайство	16,4	83,6	32,0	68,0	28,4	71,6	17,2	82,8	16,5	83,5	18,6	81,4
Хуліганство*	6,0	94,0	6,6	93,4	5,4	94,6
Хабарництво	16,5	83,5	25,0	75,0	28,1	71,9	23,1	76,9	22,0	78,0	21,0	79,0
Злочини, пов'язані з наркотиками	18,8	81,2	22,8	77,2	23,7	76,3	21,9	78,1	16,8	83,2	17,0	83,0

* Протягом 2001-2007 років в адміністративній звітності Державної судової адміністрації України кількість засуджених за хуліганство в гендерному розрізі не виділялась.

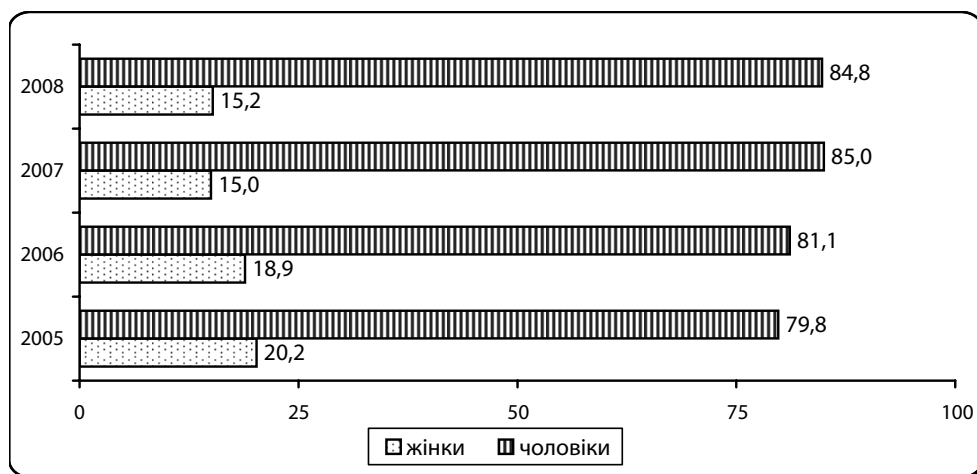
5.3 Склад потерпілих від злочинних дій за результатами розгляду в судах кримінальних справ, %

5.4 Розподіл осіб, які допускають немедичне вживання наркотиків, психотропних речовин, що знаходяться на обліку в органах внутрішніх справ (на кінець року); %*

5.5 Розподіл осіб, виявлених органами внутрішніх справ, які скоїли злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів; %*

6

Жінки та чоловіки регіонів

6.1. Розподіл постійного населення за основними віковими групами та статтю по регіонах на 01.01.2008 р.

	Усього, осіб	У тому числі у віці					
		молодшому за працездатний		працездатному		старшому за працездатний	
		жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	46192309	3442861	3628102	13643048	14372421	7808722	3297155
Автономна Республіка Крим	1962317	141016	148444	596295	615627	327271	133664
Вінницька	1665132	132269	139937	464640	492610	306961	128715
Волинська	1033708	100060	105754	297066	315886	151600	63342
Дніпропетровська	3395089	236686	251212	1019067	1053122	588135	246867
Донецька	4526033	285750	302585	1353483	1405809	830768	347638
Житомирська	1306219	109650	115242	364297	392294	228228	96508
Закарпатська	1239773	122666	128999	365398	393694	157631	71385
Запорізька	1832099	124879	132952	549190	569825	322588	132665
Івано-Франківська	1379877	124973	131521	398927	428122	205880	90454
Київська	1731490	129363	137080	505747	536967	298583	123750
Кіровоградська	1033325	78365	82076	293440	308506	189348	81590
Луганська	2350749	147375	155500	703315	744360	425967	174232
Львівська	2541409	214702	224041	740101	802667	385556	174342
Миколаївська	1202845	91453	96429	359183	376249	197043	82488
Одеська	2383668	183706	191891	705632	758020	378933	165486
Полтавська	1517064	105686	111625	436322	461918	281313	120200
Рівненська	1150930	116708	121869	330672	354156	159735	67790

(продовження таблиці 6.1)

Сумська	1194628	81031	85390	348489	368744	220846	90128
Тернопільська	1095367	93437	98184	312629	332156	180928	78033
Харківська	2780283	175332	185637	845828	893236	483729	196521
Херсонська	1106070	87289	91612	327339	346720	179231	73879
Хмельницька	1347140	107665	114068	377742	405436	240544	101685
Черкаська	1311861	95502	100176	372142	391034	247424	105583
Чернівецька	901462	80799	84200	263325	277305	135721	60112
Чернігівська	1127357	76377	80486	309782	335693	231627	93392
м. Київ	2698926	175508	185451	889157	892444	386133	170233
м. Севастополь ¹	377488	24614	25741	113840	119821	66999	26473

¹ Включаючи м.Інкерман, смт Кача і сільські ради, підпорядковані міській раді.

6.2. Розподіл постійного населення за основними віковими групами та статтю по регіонах на 01.01.2009 р.

	Усього, осіб	У тому числі у віці							
		молодшому за працездатний				працездатному			
		жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	45963359	3409089	3595933	13550035	14296866	7819303	3292133		
Автономна Республіка Крим	1958505	141320	148988	590483	612612	331078	134024		
Вінницька	1652890	130032	137633	462431	490503	304486	127805		
Волинська	1033493	99742	105702	298229	316150	150730	62940		
Дніпропетровська	3370919	235026	249628	1008035	1044894	588946	244390		
Донецька	4487592	283431	300206	1334459	1391380	833513	344603		
Житомирська	1294994	107748	113102	362259	390575	226325	94985		
Закарпатська	1240530	121708	128239	366032	394117	158463	71971		
Запорізька	1820503	123389	131488	542453	566054	325024	132095		
Івано-Франківська	1378336	123311	129655	400158	429335	205635	90242		
Київська	1722094	128471	136426	502922	534017	297292	122966		
Кіровоградська	1020612	76436	80137	289672	305082	188148	81137		
Луганська	2327197	144869	153144	693051	736035	426605	173493		
Львівська	2534559	211161	220666	740380	802220	385667	174465		
Миколаївська	1195123	90306	95177	355499	373220	198157	82764		
Одеська	2381116	183336	192010	702176	755671	381438	166485		
Полтавська	1503576	103636	109764	433020	458633	279129	119394		
Рівненська	1149902	116128	121654	331228	353923	159277	67692		
Сумська	1181842	79243	83492	344811	364980	219379	89937		

(продовження таблиці 6.2)

Тернопільська	1090081	91675	96373	312578	332016	179887	77552
Харківська	2766786	174301	184265	837636	886627	485373	198584
Херсонська	1097768	85831	90127	323686	343840	180415	73869
Хмельницька	1338208	105750	112222	376197	403882	239182	100975
Черкаська	1300621	93283	97961	369810	388449	245880	105238
Чернівецька	900995	79702	83368	263986	277965	135834	60140
Чернігівська	1112787	74775	78643	306574	332007	228835	91953
м. Київ	2724224	179556	189783	889536	893230	396439	175680
м. Севастополь ¹	378106	24923	26080	112734	119449	68166	26754

¹ Включаючи м.Інкерман, смт Кача і сільські ради, підпорядковані міській раді.

6.3 Економічна активність жінок по регіонах¹

(у віці 15-70 років; тис. осіб)

	2000				2001				2005			
	економічно активні		у тому числі		економічно активні		у тому числі		економічно активні		у тому числі	
			зайняті	безробітні (за методологією МОП)			зайняті	безробітні (за методологією МОП)			зайняті	безробітні (за методологією МОП)
Україна	11155,3	9856,9	1298,4		10986,8	9794,8	1192,0		10813,8	10075,5	738,3	
Автономна												
Республіка Крим	487,9	445,9	42,0		483,0	449,1	33,9		468,1	437,8	30,3	
Вінницька	462,0	422,7	39,3		440,9	402,5	38,4		375,4	351,5	23,9	
Волинська	271,1	246,9	24,2		269,7	245,7	24,0		230,3	213,9	16,4	
Дніпропетровська	837,7	727,0	110,7		839,0	765,4	73,6		814,4	764,1	50,3	
Донецька	1170,4	1048,2	122,2		1136,8	1008,8	128,0		1122,1	1046,7	75,4	
Житомирська	301,7	262,9	38,8		287,7	247,6	40,1		315,3	289,0	26,3	
Закарпатська	268,8	239,6	29,2		232,3	203,7	28,6		278,7	259,0	19,7	
Запорізька	460,3	399,6	60,7		444,9	389,7	55,2		440,5	417,2	23,3	
Івано-Франківська	317,7	285,6	32,1		295,5	258,2	37,3		282,2	259,8	22,4	
Київська	416,3	357,3	59,0		409,0	353,8	55,2		408,8	385,1	23,7	
Кіровоградська	248,7	210,6	38,1		245,0	213,9	31,1		246,6	227,6	19,0	
Луганська	552,4	486,4	66,0		548,2	473,5	74,7		550,1	505,9	44,2	
Львівська	616,8	541,2	75,6		621,3	550,3	71,0		555,4	511,0	44,4	
Миколаївська	285,3	246,1	39,2		292,3	259,3	33,0		285,8	259,3	26,5	
Одеська	550,6	487,2	63,4		541,6	496,1	45,5		511,4	490,7	20,7	
Полтавська	368,5	332,4	36,1		356,5	328,5	28,0		362,3	336,3	26,0	
Рівненська	234,5	208,6	25,9		235,4	214,0	21,4		246,2	226,0	20,2	
Сумська	292,8	252,6	40,2		289,3	243,1	46,2		288,1	261,6	26,5	

(продовження таблиці 6.3)

Тернопільська	231,6	197,0	34,6	224,2	185,8	38,4	230,2	210,2	20,0
Харківська	729,5	632,7	96,8	716,8	633,7	83,1	662,5	626,2	36,3
Херсонська	262,8	229,0	33,8	255,8	225,8	30,0	268,0	242,5	25,5
Хмельницька	310,3	264,7	45,6	315,0	273,3	41,7	317,7	291,3	26,4
Черкаська	295,9	263,9	32,0	315,2	282,7	32,5	302,9	275,7	27,2
Чернівецька	168,0	144,7	23,3	170,8	147,1	23,7	187,0	174,3	12,7
Чернігівська	294,7	266,4	28,3	291,0	260,5	30,5	280,6	261,7	18,9
м. Київ	655,1	605,5	49,6	664,6	624,3	40,3	689,7	662,6	27,1
м. Севастополь	63,9	52,2	11,7	65,0	58,4	6,6	93,5	88,5	5,0

¹ Дані наведено за матеріалами вибірових обстежень населення з питань економічної активності.

(продовження таблиці 6.3)

	2006			2007			2008		
	у тому числі			у тому числі			у тому числі		
	економічні активи	зайняті економічною діяльністю	безробітні (за методологією МОП) ²	економічні активи	зайняті економічною діяльністю	безробітні (за методологією МОП) ²	економічні активи	зайняті економічною діяльністю	безробітні (за методологією МОП) ²
Україна	10765,7	10054,8	710,9	10786,8	10139,9	646,9	10778,8	10122,6	656,2
Автономна Республіка Крим	461,1	436,1	25,0	471,1	441,1	30,0	474,9	443,6	31,3
Вінницька	377,6	350,0	...	368,9	347,6	21,3	368,4	348,4	20,0
Волинська	228,1	211,2	16,9	239,7	210,8	...	231,0	214,0	17,0
Дніпропетровська	817,0	771,4	45,6	811,9	769,2	42,7	806,3	768,0	38,3
Донецька	1109,6	1036,0	73,6	1107,3	1046,6	60,7	1111,2	1053,2	58,0
Житомирська	312,0	284,4	27,6	305,2	280,6	24,6	308,7	279,3	29,4
Закарпатська	269,1	250,6	18,5	268,8	251,3	17,5	264,7	249,2	15,5
Запорізька	449,4	417,8	...	445,7	422,1	23,6	444,3	415,0	29,3
Івано-Франківська	278,0	249,8	...	282,2	258,2	24,0	277,9	256,7	21,2
Київська	414,5	390,8	23,7	413,1	386,3	26,8	401,2	388,9	12,3
Кіровоградська	247,7	230,1	17,6	245,0	227,1	17,9	246,6	229,4	17,2
Луганська	555,3	504,9	...	550,3	511,0	39,3	537,7	505,1	32,6
Львівська	558,0	518,6	39,4	548,2	524,3	23,9	558,2	517,9	40,3
Миколаївська	287,6	267,4	...	287,0	268,0	19,0	284,2	262,4	21,8
Одеська	496,6	482,8	...	499,0	485,0	14,0	494,3	480,8	13,5

(продовження таблиці 6.3)

Полтавська	350,7	330,9	...	355,2	335,8	19,4	356,5	334,4	22,1
Рівненська	245,1	226,6	...	247,1	230,0	17,1	247,4	232,2	15,2
Сумська	283,6	265,6	...	283,5	260,3	23,2	283,5	262,7	20,8
Тернопільська	217,0	200,3	...	222,5	208,0	14,5	224,8	204,0	20,8
Харківська	651,0	623,3	...	648,1	622,4	25,7	658,0	621,9	36,1
Херсонська	267,7	241,7	26,0	271,8	245,0	26,8	267,2	244,4	22,8
Хмельницька	310,2	281,4	...	312,2	288,8	23,4	322,8	293,7	29,1
Черкаська	309,2	282,4	26,8	313,5	288,6	24,9	318,2	287,2	31,0
Чернівецька	195,4	179,1	16,3	196,0	188,2	...	208,6	192,7	15,9
Чернігівська	268,3	249,8	18,5	275,3	256,2	19,1	271,4	256,2	15,2
м. Київ	711,0	682,6	28,4	722,1	697,1	25,0	715,6	693,2	22,4
м. Севастополь	94,9	89,2	5,7	96,1	90,3	...	95,2	88,1	7,1

² Інформація щодо безробітного населення за статтю в окремих регіонах не наведена через високий рівень коефіцієнта варіації.

6.4 Економічна активність чоловіків по регіонах¹

(у віці 15-70 років; тис. осіб)

	2000				2001				2005				
	економічно активні		у тому числі		економічно активні	у тому числі		економічно активні	у тому числі		економічно активні	у тому числі	
			зайняті	безробітні (за методологією МОП)		зайняті	безробітні (за методологією МОП)		зайняті	безробітні (за методологією МОП)		зайняті	безробітні (за методологією МОП)
Україна	11675,5	10318,1	1357,4	11439,7	10176,7	1263,0	11467,0	10604,5	862,5				
Автономна Республіка Крим	501,9	464,0	37,9	492,5	461,5	31,0	490,6	468,3	22,3				
Вінницька	457,1	416,7	40,4	438,8	395,3	43,5	400,0	371,5	28,5				
Волинська	268,9	239,3	29,6	268,6	243,8	24,8	241,5	216,0	25,5				
Дніпропетровська	898,1	807,3	90,8	892,8	817,6	75,2	851,3	809,7	41,6				
Донецька	1213,1	1105,0	108,1	1178,4	1068,3	110,1	1143,0	1078,2	64,8				
Житомирська	323,1	285,1	38,0	302,1	262,5	39,6	317,2	281,6	35,6				
Закарпатська	300,8	263,7	37,1	282,8	244,6	38,2	313,6	292,0	21,6				
Запорізька	464,1	407,8	56,3	464,7	422,8	41,9	467,8	428,8	39,0				
Івано-Франківська	335,6	299,1	36,5	310,8	270,7	40,1	290,6	262,7	27,9				
Київська	430,9	381,7	49,2	424,6	381,8	42,8	438,1	405,9	32,2				
Кіровоградська	262,4	224,6	37,8	259,9	214,3	45,6	254,9	229,9	25,0				
Луганська	582,9	521,9	61,0	574,2	500,6	73,6	593,1	548,5	44,6				

(продовження таблиці 6.4)

Львівська	632,7	541,5	91,2	612,8	528,7	84,1	611,6	553,6	58,0
Миколаївська	301,1	254,9	46,2	299,1	264,1	35,0	309,2	280,5	28,7
Одеська	600,7	527,8	72,9	600,7	537,2	63,5	575,0	537,4	37,6
Полтавська	379,7	339,9	39,8	371,1	341,9	29,2	382,2	354,0	28,2
Рівненська	257,2	223,2	34,0	252,3	226,6	25,7	264,9	235,6	29,3
Сумська	310,7	261,2	49,5	295,2	244,4	50,8	303,1	284,4	18,7
Тернопільська	243,5	212,4	31,1	234,8	194,5	40,3	237,2	214,9	22,3
Харківська	734,0	639,7	94,3	730,8	644,4	86,4	726,3	671,0	55,3
Херсонська	293,6	250,3	43,3	281,3	240,8	40,5	280,9	257,4	23,5
Хмельницька	342,4	298,2	44,2	332,8	294,7	38,1	324,2	294,7	29,5
Черкаська	310,0	271,0	39,0	313,5	275,0	38,5	338,7	303,0	35,7
Чернівецька	186,0	148,9	37,1	195,2	153,1	42,1	214,2	187,4	26,8
Чернігівська	292,2	254,1	38,1	288,0	250,5	37,5	281,7	256,2	25,5
м. Київ	678,2	612,8	65,4	677,7	635,1	42,6	722,9	689,4	33,5
м. Севастополь	74,6	66,0	8,6	64,2	61,9	2,3	93,2	91,9	1,3

¹ Дані наведено за матеріалами вибірових обстежень населення з питань економічної активності.

	2006				2007				2008			
	економічні активні		у тому числі		економічні активні		у тому числі		економічні активні		у тому числі	
			зайняті економічною діяльністю	безробітні (за методологією МОП) ²			зайняті економічною діяльністю	безробітні (за методологією МОП) ²			зайняті економічною діяльністю	безробітні (за методологією МОП)
Україна	11479,7	10675,6	804,1		11535,5	10764,8	770,7		11618,6	10849,7	768,9	
Автономна Республіка Крим	496,1	472,5	23,6		489,3	475,4	13,9		489,5	475,1	14,4	
Вінницька	395,7	372,6	...		405,0	379,2	25,8		406,9	377,2	29,7	
Волинська	243,6	219,0	24,6		232,6	223,1	...		247,2	224,6	22,6	
Дніпропетровська	850,4	810,6	39,8		853,0	813,2	39,8		857,8	812,0	45,8	
Донецька	1152,0	1096,3	55,7		1153,4	1088,4	65,0		1156,1	1085,6	70,5	
Житомирська	313,1	283,7	29,4		318,7	289,8	28,9		313,4	288,9	24,5	
Закарпатська	315,5	292,7	22,8		315,8	296,3	19,5		325,3	303,0	22,3	
Запорізька	459,5	432,8	...		459,0	428,3	30,7		460,0	435,4	24,6	
Івано-Франківська	291,3	272,5	...		300,3	277,5	22,8		310,5	285,2	25,3	
Київська	429,2	400,9	28,3		431,6	408,8	22,8		444,1	407,2	36,9	
Кіровоградська	252,5	228,8	23,7		258,2	235,3	22,9		252,6	229,7	22,9	
Луганська	581,7	549,7	...		592,0	555,7	36,3		606,3	563,7	42,6	
Львівська	608,9	551,5	57,4		619,5	553,0	66,5		624,0	574,6	49,4	
Миколаївська	308,1	275,3	...		310,6	279,1	31,5		314,0	286,1	27,9	
Одеська	598,6	556,4	...		609,2	574,7	34,5		623,5	586,4	37,1	
Полтавська	394,2	361,8	...		388,8	359,4	29,4		382,8	357,2	25,6	
Рівненська	268,3	238,8	...		271,4	241,8	29,6		276,9	245,9	31,0	

(продовження таблиці 6.4)

Сумська	304,4	276,6	...	303,9	282,8	21,1	303,9	281,0	22,9
Тернопільська	236,5	211,4	...	240,8	215,5	25,3	241,2	220,9	20,3
Харківська	740,3	682,5	...	737,6	689,1	48,5	728,5	691,0	37,5
Херсонська	285,3	262,9	22,4	279,5	260,7	18,8	286,4	263,1	23,3
Хмельницька	330,0	303,6	...	328,9	300,3	28,6	323,2	300,7	22,5
Черкаська	328,5	298,4	30,1	324,5	296,6	27,9	316,8	295,9	20,9
Чернівецька	205,3	184,3	21,0	215,2	187,8	...	207,3	188,3	19,0
Чернігівська	279,5	252,5	27,0	270,9	247,7	23,2	271,5	245,2	26,3
м. Київ	714,7	693,0	21,7	728,2	708,2	20,0	750,1	727,0	23,1
м. Севастополь	96,5	94,5	2,0	97,6	97,1	...	98,8	98,8	—

² Інформація щодо безробітного населення за статтю в окремих регіонах не наведена через високий рівень коефіцієнта варіації.

6.5 Рівень економічної активності населення по регіонах¹

(у віці 15-70 років; %)

	2000		2001		2005	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	58,4	68,5	57,7	67,3	57,0	67,9
Автономна Республіка Крим	56,6	66,4	56,0	65,4	56,6	68,6
Вінницька	68,2	76,6	65,4	73,7	56,5	67,7
Волинська	69,1	75,0	68,9	74,9	59,2	67,4
Дніпропетровська	57,7	70,5	58,1	70,5	56,5	68,0
Донецька	58,7	69,6	57,4	68,2	57,8	68,1
Житомирська	57,0	67,3	54,6	63,2	61,1	67,5
Закарпатська	57,4	68,7	49,5	64,4	59,0	70,3
Запорізька	58,6	67,4	57,0	67,9	56,7	69,0
Івано-Франківська	60,2	69,4	56,0	64,3	53,6	59,6
Київська	58,8	67,3	57,9	66,4	57,6	68,5
Кіровоградська	56,6	67,0	56,2	66,8	57,4	67,0
Луганська	52,8	62,8	52,7	62,6	54,2	66,8
Львівська	62,2	68,4	62,8	66,3	56,5	66,2
Миколаївська	57,0	67,0	58,5	66,7	57,3	69,7
Одеська	56,5	68,2	55,6	68,2	52,6	65,6
Полтавська	58,4	67,1	56,8	65,9	57,8	68,7
Рівненська	54,3	64,5	54,5	63,1	56,9	65,8
Сумська	57,5	68,4	57,3	65,5	57,8	68,8
Тернопільська	53,8	62,9	52,2	60,7	54,3	61,8
Харківська	62,0	70,3	61,1	70,3	56,4	69,3
Херсонська	56,4	69,9	55,2	67,5	58,1	68,7
Хмельницька	56,9	69,9	58,2	68,2	59,8	67,3
Черкаська	54,4	64,8	58,3	65,8	56,3	70,9
Чернівецька	48,3	59,6	49,1	62,4	53,1	68,7
Чернігівська	61,7	68,3	61,7	68,1	61,6	68,6
м. Київ	61,3	71,7	61,5	71,1	60,5	72,6
м. Севастополь	54,4	75,5	56,5	65,3	57,4	69,2

	2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	56,8	68,2	57,1	68,9	57,5	69,8
Автономна Республіка Крим	55,8	69,5	56,2	70,0	57,3	70,1
Вінницька	56,7	67,5	55,7	69,4	56,2	70,1
Волинська	59,1	67,6	60,2	66,8	59,7	68,9
Дніпропетровська	56,5	68,6	56,5	69,3	56,9	70,2
Донецька	57,3	69,2	57,9	69,7	59,0	70,7
Житомирська	60,4	67,3	59,4	69,2	60,6	68,9
Закарпатська	56,9	70,6	56,6	70,8	55,8	72,6
Запорізька	57,7	68,4	57,8	68,3	57,7	69,7
Івано-Франківська	52,1	60,7	53,1	62,1	52,6	63,9
Київська	58,4	67,3	58,3	68,3	58,1	70,0
Кіровоградська	58,3	66,6	57,9	69,2	59,0	68,8
Луганська	54,8	66,3	55,2	67,8	55,1	70,0
Львівська	56,9	65,7	56,5	66,3	57,0	67,6
Миколаївська	58,0	69,3	58,1	70,0	57,3	72,2
Одеська	51,4	67,9	51,8	69,1	51,6	70,5
Полтавська	56,2	70,6	57,3	70,2	57,8	70,5
Рівненська	56,7	66,7	57,2	67,6	57,5	68,8
Сумська	57,4	68,9	57,7	69,7	58,4	70,8
Тернопільська	51,4	61,6	52,9	62,9	53,2	63,8
Харківська	55,5	70,5	55,4	70,7	56,4	71,0
Херсонська	57,2	71,6	58,8	70,1	58,7	71,9
Хмельницька	58,3	69,0	59,1	68,8	60,8	68,9
Черкаська	57,2	69,6	58,2	69,6	59,5	68,9
Чернівецька	55,5	65,6	56,9	66,9	61,7	63,2
Чернігівська	59,1	68,7	61,2	67,5	61,8	68,1
м. Київ	61,4	71,1	61,8	72,0	61,1	73,7
м. Севастополь	59,3	69,4	59,1	71,6	58,3	73,6

¹ Дані наведено за матеріалами вибірових обстежень населення з питань економічної активності.

6.6 Рівень зайнятості населення по регіонах¹

(у віці 15-70 років; %)

	2000		2001		2005	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	51,6	60,5	51,5	59,9	53,1	62,8
Автономна Республіка Крим	51,7	61,4	52,1	61,2	52,9	65,5
Вінницька	62,4	69,8	59,7	66,4	52,9	62,8
Волинська	63,0	66,8	62,7	68,0	55,0	60,3
Дніпропетровська	50,1	63,4	53,0	64,6	53,0	64,7
Донецька	52,6	63,4	50,9	61,8	53,9	64,3
Житомирська	49,6	59,4	47,0	54,9	56,0	60,0
Закарпатська	51,2	60,2	43,4	55,7	54,9	65,4
Запорізька	50,9	59,2	49,9	61,8	53,7	63,2
Івано-Франківська	54,1	61,9	48,9	56,0	49,4	53,9
Київська	50,4	59,6	50,1	59,7	54,3	63,5
Кіровоградська	48,0	57,3	49,1	55,1	53,0	60,5
Луганська	46,5	56,2	45,5	54,6	49,8	61,7
Львівська	54,6	58,5	55,6	57,2	52,0	59,9
Миколаївська	49,2	56,7	51,9	58,9	52,0	63,3
Одеська	50,0	60,0	51,0	61,0	50,5	61,3
Полтавська	52,7	60,1	52,4	60,7	53,6	63,6
Рівненська	48,3	56,0	49,5	56,7	52,2	58,5
Сумська	49,6	57,5	48,2	54,3	52,5	64,6
Тернопільська	45,8	54,9	43,3	50,3	49,6	56,0
Харківська	53,8	61,3	54,1	62,0	53,3	64,0
Херсонська	49,2	59,6	48,7	57,7	52,6	63,0
Хмельницька	48,5	60,9	50,5	60,4	54,9	61,2
Черкаська	48,5	56,7	52,3	57,8	51,3	63,4
Чернівецька	41,6	47,7	42,3	48,9	49,5	60,1
Чернігівська	55,7	59,4	55,2	59,2	57,4	62,4
м. Київ	56,7	64,8	57,8	66,6	58,2	69,3
м. Севастополь	44,5	66,8	50,8	63,0	54,3	68,2

Продовження табл. 6.6

	2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	53,0	63,5	53,7	64,3	54,0	65,2
Автономна Республіка Крим	52,8	66,2	52,6	68,0	53,5	68,1
Вінницька	52,6	63,6	52,5	65,0	53,2	65,0
Волинська	54,7	60,7	53,0	64,1	55,3	62,6
Дніпропетровська	53,3	65,4	53,5	66,1	54,2	66,5
Донецька	53,5	65,9	54,7	65,8	55,9	66,4
Житомирська	55,1	61,0	54,6	62,9	54,8	63,5
Закарпатська	52,9	65,5	52,9	66,4	52,5	67,7
Запорізька	53,6	64,4	54,7	63,8	53,9	66,0
Івано-Франківська	46,8	56,8	48,6	57,4	48,6	58,7
Київська	55,1	62,8	54,6	64,7	56,3	64,2
Кіровоградська	54,2	60,4	53,7	63,1	54,9	62,6
Луганська	49,9	62,6	51,3	63,7	51,7	65,1
Львівська	52,9	59,5	54,1	59,1	52,9	62,3
Миколаївська	53,9	61,9	54,3	62,9	52,9	65,8
Одеська	49,9	63,2	50,3	65,2	50,2	66,3
Полтавська	53,0	64,8	54,2	64,9	54,2	65,8
Рівненська	52,4	59,4	53,2	60,2	53,9	61,1
Сумська	53,7	62,6	52,9	64,8	54,1	65,5
Тернопільська	47,5	55,1	49,5	56,3	48,3	58,4
Харківська	53,1	65,0	53,2	66,1	53,3	67,3
Херсонська	51,7	66,0	53,0	65,4	53,7	66,1
Хмельницька	52,9	63,5	54,7	62,8	55,3	64,1
Черкаська	52,2	63,2	53,6	63,6	53,7	64,4
Чернівецька	50,9	58,9	54,7	58,4	57,0	57,4
Чернігівська	55,1	62,1	57,0	61,7	58,3	61,5
м. Київ	59,0	68,9	59,6	70,0	59,2	71,4
м. Севастополь	55,8	67,9	55,6	71,2	53,9	73,6

¹ Дані наведено за матеріалами вибірових обстежень населення з питань економічної активності.

6.7 Рівень безробіття (за методологією МОП) по регіонах¹*(у віці 15-70 років; % до економічно активного населення)*

	2000		2001		2005	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	11,6	11,6	10,8	11,0	6,8	7,5
Автономна Республіка Крим	8,6	7,6	7,0	6,3	6,5	4,5
Вінницька	8,5	8,8	8,7	9,9	6,4	7,1
Волинська	8,9	11,0	8,9	9,2	7,1	10,6
Дніпропетровська	13,2	10,1	8,8	8,4	6,2	4,9
Донецька	10,4	8,9	11,3	9,3	6,7	5,7
Житомирська	12,9	11,8	13,9	13,1	8,3	11,2
Закарпатська	10,9	12,3	12,3	13,5	7,1	6,9
Запорізька	13,2	12,1	12,4	9,0	5,3	8,3
Івано-Франківська	10,1	10,9	12,6	12,9	7,9	9,6
Київська	14,2	11,4	13,5	10,1	5,8	7,3
Кіровоградська	15,3	14,4	12,7	17,5	7,7	9,8
Луганська	11,9	10,5	13,6	12,8	8,0	7,5
Львівська	12,3	14,4	11,4	13,7	8,0	9,5
Миколаївська	13,7	15,3	11,3	11,7	9,3	9,3
Одеська	11,5	12,1	8,4	10,6	4,0	6,5
Полтавська	9,8	10,5	7,9	7,9	7,2	7,4
Рівненська	11,0	13,2	9,1	10,2	8,2	11,1
Сумська	13,7	15,9	16,0	17,2	9,2	6,2
Тернопільська	14,9	12,8	17,1	17,2	8,7	9,4
Харківська	13,3	12,8	11,6	11,8	5,5	7,6
Херсонська	12,9	14,7	11,7	14,4	9,5	8,4
Хмельницька	14,7	12,9	13,2	11,4	8,3	9,1
Черкаська	10,8	12,6	10,3	12,3	9,0	10,5
Чернівецька	13,9	19,9	13,9	21,6	6,8	12,5
Чернігівська	9,6	13,0	10,5	13,0	6,7	9,1
м. Київ	7,6	9,6	6,1	6,3	3,9	4,6
м. Севастополь	18,3	11,5	10,2	3,6	5,3	1,4

¹ Дані наведено за матеріалами вибіркового обстеження населення з питань економічної активності.

Продовження табл. 6.7

	2006 ²		2007 ²		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	6,6	7,0	6,0	6,7	6,1	6,6
Автономна Республіка Крим	5,4	4,8	6,4	2,8	6,6	2,9
Вінницька	5,8	6,4	5,4	7,3
Волинська	7,4	10,1	7,4	9,1
Дніпропетровська	5,6	4,7	5,3	4,7	4,8	5,3
Донецька	6,6	4,8	5,5	5,6	5,2	6,1
Житомирська	8,8	9,4	8,1	9,1	9,5	7,8
Закарпатська	6,9	7,2	6,5	6,2	5,9	6,9
Запорізька	5,3	6,7	6,6	5,3
Івано-Франківська	8,5	7,6	7,6	8,1
Київська	5,7	6,6	6,5	5,3	3,1	8,3
Кіровоградська	7,1	9,4	7,3	8,9	7,0	9,1
Луганська	7,1	6,1	6,1	7,0
Львівська	7,1	9,4	4,4	10,7	7,2	7,9
Миколаївська	6,6	10,1	7,7	8,9
Одеська	2,8	5,7	2,7	6,0
Полтавська	5,5	7,6	6,2	6,7
Рівненська	6,9	10,9	6,1	11,2
Сумська	8,2	6,9	7,3	7,5
Тернопільська	6,5	10,5	9,3	8,4
Харківська	4,0	6,6	5,5	5,1
Херсонська	9,7	7,9	9,9	6,7	8,5	8,1
Хмельницька	7,5	8,7	9,0	7,0
Черкаська	8,7	9,2	7,9	8,6	9,7	6,6
Чернівецька	8,3	10,2	7,6	9,2
Чернігівська	6,9	9,7	6,9	8,6	5,6	9,7
м. Київ	4,0	3,0	3,5	2,7	3,1	3,1
м. Севастополь	6,0	2,1	7,5	—

² Інформація щодо безробітного населення за статтю в окремих регіонах не наведена через високий рівень коефіцієнта варіації.

6.8 Рівень зареєстрованого безробіття по регіонах

(на кінець року; у % до населення працездатного віку)

	2000		2001		2005		2006		2007		2008	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Україна	5,3	3,0	4,7	2,6	3,8	2,4	3,3	2,1	2,8	1,8	3,4	2,6
Автономна Республіка Крим	3,1	1,2	3,3	1,3	4,0	1,8	3,3	1,4	2,5	0,9	3,0	1,4
Вінницька	5,4	2,9	5,6	2,9	5,2	3,4	4,6	2,9	4,0	2,6	4,7	3,9
Волинська	7,2	4,6	6,6	4,6	4,8	3,2	3,9	2,4	3,3	2,1	4,6	3,7
Дніпропетровська	5,6	2,9	4,9	2,6	3,0	1,7	2,3	1,5	2,0	1,3	2,7	2,3
Донецька	4,6	2,1	3,6	1,5	2,7	1,0	2,3	0,9	1,9	0,7	2,5	1,5
Житомирська	9,4	6,2	6,6	3,8	5,4	3,3	4,8	2,8	4,2	2,5	5,1	3,7
Закарпатська	7,6	4,5	6,5	3,6	4,7	2,2	3,8	1,8	3,3	1,5	4,2	2,0
Запорізька	4,3	2,5	4,3	2,6	3,6	2,3	3,3	2,2	2,7	1,9	3,5	2,9
Івано-Франківська	7,4	4,0	6,4	3,4	5,2	3,0	4,5	2,6	3,9	2,2	4,5	3,0
Київська	6,5	3,9	5,3	3,1	3,2	1,8	2,6	1,6	2,4	1,5	2,9	2,3
Кіровоградська	6,5	3,6	5,3	3,0	5,5	3,6	4,5	3,4	3,8	2,8	4,4	4,0
Луганська	5,3	2,5	4,5	2,0	3,1	1,6	2,9	1,5	2,4	1,3	2,8	2,0
Львівська	7,6	4,6	5,2	3,0	4,1	2,7	3,4	2,1	2,7	1,6	3,2	2,3
Миколаївська	4,6	2,9	4,1	2,5	4,7	3,6	3,9	2,9	3,3	2,6	3,7	3,3
Одеська	1,4	0,8	1,7	0,9	2,5	1,7	2,3	1,6	2,1	1,6	2,2	1,9
Полтавська	6,6	3,9	6,2	3,6	5,1	3,8	4,6	3,6	4,0	3,2	4,8	4,6
Рівненська	8,2	5,7	8,3	5,3	5,9	4,5	5,4	4,0	4,6	3,2	5,2	4,2
Сумська	8,0	4,7	6,7	3,7	5,0	3,2	4,3	2,9	3,6	2,5	4,5	3,9
Тернопільська	8,3	5,4	7,7	5,0	7,0	6,3	5,8	4,8	4,7	4,1	5,3	4,9

(Продовження табл. 6.8)

Харківська	4,3	2,6	4,0	2,4	3,2	2,0	2,9	1,9	2,6	1,6	3,0	2,4
Херсонська	4,7	2,7	5,1	3,3	4,8	3,2	3,9	2,7	3,3	2,2	3,6	2,6
Хмельницька	5,1	2,3	4,9	2,3	4,7	2,8	4,6	2,9	3,7	2,3	4,7	3,9
Черкаська	5,6	3,2	5,5	2,9	6,2	4,3	5,3	3,5	4,5	3,2	5,3	4,6
Чернівецька	5,2	3,2	5,4	3,4	5,3	4,5	4,3	3,2	3,3	2,4	3,8	3,0
Чернігівська	6,9	4,5	5,5	3,3	4,6	3,1	4,1	2,7	3,8	2,5	4,8	4,6
м. Київ	1,3	0,4	1,0	0,3	0,5	0,2	0,5	0,2	0,4	0,2	0,7	0,5
м. Севастополь	1,3	0,3	1,3	0,4	1,2	0,4	0,9	0,3	0,9	0,2	1,3	0,5

